



**ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ**



**ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ**

ΔΙΑΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ-ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

**«ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ
ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ, ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ»**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΕΝΘΥΜΟΥΜΕΝΗ ΓΟΝΙΚΗ ΑΠΟΔΟΧΗ-ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ
ΣΧΗΜΑΤΩΝ: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥΣ ΣΤΙΣ ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΡΟΜΑΝΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΕ
ΝΕΑΡΟΥΣ ΕΝΗΛΙΚΕΣ**

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

A. M.: 09361

Ακαδ. έτος 2017-18

Η Τριμελής Επιτροπή:

Επόπτης Καθηγητής: Γιοβαζολιάς Θεόδωρος

Καθηγήτρια Μέλος: Μαλικιώση-Λοΐζου Μαρία

Καθηγήτρια Μέλος: Καραγιαννοπούλου Ευαγγελία

ΑΘΗΝΑ 2018

Ἰθάκη

Σὰ βγεῖς στὸν πηγαμὸ γιὰ τὴν Ἰθάκη,
 νὰ εὐχῆσαι νᾶναι μακρὺς ὁ δρόμος,
 γεμάτος περιπέτειες, γεμάτος γνώσεις.
 Τοὺς Λαιστρυγόνας καὶ τοὺς Κύκλωπας,
 τὸν θυμωμένο Ποσειδῶνα μὴ φοβᾶσαι,
 τέτοια στὸν δρόμο σου ποτέ σου δὲν θὰ βρεῖς,
 ἂν μὲν ἡ σκέψις σου ὑψηλὴ, ἂν ἐκλεκτὴ
 συγκίνησις τὸ πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα σου ἀγγίζει.
 Τοὺς Λαιστρυγόνας καὶ τοὺς Κύκλωπας,
 τὸν ἄγριο Ποσειδῶνα δὲν θὰ συναντήσεις,
 ἂν δὲν τοὺς κουβανεῖς μὲς στὴν ψυχὴ σου,
 ἂν ἡ ψυχὴ σου δὲν τοὺς στήνει ἐμπρός σου.
 Νὰ εὐχῆσαι νὰ ἔναι μακρὺς ὁ δρόμος.
 Πολλὰ τὰ καλοκαιρινὰ πρωῒα νὰ εἶναι
 ποὺ μὲ τί εὐχαρίστηση, μὲ τί χαρὰ
 θὰ μπαίνεις σὲ λιμένας πρωτοειδωμένους·
 νὰ σταματήσεις σ' ἐμπορεῖα Φοινικικά,
 καὶ τὲς καλὲς πραγμάτειες ν' ἀποκτήσεις,
 σεντέφια καὶ κοράλλια, κεχριμπάρια κ' ἔβενους,
 καὶ ἡδονικὰ μυρωδικὰ κάθε λογῆς,
 ὅσο μπορεῖς πιὸ ἄφθονα ἡδονικὰ μυρωδικά.
 Σὲ πόλεις Αἰγυπτιακὲς πολλὰς νὰ πᾶς,
 νὰ μάθεις καὶ νὰ μάθεις ἀπ' τοὺς σπουδασμένους.
 Πάντα στὸ νοῦ σου νᾶχῃς τὴν Ἰθάκη.

Τὸ φθάσιμον ἐκεῖ εἶν' ὁ προορισμός σου.

Ἀλλὰ μὴ βιάζῃς τὸ ταξίδι διόλου.

Καλλίτερα χρόνια πολλὰ νὰ διαρκέσει.

Καὶ γέρος πιά ν' ἀράξῃς στὸ νησί,

πλούσιος μὲ ὅσα κέρδισες στὸν δρόμο,

μὴ προσδοκῶντας πλοῦτη νὰ σὲ δώσῃ ἡ Ἰθάκη.

Ἡ Ἰθάκη σ' ἔδωσε τ' ὠραῖο ταξίδι.

Χωρὶς αὐτὴν δὲν θάβγαινες στὸν δρόμο.

Ἄλλα δὲν ἔχει νὰ σὲ δώσει πιά.

Κι ἂν πτωχικὴ τὴν βρῆς, ἡ Ἰθάκη δὲν σὲ γέλασε.

Ἔτσι σοφὸς ποὺ ἔγινες, μὲ τόση πείρα,

ἤδη θὰ τὸ κατάλαβες ἡ Ἰθάκες τί σημαίνουν.

Κωνσταντῖνος Καβάφης

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω πολύ:

-τον καθηγητή μου κύριο Άκη Γιοβαζολιά για την βοήθεια και την υποστήριξή του για την διπλωματική αυτή εργασία, επίσης για το γεγονός ότι ήταν πάντα εκεί όταν τον χρειάστηκα

-τον σύντροφό μου ο οποίος με βοήθησε πολύ και πρακτικά και ψυχολογικά

-την οικογένειά μου που ήταν υποστηρικτική καθ' όλη την διάρκεια

-τους συμφοιτητές και τις συμφοιτήτριές μου για την αλληλοβοήθεια, την υποστήριξη και την αγάπη τους

Περιεχόμενα

Περίληψη	6
A. Θεωρητικό υπόβαθρο.....	7
A.1. Γονεϊκή αποδοχή - απόρριψη (PARTheory).....	7
A.2. Η θεωρία της γονεϊκής αποδοχής – απόρριψης.....	7
A.3.1. Υποθεωρία της προσωπικότητας.....	9
A.3.2. Υποθεωρία αντιμετώπισης.....	10
A.3.3. Υποθεωρία των κοινωνικοπολιτισμικών συστημάτων.....	11
A.4. Διαστάσεις της γονεϊκής αποδοχής – απόρριψης.....	12
A.5. Γνωστικά σχήματα.....	13
A.6. Τα Πρώιμα Δυσλειτουργικά Σχήματα.....	14
A.7. Κατηγορίες Πρώιμων Δυσλειτουργικών Σχημάτων.....	15
A.8. Παράγοντες δημιουργίας δυσλειτουργικών σχημάτων.....	24
A.9. Γονεϊκή αποδοχή - απόρριψη και πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα.....	25
A.10. Διαπροσωπικές σχέσεις-Η έννοια της εξάρτησης.....	26
A.11. Στυλ διαπροσωπικών σχέσεων.....	31
A.12. Γονεϊκή αποδοχή – απόρριψη και στυλ διαπροσωπικών σχέσεων.....	33
A.13. Πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα και στυλ διαπροσωπικών σχέσεων...	35
A.14. Σκοπός της έρευνας.....	36
B. Μεθοδολογία.....	38
B.1. Δείγμα.....	38
B.2. Εργαλεία.....	40
B.3. Διαδικασία συλλογής δεδομένων.....	43
B.4. Ανάλυση δεδομένων.....	44

Γ. Αποτελέσματα.....	46
Γ1. T-tests και αναλύσεις συσχέτισης.....	46
Γ2. Αναλύσεις διαμεσολάβησης.....	52
Δ. Συζήτηση.....	62
Ε. Περιορισμοί.....	67
ΣΤ. Προτάσεις σχετικά με την αξιοποίηση των ευρημάτων από την Συμβουλευτική Ψυχολογία.....	68
Κατακλείδα.....	70
Βιβλιογραφία	71
Παράρτημα.....	83

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μεγάλο ερευνητικό ενδιαφέρον για τις έννοιες της γονεϊκής αποδοχής-απόρριψης. Σε ελληνικό φοιτητικό πληθυσμό, έχουν διεξαχθεί λίγες έρευνες, ενώ παράλληλα διεθνείς μελέτες αναδεικνύουν τη σχέση μεταξύ της γονεϊκής αποδοχής-απόρριψης και των στυλ διαπροσωπικών σχέσεων. Ωστόσο, η διαμεσολαβητική σχέση των γνωστικών σχημάτων μεταξύ γονεϊκής αποδοχής-απόρριψης και στυλ διαπροσωπικών σχέσεων αποτελεί ένα ερευνητικό πεδίο με όχι τόσο μεγάλη παρουσία στην βιβλιογραφία. Στην παρούσα ερευνητική εργασία επιχειρούμε να ελέγξουμε εάν η γονεϊκή αποδοχή-απόρριψη επιδρά στα στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω της διαμεσολαβητικής επίδρασης των γνωστικών σχημάτων. Στην έρευνα συμμετέχουν φοιτητές από Πανεπιστήμια και Τεχνολογικά Ιδρύματα της Ελλάδας ηλικίας 18-25 ετών. Η συλλογή των δεδομένων έγινε με τη χρήση ερωτηματολογίων αυτό-αναφοράς, τα οποία μετρούσαν την αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη γονεϊκή αποδοχή-απόρριψη, τα γνωστικά σχήματα και τα στυλ διαπροσωπικών σχέσεων. Η διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ των μεταβλητών μελετήθηκε μέσα από την χρήση του προγράμματος PROCESS. Οι αναλύσεις διαμεσολάβησης έδειξαν ότι υπάρχει διαμεσολαβητική επίδραση των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων στη σχέση μεταξύ της γονεϊκής αποδοχής-απόρριψης και των στυλ διαπροσωπικών σχέσεων.

Λέξεις κλειδιά: γονεϊκή αποδοχή-απόρριψη, γνωστικά σχήματα, στυλ διαπροσωπικών σχέσεων, πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα

A. Θεωρητικό υπόβαθρο

A.1. Γονεϊκή αποδοχή – απόρριψη (IPARTheory)

Η θεωρία της γονεϊκής αποδοχής - απόρριψης, του Ronald Rohner και των συνεργατών του (1980), μιλά για την επίδραση της πρωταρχικής ανάγκης του ανθρώπου για αγάπη, επαφή και αποδοχή, την αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη απόρριψη από τους γονείς και των σημαντικών άλλων και την ψυχολογική προσαρμογή του. Αυτοί οι όροι δεν εισήχθησαν ως καινοφανείς στη βιβλιογραφία με τη συγκεκριμένη θεωρία, προϋπήρχαν ουσιαστικά και είχαν μελετηθεί. Ο Rohner όμως ανέπτυξε τις έννοιες σε τέτοιο βαθμό, έτσι ώστε να γίνουν μια αναγνωρισμένη θεωρία. Η θεωρητική υπόσταση της γονεϊκής αποδοχής - απόρριψης επηρεάστηκε από σημαντικές προσεγγίσεις του 1960 και 1970, όπως είναι η θεωρία του Δεσμού, η Ψυχαναλυτική, η θεωρία Μάθησης και αυτή της Συμβολικής Αλληλεπίδρασης. Παράλληλα, οι έρευνες, που έγιναν τις δεκαετίες του 1980 και 1990, σχετικά με θέματα αποδοχής και απόρριψης άσκησαν επίδραση στην διαμόρφωση της θεωρίας του Rohner. Είναι γεγονός ακόμα, ότι στις μέρες μας υπάρχουν περισσότερες από 2.000 έρευνες που ασχολούνται με αυτό το επιστημονικό πεδίο, και μελετούν διεξοδικά τις πτυχές και εφαρμογές του (Rohner, 2005).

A.2. Η θεωρία της γονεϊκής αποδοχής – απόρριψης

Η επίδραση της γονεϊκής αποδοχής - απόρριψης στη ζωή του ατόμου αποτελεί παγκόσμιο φαινόμενο, μελέτες αποδεικνύουν ότι η επιρροή της είναι χαρακτηριστικό κάθε πολιτισμού, εθνικότητας, γλώσσας. Επομένως, αποτελεί έναν ισχυρό προβλεπτικό παράγοντα της προσαρμογής των παιδιών στο μέλλον (Rohner, 2010). Η θεωρία του Rohner είναι μια θεωρία κοινωνικοποίησης, μια θεωρία που προσπαθεί να προβλέψει και να εξηγήσει αιτίες, συνέπειες κι ό,τι άλλο σχετίζεται με την γονεϊκή αποδοχή - απόρριψη, όπως, επίσης, και τις συνέπειες της στις πρώιμες διαπροσωπικές σχέσεις, συμπεριλαμβανομένων των στενών

σχέσεων στην ενήλικη ζωή (Rohner, 1986, 2005). Μέχρι σήμερα έχουν μελετηθεί άτομα από κάθε κοινωνία και εθνική ομάδα, τα οποία τείνουν να αποκρίνονται στην αντιλαμβανόμενη αποδοχή - απόρριψη ακριβώς με τον τρόπο που η θεωρία προβλέπει και προσδιορίζει (Rohner & Rohner, 1980• Khaleque & Rohner, 2002). Η θεωρία περιλαμβάνει τρεις υποκατηγορίες που αναφέρονται με λεπτομέρειες παρακάτω, την υποθεωρία για την προσωπικότητα, την υποθεωρία αντιμετώπισης και την υποθεωρία για τα κοινωνικοπολιτισμικά συστήματα (Rohner, 2004).

Θεωρείται ότι η αποδοχή και η απόρριψη σχηματίζουν ένα συνεχές, στο οποίο κάθε άτομο μπορεί να τοποθετηθεί πάνω σε αυτό, καθώς όλοι οι άνθρωποι έχουν βιώσει στιγμές και καταστάσεις αγάπης, εχθρικότητας, φροντίδας και αδιαφορίας. Ζεστασιά ονομάζεται η θερμή διάσταση του γονεϊκού ρόλου, ο δεσμός που δημιουργείται μεταξύ των γονέων και του παιδιού και τον τρόπο που χρησιμοποιούν για να εκφράσουν τα συναισθήματά τους (Rohner & Coumoyer, 1994). Η γονεϊκή αποδοχή εκφράζει τη μια άκρη του συνεχούς, τη θετική, η οποία αναφέρεται στη ζεστασιά, τη στοργή, την τρυφερότητα, τη φροντίδα, το ενδιαφέρον, την υποστήριξη, δηλαδή την αγάπη που μπορούν να βιώσουν τα παιδιά από τους γονείς και τους σημαντικούς άλλους. Αυτή η αγάπη των γονέων εκδηλώνεται στα παιδιά μέσα από σωματική επαφή όπως είναι τα φιλιά, οι αγκαλιές, τα χαμόγελα, τα χάδια, οι φιλοφρονήσεις και μέσα από βλεμματική επαφή, λεκτικούς τρόπους όπως είναι για παράδειγμα ο έπαινος, η ενθάρρυνση, τα υποστηρικτικά λόγια για το παιδί και για άλλους και η αφήγηση ιστοριών, καθώς και συμβολικούς τρόπους συμπεριφοράς, με αποτέλεσμα τη διαμόρφωση ενός ποιοτικού δεσμού (Rohner, 2008). Η γονεϊκή απόρριψη βρίσκεται στην άλλη άκρη του συνεχούς, την αρνητική, και χαρακτηρίζεται από την απουσία ή τη σημαντική απόσυρση των συγκεκριμένων συναισθημάτων και συμπεριφορών, καθώς και την επίδραση πολλών και ποικίλων σωματικών και ψυχολογικών επιβλαβών συμπεριφορών (Giaouzi & Giouazolias, 2015).

Σημαντικό στοιχείο αποτελεί ότι οι κύριες ιδέες της θεωρίας ορίζονται βάσει των ερμηνειών που δίνουν τα ίδια τα παιδιά ή οι ενήλικες για τη συμπεριφορά των γονέων τους. Αυτό δίνει τη δυνατότητα στα άτομα να παρέχουν τις δικές τους ερμηνείες υπό το πρίσμα των ατομικών και πολιτισμικών τους πεποιθήσεων αποφεύγοντας με αυτό τον τρόπο την πιθανότητα παρερμηνείας. Ειδικότερα, φαίνεται ότι παγκοσμίως τα παιδιά και οι ενήλικες οργανώνουν τις αντιλήψεις τους για την συμπεριφορά των γονέων τους γύρω από τις εξής τέσσερις διαστάσεις: την τρυφερότητα ή την απουσία τρυφερότητας - ψυχρότητα, την εχθρότητα - επιθετικότητα, την αδιαφορία και την αδιαφοροποίητη απόρριψη (Rohner, 2010). Η μορφή της αδιαφοροποίητης απόρριψης αναφέρεται στην αίσθηση του ανθρώπου ότι ο γονέας δεν τον αγαπά και δεν τον νοιάζεται, δίχως όμως, απαραίτητως, να έχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι οι γονείς έχουν κάποιο από αυτά τα χαρακτηριστικά, είναι δηλαδή ψυχροί, σκληροί, αδιάφοροι και απορριπτικοί προς τις ανάγκες και τις επιθυμίες του παιδιού τους (Rohner & Khaleque, 2010).

A.3.1. Υποθεωρία της προσωπικότητας

Μία από τις υποθεωρίες που περιλαμβάνει η θεωρία της γονεϊκής αποδοχής – απόρριψης είναι η υποθεωρία της προσωπικότητας η οποία επιχειρεί να απαντήσει σε ερωτήματα σχετικά με το μέγεθος της επίδρασης της αποδοχής - απόρριψης στην μελλοντική ανάπτυξη των παιδιών, την οικουμενικότητα του φαινομένου, καθώς επίσης και την εμπλοκή πιθανών προστατευτικών και παραγόντων κινδύνου (Rohner, 2004). Σύμφωνα με αυτή, υπάρχει μια βασική και βιολογικά προσδιορισμένη συναισθηματική ανάγκη των παιδιών να αναζητούν την θετική επαφή από τους σημαντικούς άλλους. Σύμφωνα με την υποθεωρία της προσωπικότητας, τα παιδιά που αντιλαμβάνονται ότι είναι αντικείμενο απόρριψης από τους γονείς ή οι ενήλικες που βίωσαν απόρριψη κατά την διάρκεια της παιδικής ηλικίας, αναμένεται να αναπτύξουν ορισμένες τάσεις προσωπικότητας σε ένα σημαντικά μεγαλύτερο

βαθμό από τα παιδιά που βιώνουν την αποδοχή. Οι συνέπειες της αντιλαμβανόμενης γονεϊκής αποδοχής – απόρριψης μπορούν να συγκεντρωθούν σε επτά διακριτές προδιαθέσεις προσωπικότητας, οι οποίες ποικίλουν ανάλογα με την ένταση, τη μορφή, τη συχνότητα και τη διάρκεια της αποδοχής ή της απόρριψης (Khaleque & Rohner, 2002). Πιο συγκεκριμένα, οι τάσεις προσωπικότητας είναι: α) εχθρότητα, επιθετικότητα, παθητική επιθετικότητα ή προβλήματα διαχείρισής τους, β) ανώριμη ή αμυντική εξάρτηση, γ) μειωμένη αυτοεκτίμηση, δ) μειωμένη αυτο - αποτελεσματικότητα, ε) συναισθηματική απάθεια, στ) συναισθηματική αστάθεια (δηλαδή, συχνές και απρόβλεπτες αλλαγές διάθεσης) και ζ) αρνητική οπτική για τον κόσμο. Σύμφωνα με τη θεωρία, τα άτομα που έχουν βιώσει τον έντονο ψυχολογικό πόνο της απόρριψης, της οργής και άλλων επώδυνων συναισθημάτων είναι πιθανό να αναπτύξουν μια αρνητική κοσμοθεωρία που χαρακτηρίζεται από την πεποίθηση, την διαστρεβλωμένη αντίληψη, ότι οι άνθρωποι γενικότερα στον κόσμο είναι εχθρικοί, ύπουλοι, επικίνδυνοι ή αρνητικοί με κάποιον άλλο τρόπο (Rohner, Khaleque & Cournoyer, 2005). Η κοσμοθεωρία ενός ατόμου, η αυτοεκτίμηση και άλλες διαστάσεις της προσωπικότητας αποτελούν τη βάση των νοητικών αναπαραστάσεων. Η θεωρία της γονεϊκής αποδοχής - απόρριψης, υποστηρίζει ότι οι νοητικές αναπαραστάσεις τείνουν να επηρεάζουν προσωπικές αναμνήσεις, αντιλήψεις, διαπροσωπικές σχέσεις, συμπεριφορές, καθώς και προσδοκίες για τον εαυτό τους και τους σημαντικούς άλλους (Rohner & Khaleque, 2010).

A.3.2. Υποθεωρία αντιμετώπισης

Παρατηρείται ότι ορισμένα άτομα που έχουν την αποδοχή από τους γονείς τους αναπτύσσουν παρόμοια προβλήματα προσαρμογής με τα προβλήματα των ατόμων που έχουν βιώσει την γονεϊκή απόρριψη, για άλλους λόγους που δεν σχετίζονται με την γονεϊκή αποδοχή. Επιπρόσθετα, σοβαρά προβλήματα προσαρμογής δεν εμφανίζουν όλα τα άτομα που έχουν βιώματα που αντανακλούν απόρριψη από τους γονείς τους. Η υποθεωρία της

αντιμετώπισης δίνει απάντηση στο τί είναι αυτό που παρέχει στα παιδιά και τους ενήλικες τη δύναμη να ανταποκρίνονται συναισθηματικά με πιο αποτελεσματικό τρόπο από τους περισσότερους ανθρώπους που έχουν εμπειρίες απόρριψης στην παιδική τους ηλικία (Rohner, Khaleque & Cournoyer, 2003). Σύμφωνα με την υποθεωρία της αντιμετώπισης τα άτομα που παρόλο που έχουν βιώσει σημαντική γονεϊκή απόρριψη εξακολουθούν να είναι καλά προσαρμοσμένα, όπως ορίζεται από την υποθεωρία προσωπικότητας διαχωρίζονται σε δύο τύπους, σε αυτούς που αναπτύσσουν συνολικά μια θετική ψυχική υγεία παρά την εμπειρία απόρριψης και σε αυτούς που τα πηγαίνουν καλά στην επαγγελματική ζωή, ή η ζωή τους είναι προσανατολισμένη στην εργασία, παρά τις δυσκολίες και την ψυχολογική δυσλειτουργία εξαιτίας της απόρριψης (Rohner, 2005).

A.3.3. Υποθεωρία των κοινωνικοπολιτισμικών συστημάτων

Η συγκεκριμένη υποθεωρία επιχειρεί να εξηγήσει κύριες αιτίες και κοινωνικοπολιτισμικές συσχετίσεις της γονεϊκής αποδοχής - απόρριψης σε όλο τον κόσμο. Για παράδειγμα, η υποθεωρία των κοινωνικοπολιτισμικών συστημάτων προβλέπει ότι τα παιδιά είναι πιθανότερο να αναπτύξουν πολιτιστικές πεποιθήσεις σχετικά με τον υπερφυσικό κόσμο ως κακόβουλες, εχθρικές, δόλιες, ύπουλες, καταστρεπτικές ή αρνητικές με κάποιον άλλο τρόπο, στις κοινωνίες όπου έχουν τη τάση να τους απορρίψουν. Από την άλλη, τα παιδιά αντιλαμβάνονται τον υπερφυσικό κόσμο ως καλοκάγαθο, καλοπροαίρετο, με χαρακτηριστικά που δηλώνουν ζεστασιά, γενναιοδωρία και προστατευτικότητα, σε κοινωνίες όπου τα περισσότερα παιδιά μεγαλώνουν με αγάπη και αποδοχή (Rohner, 1986).

Επιπρόσθετα, διαπολιτισμικά στοιχεία επιβεβαιώνουν ότι η γονεϊκή αποδοχή τείνει να συσχετίζεται παγκοσμίως με πολλούς άλλους κοινωνικοπολιτισμικούς συσχετισμούς, όπως είναι η δομή των νοικοκυριών, οι καλλιτεχνικές προτιμήσεις και οι επαγγελματικές επιλογές των ατόμων. Επομένως, αναφέρονται οι λόγοι που ορισμένοι γονείς είναι ζεστοί και δοτικοί,

ενώ άλλοι φανερώνουν ψυχρότητα, επιθετικότητα και απορριπτική συμπεριφορά. Επίσης, η υποθεωρία στηρίζει την θέση ότι ο συνολικός κοινωνικός ιστός, οι πεποιθήσεις, καθώς και η συμπεριφορά των ατόμων που είναι εντεταγμένοι μέσα σε μια κοινωνία, επηρεάζουν τον βαθμό στον οποίο γονείς τείνουν να αποδέχονται ή να απορρίπτουν τα παιδιά τους (Ahmed, Rohner, Khaleque & Gielen, 2011).

A.4. Διαστάσεις της γονεϊκής αποδοχής - απόρριψης

Ο Maslow αναφέρει ότι η ανάγκη για αποδοχή και το αίσθημα του ανήκειν είναι θεμελιώδης για να έχει κίνητρο ο άνθρωπος. Όλοι χρειάζονται να είναι σε θέση να δώσουν και να πάρουν ζεστασιά για να είναι ψυχολογικά δυνατοί (Khurshid, Butt & Hafeez, 2012). Πλήθος ερευνών παρουσιάζουν τη γονεϊκή απόρριψη ως έναν κύριο παράγοντα για την πλειονότητα των προβλημάτων συμπεριφοράς και των διαταραχών προσωπικότητας (Rohner & Britner, 2002• Rohner & Veneziano, 2001). Τόσο η μητρική όσο και η πατρική απόρριψη συνδέονται με τη ψυχολογική δυσπροσαρμοστικότητα και την αδυναμία προσαρμογής (Rohner 2004• Rohner & Britner 2002). Παλιότερες μελέτες έχουν συσχετίσει τις πρώιμες εμπειρίες γονεϊκής απόρριψης με την ανάπτυξη κοινωνικού άγχους στα παιδιά και σε άτομα που βρίσκονται στην αρχή της ενηλικίωσης τους. Πρόσφατη έρευνα επιβεβαιώνει προηγούμενες, που υποστηρίζουν ότι υψηλά επίπεδα της αντιλαμβανόμενης πατρικής και μητρικής απόρριψης κατά τη παιδική ηλικία οδηγούν σε υψηλά επίπεδα κοινωνικού άγχους στους νεαρούς ενήλικες (Giaouzi & Giovazolias, 2015).

Έχει ξεπεραστεί πλέον η άποψη που ήθελε τις μητέρες ως αποκλειστικά υπεύθυνες για την σωματική, ψυχολογική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού (Stern, 1995), καθώς ο ρόλος του πατέρα είναι σημαντικός για την διακοπή της συμβιωτικής σχέσης μητέρας-παιδιού. Επίσης, αναγνωρίζεται ότι η επιρροή του πατέρα είναι το ίδιο σημαντική με της μητέρας (Rohner & Veneziano, 2001). Πολλές μελέτες υποστηρίζουν ότι η επίδραση της

πατρικής αποδοχής είναι συνήθως το ίδιο ισχυρή με την μητρική αγάπη στην ανάπτυξη της συμπεριφοράς και των ψυχολογικών προβλημάτων, καθώς και της αντίληψης των παιδιών και των ενηλίκων σχετικά με την υγεία και την ευεξία (Veneziano, 2000). Επίσης, μελέτες αναφέρουν τη διαφοροποίηση που υπάρχει στην ποιότητα και στο βαθμό αποδοχής – απόρριψης και εμπλοκής του πατέρα και της μητέρας αλλά και στα αποτελέσματα που επιφέρουν. Χρησιμοποιώντας νέα στατιστικά μοντέλα, πρόσφατες έρευνες έχουν καταφέρει να δείξουν ότι η πατρική αγάπη μπορεί να ερμηνεύσει μοναδικά τον αντίκτυπο στην διαμόρφωση του παιδιού ανεξάρτητα από τη μητρική (Rohner & Veneziano, 2001). Επίσης, έρευνες υποστηρίζουν ότι η πατρική αγάπη μετριάζει την επίδραση της μητρικής κι άλλες υποστηρίζουν ότι ο πατρικός ρόλος σχετίζεται με διαφορετικά αποτελέσματα για τους γιους και τις κόρες (Rohner, 1998• Rohner & Veneziano, 2001).

A.5. Γνωστικά σχήματα

Τα γνωστικά σχήματα, συγκριτικά με άλλες έννοιες, λάμβαναν ελάχιστη προσοχή, λόγω της δυσκολίας ορισμού τους, αλλά και επειδή θεωρούνταν πως επιδρούσαν ασυνείδητα στις αντιδράσεις του ατόμου, με αποτέλεσμα να υπάρχει πρόβλημα στον τρόπο αξιολόγησης τους. Ο Beck (1987) ήταν αυτός που έκανε την αρχή για την αναγνώριση της σημασίας και του ρόλου των γνωστικών σχημάτων, θεωρούσε ότι οι εμπειρίες της πρώιμης παιδικής ηλικίας, διαμορφώνουν βασικά σχήματα για την έννοια του εαυτού και του εξωτερικού περιβάλλοντος.

Η έννοια του σχήματος υπήρχε ήδη από την αρχαιότητα και ορίζεται ανάλογα με την φιλοσοφική-ιδεολογική κατεύθυνση, αλλά και το πεδίο στο οποίο χρησιμοποιείται. Σχήμα μπορεί να θεωρηθεί μια δομή, ένα πλαίσιο ή ένα σχεδιάγραμμα.

Στην επιστήμη της ψυχολογίας και ειδικότερα στον γνωστικό τομέα, το σχήμα ορίζεται ως ένα μοτίβο, το οποίο διαμορφώνει την πραγματικότητα και διευκολύνει την αντίληψη των

εμπειριών ή καταστάσεων, αλλά και την επακόλουθη αντίδραση. Στα πλαίσια της ψυχοθεραπείας το σχήμα κρίνεται ως μια οργανωτική αρχή για την καλύτερη κατανόηση των βιωμάτων μας (Beck & Freeman, 1990• Young, Klosko & Weishaar, 2010).

Σύμφωνα με τη Γνωσιακή Θεωρία, τα γνωστικά σχήματα αναπτύσσονται στα πρώτα στάδια ζωής του ατόμου, κωδικοποιώντας και αξιολογώντας τα εισερχόμενα ερεθίσματα. Ταυτόχρονα, συμβάλλουν στην διαμόρφωση των συμπεριφορών και προσδοκιών του ατόμου, με αποτέλεσμα να επηρεάζουν και τις μετέπειτα εμπειρίες του. Επομένως, ανάλογα με την φάση ανάπτυξης και τις ανάγκες που εξυπηρετεί, ένα σχήμα μπορεί να θεωρηθεί φυσιολογικό και λειτουργικό, ενώ σε κάποια άλλη φάση ζωής να είναι δυσλειτουργικό.

A.6. Τα Πρώιμα Δυσλειτουργικά Σχήματα

Ο Young τροποποίησε και επέκτεινε την παραδοσιακή γνωστική θεραπεία (Beck, Rush, Shaw, & Emery, 1979) και δημιούργησε τη Θεραπεία Σχημάτων. Η Θεραπεία Σχημάτων είναι μια απαρτιωτική θεραπευτική προσέγγιση για τη θεραπεία ατόμων με διαταραχές προσωπικότητας, χαρακτηρισολογικά προβλήματα και κάποιες διαταραχές του Άξονα I (Young, 1990, 1999• Young, Klosko, & Weishaar, 2003). Ενσωματώνει στοιχεία από το γνωστικό-συμπεριφορικό μοντέλο, τις αντικειμενόμενες σχέσεις, τα μοντέλα του δεσμού και τα ερευνητικά δεδομένα για το τραύμα σε ένα ενιαίο εννοιολογικό και θεραπευτικό μοντέλο. Η Θεραπεία Σχημάτων ξεχωρίζει από τα γνωστικά μοντέλα θεραπείας διότι δίνει έμφαση στα παιδικά βιώματα και στο ρόλο που αυτά έχουν στην μετέπειτα ανάπτυξη της ψυχοπαθολογίας των ενηλίκων.

Η πιο βασική έννοια στην προσέγγιση του Young είναι αυτή των Πρώιμων Δυσλειτουργικών Σχημάτων (ΠΔΣ). Τα ΠΔΣ αναφέρονται σε δομές αποτελούμενες από αναμνήσεις, συναισθήματα, γνωσίες και σωματικές αισθήσεις που αφορούν τον εαυτό μας και τις σχέσεις μας με τους άλλους (Young et al., 2003). Τα ΠΔΣ δημιουργούνται ως

αποτέλεσμα της μη-εκπλήρωσης των πυρηνικών αναγκών του παιδιού, δηλαδή της ανάγκης για αγάπη, ασφάλεια, παιχνίδι, αυτονομία, αίσθηση ταυτότητας, αυθορμητισμό, ρεαλιστικά όρια, ελευθερία έκφρασης συναισθημάτων και ασφαλή δεσμό με τους φροντιστές του (vanVreeswijketal., 2012·Young et al., 2003). Οι ανάγκες αυτές θεωρούνται έμφυτες και καθολικές και η μη κάλυψη τους είναι πολύ συχνά αποτέλεσμα αντίξοων συνθηκών διαβίωσης ή τραυματικών εμπειριών με τα μέλη της οικογένειας και τους συνομηλίκους. Παρόλο που τα ΠΔΣ δημιουργούνται στην παιδική ηλικία και στην εφηβεία, αναπτύσσονται σε όλη τη διάρκεια της ζωής και είναι δυσλειτουργικά, πυροδοτώντας έντονα αρνητικά συναισθήματα. Όσο πιο ισχυρό είναι ένα ΠΔΣ, τόσο περισσότερες καταστάσεις το ενεργοποιούν και τόσο πιο έντονο αρνητικό συναίσθημα προκαλεί.

A.7. Κατηγορίες Πρώιμων Δυσλειτουργικών Σχημάτων

Ο Young έχει προσδιορίσει 18 πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα τα οποία κατατάσσει σε πέντε γενικές κατηγορίες, καθεμία από τις οποίες αντιπροσωπεύει διαφορετικές ανεκπλήρωτες συναισθηματικές ανάγκες. Συγκεκριμένα,

A) Αποσύνδεση και Απόρριψη (Disconnection and Rejection)

Η προσδοκία του ατόμου πως οι ανάγκες του για ασφάλεια, προστασία, σταθερότητα, συναισθαντική κατανόηση, αποδοχή και σεβασμό δεν θα καλυφθούν με έναν προβλέψιμο τρόπο. Το τυπικό οικογενειακό περιβάλλον προέλευσης είναι κρύο, χωρίς συναισθηματική έκφραση, απορριπτικό, μοναχικό, εκρηκτικό, απρόβλεπτο ή κακοποιητικό.

1. Εγκατάλειψη/Αστάθεια (Abandonment/Instability)

Η αντιληπτή αστάθεια όσων περιβάλλουν το άτομο και είναι διαθέσιμοι για υποστήριξη και συναισθηματική σύνδεση. Περιλαμβάνει την αίσθηση ότι οι σημαντικοί άλλοι δεν θα

μπορέσουν να συνεχίσουν να παρέχουν συναισθηματική στήριξη, δύναμη ή πρακτική προστασία, γιατί είναι συναισθηματικά ασταθείς και απρόβλεπτοι (π.χ με εκρήξεις θυμού) ή απόντες, γιατί θα πεθάνουν ξαφνικά ή γιατί θα εγκαταλείψουν τον ασθενή προτιμώντας κάποιον καλύτερο.

2. Καχυποψία/ Κακοποίηση (Mistrust/Abuse)

Η προσδοκία του ατόμου πως οι άλλοι θα τον πληγώσουν, κακοποιήσουν, εξευτελίσουν, κοροϊδέψουν, πως θα του πουν ψέματα ή θα τον εκμεταλλευτούν. Συνήθως περιλαμβάνει την πεποίθηση ότι η βλάβη θα είναι ηθελημένη ή θα αποτελεί το αποτέλεσμα μιας άδικης και υπερβολικής αμέλειας. Μπορεί να περιλαμβάνει την αίσθηση ότι το άτομο πάντοτε γίνεται αντικείμενο εξαπάτησης από άλλους.

3. Συναισθηματική Στέρηση (Emotional Deprivation)

Η προσδοκία του ατόμου πως η επιθυμία του για έναν φυσιολογικό βαθμό συναισθηματικής υποστήριξης δεν θα καλυφθεί επαρκώς από τους άλλους. Οι τρεις κύριοι τύποι αποστέρησης είναι: η στέρηση φροντίδας (απουσία προσοχής, τρυφερότητας, ζεστασιάς ή συντροφικότητας), η στέρηση συναισθαντικής κατανόησης (απουσία κατανόησης, αυτοαποκάλυψης, ή αμοιβαίου μοιράσματος συναισθημάτων από άλλους) και η στέρηση προστασίας (απουσία δύναμης, κατεύθυνσης ή καθοδήγησης από άλλους).

4. Ελαττωματικότητα (Μειονεκτικότητα)/ Ντροπή (Defectiveness/Shame)

Η αίσθηση του ατόμου πως είναι ελαττωματικό, κακό, ανεπιθύμητο, κατώτερο ή ανάξιο σε βασικά ζητήματα, ή πως αν εκτεθεί σε σημαντικούς άλλους θα είναι ανάξιο της αγάπης τους. Μπορεί να περιλαμβάνει υπερευαισθησία στην κριτική, στην απόρριψη ή στις κατηγορίες, ανασφάλεια και συγκρίσεις με άλλα άτομα, όταν βρίσκεται ανάμεσα με κόσμο ή

μια αίσθηση ντροπής για ελαττώματα, τα οποία θεωρεί πως έχει. Αυτά τα ελαττώματα μπορεί να είναι ιδιωτικά (π.χ εγωισμός, εκρήξεις θυμού, ανεπίτρεπτες σεξουαλικές επιθυμίες) ή δημόσια (π.χ ανεπιθύμητη εξωτερική εμφάνιση, αμηχανία σε κοινωνικές καταστάσεις).

5. Κοινωνική Απομόνωση/ Αποξένωση (Social isolation/Alienation)

Η αίσθηση πως το άτομο είναι απομονωμένο από τον υπόλοιπο κόσμο, διαφορετικό από τους άλλους ανθρώπους και/ή δεν ανήκει σε καμία ομάδα ή κοινότητα.

B) Ανεπαρκής Αυτονομία και Επίδοση (Impaired Autonomy and Performance)

Το άτομο έχει προσδοκίες για τον εαυτό και για το περιβάλλον, οι οποίες συγκρούονται με πεποιθήσεις για τον εαυτό σχετικά με την ικανότητα του να διαφοροποιείται, να επιβιώνει, να λειτουργεί αυτόνομα ή να επιτυγχάνει. Το τυπικό οικογενειακό περιβάλλον προέλευσης δεν έχει όρια, υπονομεύει την αυτοεκτίμηση του παιδιού, είναι υπερπροστατευτικό ή δεν ενισχύει το παιδί για επιτυχίες έξω από το οικογενειακό πλαίσιο.

6. Εξάρτηση/Ανικανότητα (Dependence/Incompetence)

Η πεποίθηση του ατόμου ότι είναι αδύναμο να χειριστεί τις καθημερινές του ευθύνες με έναν αποτελεσματικό τρόπο, χωρίς ουσιαστική βοήθεια από άλλους (π.χ να φροντίσει τον εαυτό του, να επιλύσει καθημερινά προβλήματα, να επιδείξει σωστή κρίση, να ανταπεξέλθει σε νέα καθήκοντα, να λάβει σωστές αποφάσεις). Συχνά εμφανίζεται ως αβοηθητότητα.

7. Ευαλωτότητα σε βλάβη ή ασθένεια (Vulnerability to harm or illness)

Υπερβολικός φόβος ότι ανά πάσα στιγμή μπορεί να συμβεί μια τρομερή καταστροφή, την οποία το άτομο δεν θα μπορέσει να αποφύγει. Οι φόβοι επικεντρώνονται σε ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα: Α.Ιατρικές καταστροφές: π.χ έμφραγμα, AIDS

Β. Συναισθηματικές καταστροφές: π.χ το να τρελαθεί ξαφνικά Γ. Εξωτερικές καταστροφές: π.χ επίθεση από εγκληματίες, αεροπορικά δυστυχήματα, σεισμοί

8. Υπερεμπλοκή/ Μη ανεπτυγμένος Εαυτός (Enmeshment/Undeveloped Self)

Υπερβολική συναισθηματική εμπλοκή με ένα ή περισσότερα σημαντικά πρόσωπα (κυρίως τους γονείς) εις βάρος της πλήρους ανεξαρτητοποίησης ή της φυσιολογικής κοινωνικής ανάπτυξης. Συχνά περιλαμβάνει την πεποίθηση ότι τουλάχιστον ένα ή περισσότερα από τα εμπλεκόμενα άτομα δεν μπορεί να επιβιώσει ή να ευτυχήσει χωρίς τη συνεχή υποστήριξη του άλλου. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει την αίσθηση ότι το άτομο είναι ένα με τους άλλους ή πως δεν διαθέτει επαρκή ατομική ταυτότητα. Συχνά βιώνεται ως αίσθηση κενού, χωρίς κατεύθυνση ή ακόμα και ως αμφισβήτηση της ίδιας της ύπαρξης του εαυτού σε ακραίες περιπτώσεις.

9. Αποτυχία (Failure)

Η πεποίθηση του ατόμου πως έχει αποτύχει, πως θα αποτύχει σίγουρα ή πως είναι ριζικά ανεπαρκής σε σχέση με τους συνομηλίκους του σε ζητήματα επιδόσεων (σχολείο, καριέρα, αθλήματα κτλ). Συχνά περιλαμβάνει πεποιθήσεις ότι το άτομο είναι χαζό, ανεπαρκές, αδιάφορο, χωρίς ταλέντα, κατώτερο σε κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, λιγότερο επιτυχημένο από άλλους κ.α

Γ) Ανεπαρκή Όρια (Impaired Limits)

Ανεπάρκεια σε εσωτερικά όρια, ευθύνη απέναντι σε άλλους ή μακροπρόθεσμη στοχοθέτηση. Οδηγεί σε δυσκολία στον σεβασμό των δικαιωμάτων των άλλων, στη συνεργασία με άλλους, στη δέσμευση ή στον καθορισμό και στην επίτευξη προσωπικών ρεαλιστικών στόχων. Το τυπικό οικογενειακό περιβάλλον προέλευσης χαρακτηρίζεται

περισσότερο από επιτρεπτικότητα, έλλειψη κατευθυντήριων γραμμών και μια αίσθηση υπεροχής, παρά από κατάλληλη αντιπαράθεση, πειθαρχία και όρια σε σχέση με την ανάληψη ευθυνών, τον καθορισμό στόχων και τη συνεργασία με έναν αμοιβαίο τρόπο.

10. Αυτονόητο Δικαίωμα (Δικαιωματικότητα)/ Μεγαλομανία (Entitlement/Grandiosity)

Η πεποίθηση πως το άτομο είναι ανώτερο από τους άλλους, πως αξίζει ειδικά δικαιώματα και προνόμια ή πως δεν υπάγεται στους κανόνες αμοιβαιότητας που διέπουν τη φυσιολογική κοινωνική διάδραση. Συχνά περιλαμβάνει την επιμονή πως το άτομο θα έπρεπε να κάνει ή να έχει ό,τι θέλει, ανεξάρτητα από το τί είναι ρεαλιστικό, από το τί οι άλλοι θεωρούν λογικό ή από τις συνέπειες που θα έχει αυτό στους άλλους. Επίσης, μπορεί να περιλαμβάνει μια υπερβολική επικέντρωση στην ανωτερότητα (π.χ να ανήκει στους πιο επιτυχημένους, διάσημους, πλούσιους), ώστε το άτομο να αποκτήσει δύναμη ή έλεγχο (όχι πρωταρχικά για προσοχή ή αποδοχή). Μερικές φορές ενδέχεται να αφορά σε μια υπερβολικά ανταγωνιστική ή κυριαρχική στάση απέναντι στους άλλους: επιβολή δύναμης και άποψης ή έλεγχος της συμπεριφοράς των άλλων σύμφωνα με τις προσωπικές επιθυμίες του ατόμου, χωρίς συναισθαντική κατανόηση ή ενδιαφέρον για τις ανάγκες και τα συναισθήματα των άλλων ανθρώπων.

11. Ανεπαρκής Αυτοέλεγχος/ Αυτοπειθαρχία (Insufficient Self-Control/ Self-Discipline)

Μακρά δυσκολία ή άρνηση του ατόμου για αυτοέλεγχο και χαμηλή ανοχή στη ματαιώση επίτευξης προσωπικών στόχων καθώς και/ή δυσκολία στη συγκράτηση της υπερβολικής έκφρασης συναισθημάτων και παρορμήσεων. Σε μια πιο ήπια μορφή, το άτομο εμφανίζει μια υπερβολική έμφαση στην αποφυγή δύσφορων καταστάσεων (discomfort-

avoidance): αποφυγή πόνου, συγκρούσεων, αντιπαράθεσης, ευθυνών – εις βάρος της προσωπικής ολοκλήρωσης και ακεραιότητας.

Δ) Προσανατολισμός στους άλλους (Other-Directedness)

Υπερβολική επικέντρωση στις επιθυμίες, τα συναισθήματα και στις αντιδράσεις των άλλων, εις βάρος των προσωπικών αναγκών του ατόμου, έτσι ώστε να κερδίσει αγάπη και αποδοχή, να διατηρήσει την αίσθηση του ανήκειν και να αποφύγει την αντιπαράθεση. Συνήθως περιλαμβάνει καταπίεση και έλλειψη συνειδητότητας για το θυμό που ενδέχεται να βιώνει και για τις προσωπικές του επιθυμίες και κλίσεις. Το τυπικό οικογενειακό περιβάλλον προέλευσης βασίζεται στην αποδοχή υπό προϋποθέσεις: τα παιδιά πρέπει να καταπιέσουν σημαντικές πλευρές του εαυτού τους προκειμένου να κερδίσουν αγάπη, προσοχή και αποδοχή. Σε πολλές οικογένειες τέτοιου τύπου, οι συναισθηματικές ανάγκες και επιθυμίες των γονιών ή η κοινωνική αποδοχή και το κοινωνικό status εκτιμώνται περισσότερο από τις ατομικές ανάγκες και τα συναισθήματα του κάθε παιδιού.

12. Υποτακτικότητα (Υποχωρητικότητα) (Subjugation)

Υπερβολική παράδοση του ελέγχου σε άλλους, γιατί το άτομο νιώθει πιεσμένο, προκειμένου να αποφύγει τον θυμό, τα αντίποινα ή την εγκατάλειψη. Οι δύο κύριες μορφές υποταγής είναι: η υποταγή των αναγκών (καταπίεση των προτιμήσεων, των επιλογών, των αποφάσεων και των επιθυμιών του ατόμου) και υποταγή των συναισθημάτων (καταπίεση της συναισθηματικής έκφρασης και κυρίως του θυμού)

Συνήθως περιλαμβάνει την πεποίθηση πως οι επιθυμίες, οι απόψεις και τα συναισθήματα του ατόμου δεν αξίζουν ή δεν είναι σημαντικά στους άλλους. Συχνά παρουσιάζεται ως υπερβολική συμμόρφωση συνδυασμένη με υπερευαισθησία στην αίσθηση εγκλωβισμού. Γενικά οδηγεί στο σταδιακό χτίσιμο θυμού, που εκδηλώνεται με

δυσλειτουργικά συμπτώματα (π.χ, ανεξέλεγκτα ξεσπάσματα θυμού, παθητικοεπιθετική συμπεριφορά , ψυχοσωματικά συμπτώματα, χρήση ουσιών, acting out.)

13. Αυτοθυσία (Self-Sacrifice)

Υπερβολική επικέντρωση στην εκούσια κάλυψη των αναγκών των άλλων σε καθημερινές καταστάσεις εις βάρος της προσωπικής ικανοποίησης του ατόμου. Οι πιο συχνοί λόγοι είναι: να αποφύγει το άτομο να πληγώσει τους άλλους, να αποφύγει την ενοχή που απορρέει από την αίσθηση ότι είναι εγωιστής, ή να διατηρήσει τον εξαρτητικό δεσμό με άλλους. Κάποιες φορές οδηγεί στην αίσθηση ότι οι προσωπικές ανάγκες δεν καλύπτονται επαρκώς και στη μνησικακία απέναντι σε αυτούς τους οποίους φροντίζει.
(αλληλοεπικαλύπτεται με την έννοια της συνεξάρτησης.)

14. Αναζήτηση Επιδοκίμασίας/Αναγνώρισης (Approval-Seeking/Recognition-Seeking)

Υπερβολική έμφαση στην απόκτηση αναγνώρισης, αποδοχής ή προσοχής από άλλους ανθρώπους ή στην ενσωμάτωση σε ένα κοινωνικό σύνολο εις βάρος της ανάπτυξης μιας ασφαλούς και αληθινής αίσθησης εαυτού. Η αυτοεκτίμηση του ατόμου εξαρτάται πρωταρχικά από τις αντιδράσεις των άλλων παρά από τον εαυτό του. Μερικές φορές περιλαμβάνει μια υπερβολική επικέντρωση στην εμφάνιση, την κοινωνική αποδοχή, τα χρήματα, το status, τα επιτεύγματα, ως μέσα απόκτησης θαυμασμού, προσοχής, αποδοχής (όχι πρωταρχικά για δύναμη ή έλεγχο). Συχνά καταλήγει στη λήψη βασικών αποφάσεων ζωής που δεν είναι αυθεντικές και δεν ικανοποιούν το άτομο, ή στην υπερευαισθησία στην απόρριψη.

Ε) Υπερεπαγρύπνιση και Αναστολή (Overvigilance and Inhibition)

Υπερβολική έμφαση στην καταπίεση των αυθόρμητων συναισθημάτων, παρορμήσεων και επιλογών ή στην κάλυψη απόλυτων, εσωτερικοποιημένων κανόνων και προσδοκιών για την επίδοση και την ηθική συμπεριφορά – συχνά εις βάρος της έκφρασης, της ευτυχίας, της χαλάρωσης, των στενών διαπροσωπικών σχέσεων ή της υγείας. Το τυπικό οικογενειακό περιβάλλον προέλευσης είναι αυστηρό, απαιτητικό και συχνά τιμωρητικό: η επίδοση, το καθήκον, η τελειοθρία, οι κανόνες, η απόκρυψη συναισθημάτων και η αποφυγή λαθών κυριαρχούν έναντι της χαράς και της χαλάρωσης. Συνήθως υπάρχει μια λανθάνουσα τάση απαισιοδοξίας και ανησυχίας, ότι τα πράγματα μπορεί να διαλυθούν αν το άτομο δεν βρίσκεται διαρκώς σε επαγρύπνηση.

15. Αρνητικότητα/ Απαισιοδοξία (Negativism/Pessimism)

Μια διάχυτη και μακρόχρονη επικέντρωση στις αρνητικές όψεις της ζωής (πόνος, θάνατος, απώλεια, απογοήτευση, σύγκρουση, ενοχή, μνησικακία, άλυτα προβλήματα, πιθανά λάθη, προδοσία, πράγματα που θα μπορούσαν να εξελιχθούν αρνητικά κτλ) παράλληλα με σμίκρυνση ή παράλειψη των θετικών ή αισιόδοξων όψεων. Συνήθως περιλαμβάνει μια υπερβολική προσδοκία – σε ένα ευρύ οικονομικό, εργασιακό ή διαπροσωπικό πεδίο – ότι τελικά οι καταστάσεις θα λάβουν άσχημη τροπή ή ότι οι τομείς της ζωής του ατόμου που φαίνεται να πηγαίνουν καλά, θα διαλυθούν. Πολλές φορές αφορά έναν υπέρμετρο φόβο για λάθη τα οποία ενδέχεται να οδηγήσουν σε: οικονομική καταστροφή, απώλεια, εξευτελισμό ή παγίδευση σε μια δυσάρεστη κατάσταση. Καθώς το άτομο υπερβάλλει ως προς τις πιθανές αρνητικές εκβάσεις των συνθηκών, συνήθως χαρακτηρίζεται από χρόνια ανησυχία, επαγρύπνηση, παράπονα ή αναποφασιστικότητα.

16. Συναισθηματική Αναστολή (Emotional Inhibition)

Η υπερβολική αναστολή αυθόρμητης δράσης, συναισθήματος ή επικοινωνίας, συνήθως με σκοπό την αποφυγή της αποδοκιμασίας από άλλους, του συναισθήματος ντροπής ή της απώλειας ελέγχου των παρορμήσεων. Οι συνηθέστεροι τομείς αναστολής περιλαμβάνουν την αναστολή θυμού και επιθετικότητας, την αναστολή θετικών παρορμήσεων (π.χ. χαρά, τρυφερότητα, παιχνίδι, σεξουαλική επιθυμία), την δυσκολία στην έκφραση ευαλωτότητας ή στην ελεύθερη έκφραση συναισθημάτων, αναγκών κτλ ή την υπερβολική έκφραση στη λογική αγνοώντας τα συναισθήματα.

17. Ανελαστικά Πρότυπα/ Υπερκριτικότητα (Unrelenting Standards/ Hypercriticalness)

Η υποβόσκουσα πεποίθηση ότι το άτομο πρέπει να κοπιάζει για να ικανοποιήσει πολύ υψηλά εσωτερικοποιημένα πρότυπα συμπεριφοράς και επίδοσης, συνήθως για να αποφύγει την κριτική. Τις περισσότερες φορές καταλήγει σε συναισθήματα πίεσης ή δυσκολίας στη χαλάρωση των ρυθμών και σε υπερκριτικότητα απέναντι στον εαυτό και στους άλλους. Περιλαμβάνει σημαντικές αλλοιώσεις στη χαρά, τη χαλάρωση, την υγεία, την αυτοεκτίμηση, την αίσθηση επίτευξης πραγμάτων και στην ικανοποίηση από σχέσεις. Τα ανελαστικά πρότυπα συνήθως παρουσιάζονται ως: τελειοθηρία, υπέρμετρη ενασχόληση με λεπτομέρειες ή υποτίμηση του πόσο καλή είναι η επίδοση του ατόμου σχετικά με τον μέσο όρο, άκαμπτοι κανόνες και «πρέπει» σε πολλούς τομείς της ζωής, συμπεριλαμβανομένων υπερβολικά υψηλών ηθικών, πολιτισμικών ή θρησκευτικών κανόνων ή ενασχόληση με τον χρόνο και την αποδοτικότητα, ώστε να μπορούν να επιτευχθούν περισσότερα.

18. Τιμωρητικότητα (Punitiveness)

Η πεποίθηση ότι οι άνθρωποι θα έπρεπε να τιμωρούνται σκληρά για τα λάθη τους. Περιλαμβάνει την τάση του ατόμου να θυμώνει, να μην ανέχεται, να είναι τιμωρητικός και ανυπόμονος με τους ανθρώπους (συμπεριλαμβανομένου και του εαυτού του) που δεν

πληρούν τα κριτήρια ή τις προσδοκίες του. Συνήθως περιλαμβάνει δυσκολία στη συγχώρεση λαθών του ίδιου ή των άλλων, λόγω διστακτικότητας στη δικαιολόγηση συνθηκών, στην ανοχή ανθρώπινων ατελειών ή στη συναισθαντική κατανόηση.

A.8. Παράγοντες δημιουργίας δυσλειτουργικών σχημάτων

Έχει υποστηριχθεί από πολλούς ερευνητές πως οι παράγοντες που συμβάλλουν στην δημιουργία συγκεκριμένων δυσλειτουργικών σχημάτων κατά κύριο λόγο οι πρώιμες εμπειρίες, οι οποίες διαμορφώνονται στην πυρηνική οικογένεια. Τα σχήματα που αναπτύσσονται μέσα από την επαφή με τους γονείς ή τους βασικούς φροντιστές θεωρούνται διάχυτα και ισχυρά. Καθώς το παιδί μεγαλώνει έρχεται σε επαφή με δευτερεύοντες φορείς κοινωνικοποίησης, όπως οι συνομήλικοι, το σχολείο, η κουλτούρα του περιβάλλοντος, οι οποίοι μπορεί να συντελέσουν στην δημιουργία σχημάτων, λιγότερης όμως βαρύτητας (Theiler, 2005· Young, Klosko & Weishaar, 2010).

Έχουν διαπιστωθεί τέσσερις τύποι πρώιμων εμπειριών που ενισχύουν την εμφάνιση δυσλειτουργικών σχημάτων, η τοξική σύγκυση των αναγκών (toxic frustration of needs), η τραυματοποίηση ή θυματοποίηση (traumatization or victimization), τα υπερβολικά καλά βιώματα (child experiences too much of a good thing) και η επιλεκτική εσωτερίκευση ή ταυτοποίηση με τους «σημαντικούς άλλους» (selective internalization or identification with significant others) (Young, Klosko & Weishaar, 2010)..

Στην τοξική σύγκυση των αναγκών, το παιδί βιώνει ελάχιστες καλές καταστάσεις και από το περιβάλλον του απουσιάζουν βασικοί παράγοντες, όπως η σταθερότητα, η κατανόηση και η αγάπη. Στην τραυματοποίηση ή θυματοποίηση το παιδί έχει να αντιμετωπίσει αρκετά σοβαρές καταστάσεις κακοποίησης. Αντιθέτως στα υπερβολικά καλά βιώματα, αν και το παιδί δεν βιώνει άσχημες καταστάσεις, τα ευχάριστα γεγονότα ενυπάρχουν σε υπερβολικό βαθμό, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να εξελιχθεί αυτόνομα και να μην αναπτύσσει

ρεαλιστικούς στόχους. Στην επιλεκτική εσωτερίκευση ή ταυτοποίηση με τους «σημαντικούς άλλους», υπάρχει μια επιλεκτική ταύτιση με έναν γονέα και ταυτόχρονη εσωτερίκευση των αναγκών, επιθυμιών, σκέψεων και συμπεριφορών του (Young et al., 2010).

Βάσει των έως τώρα θεωριών διαπιστώνονται πέντε διαφορετικές πυρηνικές συναισθηματικές ανάγκες: α) οι ασφαλείς δεσμοί με τους άλλους (συμπεριλαμβάνεται η ασφάλεια, σταθερότητα, φροντίδα και αποδοχή), β) η αυτονομία, ικανότητα και αίσθηση ταυτότητας, γ) η ελευθερία έκφρασης ζωτικών αναγκών και συναισθημάτων, δ) ο αυθορμητισμός και ε) τα ρεαλιστικά όρια και ο αυτό-έλεγχος. Όταν, οι συναισθηματικές αυτές ανάγκες παραμείνουν ανεκπλήρωτες στην πρώιμη παιδική ηλικία, μπορούν να οδηγήσουν στη δημιουργία των σχημάτων. Οι ανάγκες αυτές θεωρούνται καθολικές για όλα τα άτομα, με μόνη διαφοροποίηση την ένταση εμφάνισης τους (Young et al., 2010).

Ένας ακόμη κυρίαρχος παράγοντας θεωρείται η συναισθηματική ιδιοσυγκρασία του κάθε παιδιού. Ανάλογα. λοιπόν την συναισθηματική του ιδιοσυγκρασία, το παιδί αντιδράει διαφορετικά στα εξωτερικά ερεθίσματα, ενδέχεται να είναι πιο ευάλωτο απέναντι σε ορισμένες περιστάσεις ή και να προσελκύει συγκεκριμένες καταστάσεις. Έρευνες έχουν δείξει, πως πολλά από τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του παιδιού παραμένουν σταθερά και αμετάβλητα στην ενήλικη ζωή. Για να δημιουργηθούν τα σχήματα υπάρχει αλληλεπίδραση της συναισθηματικής ιδιοσυγκρασίας του παιδιού με τις πρώιμες εμπειρίες (Kagan, Reynick & Snidman, 1988· Young et al., 2010).

A.9. Γονεϊκή αποδοχή - απόρριψη και πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα

Σύμφωνα με την έρευνα του Thimm (2010a) σε άτομα με διαταραχές της προσωπικότητας, ενώ η πατρική απόρριψη συσχετίστηκε και με τις πέντε κατηγορίες των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων, η μητρική απόρριψη συσχετίστηκε με όλες εκτός της κατηγορίας των ανεπαρκών ορίων.

Στην Τουρκία, η μελέτη του Saritaş (2007) μεταξύ εφήβων έδειξε ότι η μητρική αποδοχή-απόρριψη σχετίζεται με όλες τις κατηγορίες των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων. Ωστόσο, όπως και με την έρευνα του Thimm (2010a), οι Saritaş-Atalar και Gençöz (υπό δημοσίευση), διερεύνησαν τη σχέση μεταξύ της μητρικής αποδοχής-απόρριψης, των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων και της ψυχολογικής προσαρμογής και βρήκαν πως ότι η απόρριψη της μητέρας συνδέεται με όλες τις κατηγορίες των σχημάτων εκτός από αυτής των ανεπαρκών ορίων.

Η μελέτη που διενεργήθηκε από τους Saritaş-Atalar και Gençöz (2014) σε φοιτητές διερεύνησε επιπλέον τον διαμεσολαβητικό ρόλο των κατηγοριών των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων στη σχέση μητρικής απόρριψης και ψυχολογικής προσαρμογής. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι η κατηγορία της ανεπαρκούς αυτονομίας, η κατηγορία της αποσύνδεσης και απόρριψης και αυτή του προσανατολισμού προς τους άλλους διαμεσολαβούν στη σχέση μεταξύ μητρικής απόρριψης και άγχους. Από την άλλη πλευρά, η σχέση μεταξύ της απόρριψης της μητέρας και της κατάθλιψης διαμεσολαβούσε μόνο από τις κατηγορίες της ανεπαρκούς αυτονομίας και του προσανατολισμού προς τους άλλους.

A.10. Διαπροσωπικές σχέσεις-Η έννοια της εξάρτησης

Θεωρητικοί, κλινικοί και ερευνητές ότι ορισμένοι άνθρωποι έχουν μια ισχυρή τάση να κλίνουν προς άλλους για υποστήριξη, καθοδήγηση και επιβεβαίωση, ακόμα και σε καταστάσεις που φαίνεται ότι είναι ικανοί να τα ανταπεξέλθουν μόνοι τους. Αυτά τα άτομα θεωρήθηκαν παραδοσιακά ότι έχουν “εξαρτητική προσωπικότητα” (Bornstein, 1992).

Η έννοια της εξάρτησης μπαίνει στη ζωή του ατόμου από τις πρώτες κιόλας στιγμές του. Στην βρεφική ηλικία ο καθένας από εμάς εξαρτάται απόλυτα από τον πρώτο φροντιστή, την μητέρα, για προστασία, φροντίδα και υποστήριξη, η οποία με τη σειρά της ήταν

εξαρτώμενη από την δική της μητέρα υπερβαίνοντας τα όρια της κουλτούρας, του φύλου και της εθνικότητας. Δεδομένης λοιπόν της καθολικότητας της έννοιας της εξάρτησης, δεν προκαλεί έκπληξη ότι οι ψυχολόγοι εδώ και πολλά χρόνια μελετούν τη δυναμική και τις συνέπειές της (Bornstein, 1992).

Κάθε θεωρία της προσωπικότητας περιλαμβάνει σιωπηρά ή ρητά ένα εννοιολογικό μοντέλο εξάρτησης. Ωστόσο, μερικά θεωρητικά μοντέλα έχουν μεγαλύτερη επιρροή από άλλα. Έτσι τα δύο μοντέλα που έχουν μεγαλύτερη επίδραση στην θεωρία και την έρευνα της εξάρτησης είναι η ψυχοδυναμική προσέγγιση και η θεωρία της κοινωνικής μάθησης (Bornstein, 1992).

Στο κλασικό ψυχαναλυτικό μοντέλο, η εξάρτηση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα γεγονότα του στοματικού σταδίου ανάπτυξης (Fisher & Greenberg, 1985, Masling, 1986). Η ματαιώση ή η υπερικανοποίηση κατά τη διάρκεια του στοματικού σταδίου θα οδηγήσει σε καθήλωση και σε ανικανότητα επίλυσης των αναπτυξιακών ζητημάτων που χαρακτηρίζουν αυτό το στάδιο (δηλαδή, συγκρούσεις σχετικά με την εξάρτηση-ανεξαρτησία). Έτσι, η κλασική ψυχαναλυτική θεωρία δηλώνει ότι το άτομο που είναι καθηλωμένο στο στοματικό στάδιο, θα παραμείνει εξαρτημένο από άλλους για τη φροντίδα και την υποστήριξή του και θα συνεχίσει να παρουσιάζει συμπεριφορές στην ενήλικη ζωή που αντανακλούν αυτό το αναπτυξιακό στάδιο, για παράδειγμα ενασχόληση με δραστηριότητες σχετικά με το στόμα, εξάρτηση από το φαγητό ως μέσο διαχείρισης του άγχους (Bornstein, 1992).

Δύο θεωρητικά μοντέλα εξάρτησης εξελίχθηκαν από το κλασικό ψυχαναλυτικό μοντέλο: η θεωρία των αντικειμενότροπων σχέσεων και η θεωρία προσκόλλησης. Και οι δύο θεωρίες υπογραμμίζουν τη σημασία των στοματικών δραστηριοτήτων (π.χ. θηλασμός) για τον προσδιορισμό της ανάπτυξης των στοματικά εξαρτώμενων χαρακτηριστικών και συμπεριφορών (Greenberg & Mitchell, 1983). Τα μοντέλα υποθέτουν ότι η συνολική ποιότητα της σχέσης βρέφους-φροντιστή κατά την βρεφική και την πρώιμη παιδική ηλικία

αποτελεί πρωταρχικό καθοριστικό παράγοντα των χαρακτηριστικών εξάρτησης στην ενήλικη ζωή (Ainsworth, 1969). Οι εμπειρίες σίτισης και απογαλακτισμού δεν παίζουν τον κεντρικό ρόλο στον προσδιορισμό της μετέπειτα ανάπτυξης της προσωπικότητας, αλλά μια πτυχή της σχέσης βρέφους-φροντιστή.

Οι θεωρητικοί της κοινωνικής μάθησης αναγνώρισαν τη σημασία της κοινωνικής ενίσχυσης που παρέχεται από τους φροντιστές για την εξάρτηση στην παιδική ηλικία και την ενήλικη ζωή (Ainsworth, 1969• Maccoby, 1980). Το μοντέλο κοινωνικής μάθησης υποστηρίζει πως ο κύριος φροντιστής παρέχει βιολογική και ψυχολογική ικανοποίηση στο νήπιο (μέσω της σίτισης και της παροχής ζεστασιάς και επαφής) συνδέεται με ευχάριστες εμπειρίες και στην πραγματικότητα γίνεται ένα δεύτερο είδος ενίσχυσης. Εφόσον οι προσδοκίες του βρέφους γενικεύονται και σε άλλους φροντιστές (π.χ. καθηγητές, ρομαντικούς συντρόφους), η συμπεριφορά της εξάρτησης θα συνεχίσει να εμφανίζεται και στις σχέσεις αυτές. Οι άνθρωποι μαθαίνουν να εξαρτώνται. Οι συμπεριφορές εξάρτησης υπάρχουν γιατί ανταμείβονται, ανταμείφθηκαν ή το άτομο σε εξάρτηση περιμένει να ανταμειφθούν

Οι άνθρωποι συχνά βλέπουν την εξάρτηση ως ένα πρόβλημα από άτομα που είναι είτε ανώριμα είτε πάσχουν από ψυχοπαθολογία. Αυτό υφίσταται κυρίως στις Δυτικές κοινωνίες στις οποίες δίνεται μεγάλη έμφαση στην ανεξαρτησία και την ατομικότητα (Bornstein & Huprich, 2006 • Neki, 1976 • Tait, 1997). Η προβληματική εξάρτηση έχει μελετηθεί και συζητηθεί πολλάκις (Fenichel, 1945• Kraepelin, 1913• Schneider, 1923• Sullivan, 1947 όπως αναφέρεται στο Bornstein, 2005) και μάλιστα είχε μπει στο παρελθόν και ως ‘παθολογική εξάρτηση’ στο Στατιστικό Εγχειρίδιο των διανοητικών διαταραχών (1st ed [DSM-I]; American Psychiatric Association, 1952).

Έχουν γίνει πολλές μελέτες σχετικά με τις βάσεις της σχέσης μεταξύ εξάρτησης και αποστασιοποίησης. Ο Leary (1957), όπως αναφέρει ο Bornstein (2005), με το διδιάστατο

πλέγμα (αγάπη-μίσος, κυριαρχία-επιβολή) τοποθέτησε την εξάρτηση στο τεταρτημόριο της αγάπης-υποταγής και υποστήριξε πως τα εξαρτώμενα άτομα αναζητούν την εγγύτητα με τους άλλους μέσω ενός μοτίβου υποταγής, Το μοντέλο των πέντε παραγόντων (Costa & Widiger, 1994• McCrae & Costa, 1990) ταξινομεί τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας σε πέντε κατηγορίες (νευρωτισμός, εξωστρέφεια, διαθεσιμότητα σε εμπειρίες, ευσυνειδησία, συνεργατικότητα). Έρευνα των Bornstein και Cecero (2000) υποστηρίζει ότι υψηλά επίπεδα νευρωτισμού και χαμηλά επίπεδα της διαθεσιμότητας σε εμπειρίες σχετίζονται με την εξάρτηση. Ο Millon (1990, 1996), ο οποίος μελέτησε τις έρευνες του Bornstein πρότεινε ένα βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο που έβλεπε τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας ως ένα συνδυασμό βιολογικών προδιαγραφών, υποκείμενων ψυχολογικών διεργασιών και κοινωνικοπολιτισμικών αποτελεσμάτων (Bornstein, 2005).

Δεν είχε πραγματοποιηθεί όμως κάποιο πλαίσιο που να σχετίζει την εξάρτηση, την αποστασιοποίηση και την υγιή εξάρτηση.

Ο Bornstein (1993) υποστήριξε πως η εξάρτηση αποτελείται από τέσσερις ξεχωριστές αλλά συναφείς συνιστώσες:

(α) κινητήρια (δηλ. την έντονη ανάγκη για καθοδήγηση, έγκριση και υποστήριξη από άλλους).

(β) γνωστική (δηλ. την αντίληψη του εαυτού ως αδύναμη και αναποτελεσματική, μαζί με την πεποίθηση ότι οι άλλοι είναι ισχυροί και ελέγχουν το αποτέλεσμα των καταστάσεων).

(γ) συναισθηματική (δηλαδή, την τάση το άτομο να ανησυχεί και να φοβάται όταν απαιτείται να λειτουργήσει μόνο του, ειδικά όταν το αποτέλεσμα και η προσπάθειά του θα αξιολογηθούν από άλλους) •

και (δ) συμπεριφοριστική (δηλαδή, την τάση να ζητήσει βοήθεια, έγκριση, καθοδήγηση και διαβεβαίωση από άλλους).

Η έρευνα σ' αυτόν τον τομέα υποδηλώνει πως η εξάρτηση κατανοείται καλύτερα ως ένας προσανατολισμός προσωπικότητας όπου γνωστικές, κινητήριες και συναισθηματικές τάσεις αλληλεπιδρούν για να καθορίσουν την συμπεριφορά του εξαρτώμενου ατόμου σε διάφορες καταστάσεις και πλαίσια (Bornstein, 1993, 1995). Όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα, η υγιής εξάρτηση (HD), η καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση (DO) και η δυσλειτουργική αποστασιοποίηση (DD) όλες αντανακλούν συγκεκριμένες πεποιθήσεις σχετικά με τον εαυτό και τους άλλους, διάχυτες συναισθηματικές αποκρίσεις σε διαπροσωπικές επαφές, συγγενή/απομονωτικά κίνητρα και ένα φάσμα συμπεριφορών που χρησιμοποιούνται για να επιτευχθεί το βέλτιστο επίπεδο διαπροσωπικής συγγένειας (Bornstein et al., 2004).

Πίνακας 5 Μοντέλο του Bornstein για την εξάρτηση

Συνιστώσες των τριών στυλ διαπροσωπικών σχέσεων				
	Γνωστική	Συναισθηματική	Κινητήρια	Συμπεριφοριστική
DO	Αντίληψη εαυτού ως αδύναμου και άκαρπου	Φόβος αρνητικής αξιολόγησης, ανησυχία εγκατάλειψης	Επιθυμία να κρατάει στενούς δεσμούς πρόσωπα φροντίδας	Προσκόλληση, αναζήτηση επιβεβαίωσης, παρουσίαση εαυτού ως αβοήθητου
DD	Αντίληψη άλλων ως πληγωτικών και αναξιόπιστων	Φόβος μήπως πληγωθεί	Επιθυμία να κρατάει απόσταση από άλλους, ανάγκη για έλεγχο	Κοινωνική αποφυγή; παρουσίαση εαυτού ως αυστηρά αυτόνομου
HD	Αντίληψη εαυτού ως ικανού, άλλων ως αξιόπιστων	Ασφάλεια στην εγγύτητα, αυτοπεποίθηση στην αυτονομία	Επιθυμία για εγγύτητα/οικειότητα στο πλαίσιο της αυτονομίας και της αυτοδυναμίας	Αυτόνομη λειτουργία σε συνδυασμό με αναζήτηση βοήθειας στην κατάλληλη περίπτωση

A.11. Στυλ διαπροσωπικών σχέσεων

Οι περισσότεροι ψυχολόγοι συμφωνούν ότι ο άνθρωπος έχει θεμελιώδη “ανάγκη για σχετίζεσθαι” με άλλους και ότι σε κάποιο βαθμό η διαπροσωπική εξάρτηση εκφρασμένη σε ευέλικτους και κοινωνικά κατάλληλους τρόπους, μπορεί να βελτιώσει την προσαρμογή σε μεγάλου εύρους περιβάλλοντα. Έχουν χρησιμοποιηθεί πολλοί όροι για να περιγραφεί κατάλληλα η κατάσταση αυτή. Οι Cross και Madson (1997) μιλούν για αλληλεξάρτηση, οι Baumeister και Leary (1995) για ώριμη εξάρτηση, οι Rude και Burnham (1995) για συνδεσιμότητα, οι Blatt, Zohar, Quinlan, Luthar και Hart (1996) για συγγένεια και οι Bornstein και Languirand (2003) για υγιή εξάρτηση.

Η υγιής εξάρτηση (healthy dependency-HD) αποτελεί το στυλ διαπροσωπικών σχέσεων κατά το οποίο το άτομο είναι σε θέση να εμπιστευτεί τους άλλους, να ανοιχτεί και νιώσει ευάλωτο αλλά παράλληλα να παραμένει γεμάτο αυτοπεποίθηση ώστε να μπορεί να αντέξει την σύγκρουση και την απόρριψη. Το άτομο γνωρίζει πως δεν είναι αδυναμία να ζητήσει βοήθεια και πως η κλίση προς τους άλλους δεν το κάνει να νιώσει αδύναμο, ένοχο και ντροπιασμένο. Στις στενές σχέσεις η υγιής εξάρτηση επιτρέπει την εγγύτητα, το πάθος, τη δέσμευση. Έτσι βιώνεται η στενή οικειότητα χωρίς να απειλείται η αίσθηση του εαυτού (Bornstein & Languirand, 2003). Έρευνες έχουν δείξει πως το άτομο παρουσιάζει ευελιξία και την ικανότητα να καθυστερεί την βραχυπρόθεσμη ικανοποίηση για να ενισχύσει μακροπρόθεσμες υποστηρικτικές σχέσεις (Bornstein, 1998• Hetherington, 1999). Οι γονείς των παιδιών αυτών ήταν υποστηρικτικοί και ενστάλαζαν μια αίσθηση εμπιστοσύνης και αυτοκατευθυντικότητας (Cross & Madison, 1997• Lee & Robbins, 1995), ενώ παράλληλα έδιναν μαζί με άλλα άτομα εξουσίας συνεπή μηνύματα ότι είναι αποδεκτό το να ζητάς βοήθεια όταν το χρειαστείς (Clark & Ladd, 2000• Lang-Takac & Osterweil, 1992).

Τα άτομα που έχουν ως στυλ διαπροσωπικών σχέσεων την καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση (DO) θεωρούν τον εαυτό τους αδύναμο και ευάλωτο και ότι χρειάζονται συνεχή

βοήθεια για να επιβιώσουν. Προσκολλώνται στους άλλους για να αποφύγουν τις προκλήσεις της ζωής, φοβούνται την εγκατάλειψη και γι' αυτό ασχολούνται με το να ευχαριστούν άλλα άτομα, βρίσκονται σε κατάσταση διαρκούς άγχους. Οι σύντροφοί τους συνήθως περιγράφουν την σχέση ως ασφυκτική και ότι νιώθουν περισσότεροι γονείς παρά σύντροφοι (Bornstein & Languirand, 2003). Προέρχονται από ένα οικογενειακό περιβάλλον που οι γονείς είναι υπερπροστατευτικοί ή/και αυταρχικοί (Head, Baker & Williamson, 1991). Κατά την διάρκεια της ζωής τους προβάλλουν την ανασφάλειά τους και έτσι η συμπεριφορά τους αποξενώνει πιθανούς φροντιστές και εξουδετερώνει τις προσπάθειές τους να καλλιεργήσουν δεσμούς (Blatt & Homann, 1992• Pincus & Gurtman, 1995).

Το άτομο που έχει ως στυλ προσωπικότητας την δυσλειτουργική αποστασιοποίηση (DD) συνδέεται σε επιφανειακό επίπεδο, είναι δύσπιστο ως προς τους άλλους και τα κίνητρά τους και θέλει πάντα να έχει τον έλεγχο σε μια σχέση. Θέτουν την υγεία τους σε κίνδυνο καθώς συγκρατούν τα συναισθήματά τους και μπορεί να αρνηθούν να ζητήσουν την απαραίτητη ιατρική και ψυχολογική βοήθεια. Δεν συμμετέχουν πολύ σε συζητήσεις και αλλάζουν το θέμα όταν σημαντικά θέματα θεωρούν ότι τους απειλούν. Στο γάμο μπορεί να υπάρχει ισχυρή σεξουαλική σχέση αλλά χωρίς ιδιαίτερη συναισθηματική οικειότητα (Bornstein & Languirand, 2003). Πιθανά έχει μεγαλώσει σε ένα οικογενειακό περιβάλλον όπου η αυτάρκεια και η ανεξαρτησία ήταν πολύ σημαντικές και έχει έλλειψη των κατάλληλων κοινωνικών δεξιοτήτων και συνδέσεων (Clark & Ladd, 2000• Colgen, 1987). Κρίνει θετικά τον εαυτό ως αυτοεξαρτώμενο ενώ θεωρεί τους άλλους ανίκανους ή απρόθυμους να παρέχουν την κατάλληλη γι' αυτό υποστήριξη και παρηγοριά. Εστιάζει στο να διατηρήσει την προσκόλλησή του στο ελάχιστο και παρουσιάζει μια υπερβολικά καθορισμένη αίσθηση επάρκειας απομακρύνοντας συναισθηματικά τον εαυτό του από τους άλλους και αγωνίζεται για την ανεξαρτησία (Bornstein, 2010).

A.12. Γονεϊκή αποδοχή-απόρριψη και στυλ διαπροσωπικών σχέσεων

Η γονική αποδοχή-απόρριψη αποτελεί μια εμπειρία της παιδικής ηλικίας, η οποία έχει συνδεθεί με αρκετά προβλήματα στην ενήλικη ζωή του ατόμου και κυρίως με τον τρόπο που αυτό σχετίζεται με τους άλλους (Rohner et al., 2005).

Έρευνες δείχνουν ότι άτομα που νιώθουν ότι έχουν απορριφθεί από τους γονείς τους τείνουν να αναφέρουν διάφορες δυσκολίες σχετικά με τις διαπροσωπικές τους σχέσεις, όπως εχθρικότητα, επιθετικότητα, εξαρτητικότητα, αμυντική ανεξαρτησία (Rohner et al., 2005)

Στα πλαίσια της υποθεωρίας της προσωπικότητας, σύμφωνα με την οποία η αποδοχή (φροντίδα, στοργικότητα, υποστήριξη, αγάπη) από τους σημαντικούς άλλους κατά την παιδική ηλικία είναι μία βασική για το άτομο βιολογική και ψυχολογική ανάγκη και όταν δεν ικανοποιείται, ο άνθρωπος έχει αναπτύξει τη τάση να υιοθετεί συγκεκριμένες κοινωνικές, συναισθηματικές και γνωστικές τάσεις (Rohner, 2005). Συγκεκριμένα, τα άτομα τα οποία έχουν δεχθεί απόρριψη αναπτύσσουν χαρακτηριστική προδιάθεση για εξάρτηση, αμυντική ανεξαρτησία, χαμηλή συναισθηματική ανταποκρισιμότητα, εχθρικότητα, επιθετικότητα, παθητικό-επιθετικότητα, προβλήματα διαχείρισης θυμού, χαμηλή αυτοεκτίμηση, αίσθηση χαμηλής αυτό-αποτελεσματικότητας, αρνητική κοσμοθεωρία και συναισθηματική αστάθεια (Khaleque & Rohner, 2012).

Τα παραπάνω απορρέουν από τις γνωστικές αναπαραστάσεις, δηλαδή από τις πεποιθήσεις που έχει το άτομο σχετικά με τον εαυτό του και τον κόσμο, οι οποίες επηρεάζουν τον τρόπο που αντιλαμβάνεται, ερμηνεύει και αντιδρά στα ερεθίσματα στις διαπροσωπικές του σχέσεις (Paley, Conger & Harold, 2000). Συγκεκριμένα, λόγω της τάσης των ανθρώπων να αντιλαμβάνονται και να αξιολογούν τον εαυτό τους με τον ίδιο τρόπο που τους βλέπουν οι σημαντικοί άλλοι και ειδικότερα τα άτομα πρόσδεσης κατά την παιδική ηλικία, τα άτομα που έχουν δεχθεί έντονη απόρριψη, είναι πολύ πιθανόν να αναπτύξουν ένα σύστημα αρνητικής αξιολόγησης του εαυτού, θεωρώντας τους εαυτούς τους ως ανάξιους να αγαπηθούν,

ανεπαρκείς κι αναποτελεσματικούς (Paley et al., 2000). Για αυτό είναι πιο επιρρεπείς στην εμφάνιση ψυχοπαθολογίας, όπως είναι η κατάθλιψη και η κατάχρηση ουσιών (Campo & Rohner, 1992• Khaleque & Rohner, 2014).

Επιπρόσθετα, τα άτομα που έχουν δεχθεί απόρριψη τείνουν να φτιάχνουν αναπαραστάσεις σύμφωνα με τις οποίες οι προσωπικές σχέσεις είναι απρόβλεπτες, ανάξιες εμπιστοσύνης και πιθανόν βλαβερές (Paley et al., 2000). Με αυτό τον τρόπο φαίνεται να βιώνουν υψηλότερο διαπροσωπικό άγχος, δηλαδή ένα διάχυτο φόβο στις σχέσεις τους με τους σημαντικούς άλλους (Rohner, 2005). Παράλληλα, είναι πιθανόν να αναπτύξουν εξαρτητική προσωπικότητα, ανώριμη εξαρτητικότητα και αμυντική ανεξαρτησία (Khaleque & Rohner, 2012). Η ανώριμη εξάρτηση προκύπτει από υπερβολικό και παραβιαστικό έλεγχο των γονέων στο άτομο κατά την διάρκεια της παιδικής ηλικίας, και από την υιοθέτηση συμπεριφορών από μέρους τους, που δεν είναι αντίστοιχες με το αναπτυξιακό στάδιο του παιδιού. Συνήθως τα άτομα με ανώριμη εξάρτηση δεν κατέχουν δεξιότητες που είναι ανάλογες της ηλικία τους, ούτε ρεαλιστική αίσθηση των ορίων τους, ενώ παρουσιάζουν επίσης και ανεπαρκή αίσθηση αυτό καθορισμού (Rohner, 2005).

Επίσης είναι πιθανό κάποια άτομα να αναπτύξουν αμυντική ανεξαρτησία, αρνούμενοι την ανάγκη τους για αγάπη και ζεστασιά (Khaleque & Rohner, 2012). Η αμυντική ανεξαρτησία ενώ μπορεί να μοιάζει φαινομενικά με την υγιή ανεξαρτησία, διαφέρει καθώς τα άτομα που την παρουσιάζουν έχουν ανάγκη για θετική ανταπόκριση από τους άλλους αλλά παράλληλα συμπεριφορικά εκδηλώνουν το αντίθετο (Rohner, 2005). Τα άτομα αυτά τείνουν να αρνούνται την ανάγκη τους για υποστήριξη, ενθάρρυνση και αγάπη και σε αντίθεση με τα άτομα που παρουσιάζουν εξάρτηση, δεν ενδιαφέρονται να συνάψουν σχέσεις (Rohner & Britner, 2002)

A.13. Πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα και στυλ διαπροσωπικών σχέσεων

Οι Young και Klosko (2003), έχουν ορίσει τις απογοητευτικές εμπειρίες της παιδικής ηλικίας ως κύρια πηγή ανάπτυξης των ΠΔΣ, τα οποία διαμορφώνουν την αυτοαντίληψη και τις διαπροσωπικές σχέσεις.

Έχει γίνει, λοιπόν αποδεκτό ότι τα ΠΔΣ δρουν ως πρότυπα επεξεργασίας πληροφοριών, τα οποία επηρεάζουν τις συναισθηματικές αντιδράσεις του ατόμου σε γεγονότα ζωής και το στυλ των διαπροσωπικών σχέσεων

Ενεργοποιούνται από καταστάσεις της καθημερινότητας ή γεγονότα ζωής, τα οποία γίνονται αντιληπτά από το άτομο ως δυσάρεστες εμπειρίες των γεγονότων της παιδικής ηλικίας. Φαίνεται ότι τα ΠΔΣ, ως ψυχολογικές κατασκευές, έχουν διαμεσολαβητικό ρόλο ανάμεσα στην γονεϊκή συμπεριφορά και την εκδήλωση ψυχοπαθολογίας, καθώς επηρεάζουν και καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο ένα άτομο θα αντιδράσει σε μία πληθώρα καταστάσεων της καθημερινής ζωής. Ο τρόπος με τον οποίο θα εκδηλωθεί η ψυχοπαθολογία, καθώς και η έντασή της, σχετίζεται με το πόσο ενεργοποιημένο είναι ένα ΠΔΣ, αλλά και τα χαρακτηριστικά που έχει (van Vreeswijk, Broersen & Nadort, 2012). Όταν τα άτομα βρίσκονται σε ενήλικες καταστάσεις που ενεργοποιούν τα ΠΔΣ τους αυτό που συμβαίνει συνήθως είναι το να αναβιώνουν ένα δράμα της παιδικής τους ηλικίας, συνήθως με έναν γονέα.

Τα άτομα αναπτύσσουν δυσλειτουργικούς τρόπους αντιμετώπισης και αντιδράσεις νωρίς στην ζωή τους, ώστε έτσι να μπορέσουν να προσαρμοστούν στα σχήματα και έτσι να μην χρειαστεί να βιώσουν τα έντονα, ισοπεδωτικά συναισθήματα που αυτά τους προκαλούν (Young, Klosko & Weishaar, 2010). Η θεραπεία σχημάτων διακρίνει το σχήμα από τις στρατηγικές που χρησιμοποιεί το άτομο για να το αντιμετωπίσει. Υποστηρίζει δηλαδή πως η συμπεριφορά δεν αποτελεί μέρος του σχήματος, αλλά κομμάτι της αντίδρασης αντιμετώπισης. Το σχήμα οδηγεί τη συμπεριφορά. Ο καθένας χρησιμοποιεί διαφορετικούς

τρόπους αντιμετώπισης σε διαφορετικές καταστάσεις, σε διαφορετικές φάσεις της ζωής του. Οι τρεις τρόποι αντιμετώπισης των σχημάτων είναι η υπεραναπλήρωση, η αποφυγή και η παράδοση.

Όσον αφορά στα πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα και τα στυλ διαπροσωπικών σχέσεων, μερικά παραδείγματα αποτελούν τα εξής. Στο σχήμα Εγκατάλειψη-αστάθεια, το άτομο επιλέγει συντρόφους που δεν μπορούν να δεσμευτούν και παραμένει στη σχέση ή αποφεύγει στενές σχέσεις ή αγκιστρώνεται και πνίγει τον σύντροφό του σε σημείο να τον διώχνει. Στο σχήμα Υπερεμπλοκή-μη ανεπτυγμένος εαυτός, το άτομο ζει μέσω του συντρόφου ή αποφεύγει την οικειότητα-μένει ανεξάρτητος ή προσπαθεί να γίνει το αντίθετο των σημαντικών άλλων. Στο σχήμα Εξάρτηση-ανικανότητα, το άτομο ζητά από τους σημαντικούς άλλους να αναλάβουν γι' αυτόν όλες τις αποφάσεις ή γίνεται τόσο αυτάρκης που δεν ζητά τίποτα από κανέναν ('μη εξαρτημένος'). Στο σχήμα Υποτακτικότητα-υποχωρητικότητα, επιτρέπει σε άλλα άτομα να ελέγχουν καταστάσεις και να κάνουν επιλογές ή αποφεύγει τις καταστάσεις που μπορεί να περιλαμβάνουν διαμάχη με άλλο άτομο.

A.14. Σκοπός της έρευνας

Σύμφωνα με την παραπάνω ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, υποστηρίζεται ότι η γονεϊκή αποδοχή-απόρριψη αποτελεί φαινόμενο που φαίνεται να συνδέεται με διάφορους παράγοντες, οι οποίοι αφορούν όλους τους τομείς λειτουργικότητας του ατόμου μέσα στα χρόνια. Οι Rohner και Britner (2002) μελέτησαν σχετικές έρευνες και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη γονεϊκή αποδοχή - απόρριψη είναι συχνά η κύρια «γενεσιουργός αιτία», που (άμεσα και έμμεσα) επηρεάζει την ψυχική υγεία των παιδιών, των εφήβων και των ενηλίκων και οδηγεί στην ανάπτυξη προβλημάτων συμπεριφοράς, ειδικότερα στον τρόπο που το άτομο σχετίζεται με τους άλλους. (Rohner et al., 2005). Έρευνες δείχνουν ότι άτομα που νιώθουν πως έχουν απορριφθεί από τους γονείς

τους τείνουν να αναφέρουν διάφορες δυσκολίες σχετικά με τις διαπροσωπικές τους σχέσεις, όπως εχθρικότητα, επιθετικότητα, εξαρτητικότητα, αμυντική ανεξαρτησία κ.α. (Rohner et al., 2005).

Στην παρούσα έρευνα, οι υποθέσεις είναι οι εξής:

1. Υψηλά επίπεδα αντιλαμβανόμενης/ενθουμούμενης γονεϊκής αποδοχής-απόρριψης, θα οδηγούν σε δυσλειτουργικά στυλ διαπροσωπικών σχέσεων στην ενήλικη ζωή
2. Τα πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα θα αποτελούν διαμεσολαβητικό παράγοντα στη σχέση μεταξύ γονεϊκής απόρριψης και στυλ διαπροσωπικών σχέσεων.

B. Μεθοδολογία

B.1. Δείγμα

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν 729 φοιτητές, 344 (47,2%) άνδρες, 384 (52,7%) γυναίκες και 1 άτομο που δεν δήλωσε το φύλο του. Ο μέσος όρος ηλικίας ήταν τα 22 έτη (το 26,1%) και το εύρος κυμαινόταν από 18 έως 25 έτη. Οι συμμετέχοντες προέρχονταν από πανεπιστημιακά και τεχνολογικά ιδρύματα της χώρας, η πλειοψηφία των οποίων σπουδάζουν στην Κρήτη. Ειδικότερα, το 82,4% των φοιτητών φοιτούν στα πανεπιστήμια και τεχνολογικά ιδρύματα της Κρήτης (601 άτομα), το 4,7 % στην Αθήνα (34 άτομα), το 3,2% στην Πάτρα (23 άτομα), το 1,2% (9 άτομα) σε σχολές της Μακεδονίας και το 7,3 % (53 άτομα) σε άλλες σχολές της χώρας. Το 1,2% (9 άτομα) των ερωτώμενων δεν δήλωσε σχολή. Το 55,7% των συμμετεχόντων (406 άτομα) σπουδάζουν στον τομέα των Κοινωνικών επιστημών, το περίπου 43% φοιτούν σε παιδαγωγικά, ιατρικά, φυσικών επιστημών και άλλα τμήματα, ενώ το 1,4% δεν δήλωσε τμήμα σπουδών. Επιπρόσθετα, το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων (το 25,4%-185 άτομα) δήλωσε πως βρίσκεται στο τέταρτο έτος των σπουδών, ενώ ακολουθεί το 21,9% (160 άτομα) που βρίσκεται στο πέμπτο έτος σπουδών.

Όσον αφορά στην εθνικότητα, το 96,3% των φοιτητών ήταν Έλληνες (702 άτομα), το 2,9% Αλβανοί (21 άτομα) και το υπόλοιπο 0,8% (6 άτομα) άλλης εθνικότητας. Όσον αφορά στον σεξουαλικό προσανατολισμό, το 93.8% (684 άτομα) δήλωσαν ετεροφυλόφιλα, το 2,7% (20 άτομα) αμφιφυλόφιλα, το 1.5% (11 άτομα) ομοφυλόφιλα και το 1.9% (14 άτομα) δεν συμπλήρωσαν την ερώτηση. Για τον τόπο μόνιμης κατοικίας οι συμμετέχοντες απάντησαν ως εξής: το 30,6% (223 άτομα) σε πόλη, το 19,9% (145 άτομα) σε μεγαλούπολη, το 19,2% (140 άτομα) σε χωριό, το 16.3% (119 άτομα) σε μεγάλη πόλη, το 13% (95 άτομα) σε κωμόπολη, το 0,4% (3 άτομα) σε χώρα του εξωτερικού και το 0,5% (4 άτομα) δεν δήλωσαν. Η πλειονότητα των φοιτητών (το 56.2%, δηλαδή 410 άτομα) δήλωσαν πως έχουν έναν/μία

αδερφό/ή, το 21,7% (158 άτομα) δύο, το 11,1% (81 άτομα) τρία, το 1,1% (8 άτομα) άλλο αριθμό και το 9,5% (69 άτομα) ότι ήταν μοναχοπαίδια. Το 0,4% (3 άτομα) δεν απάντησαν στο ερώτημα. Το επίπεδο μόρφωσης των γονέων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 1).

Πίνακας 1 Κατανομή του επιπέδου εκπαίδευσης των γονέων

Μορφωτικό επίπεδο	Πατέρας		Μητέρα	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Δημοτικό	76	10,4%	55	7,5%
Γυμνάσιο	76	10,4%	81	11,1%
Λύκειο	266	36,5%	285	39,1%
Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι.	240	32,9%	251	34,4%
Μεταπτυχιακό δίπλωμα	57	7,8%	53	7,3%
Δεν τελείωσε το σχολείο	14	1,9%	3	0,4%

B.2. Εργαλεία

Για τη συλλογή των δεδομένων της έρευνας χορηγήθηκαν στους συμμετέχοντες οι παρακάτω κλίμακες.

Φύλλο δημογραφικών στοιχείων

Το φύλλο δημογραφικών στοιχείων αποτελείται από ερωτήσεις που σχετίζονται με ατομικά στοιχεία των συμμετεχόντων, όπως το φύλο, την ηλικία, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την εθνικότητα, το τμήμα και έτος φοίτησης, τον τόπο μόνιμης κατοικίας, αν και πόσα αδέρφια έχουν, καθώς και στοιχεία που αφορούν την το μορφωτικό επίπεδο των γονέων.

Ερωτηματολόγιο Γονεϊκής αποδοχής – απόρριψης για ενήλικες (Parental Acceptance–Rejection Questionnaire: Adult version, Rohner, 2005, προσαρμογή Giaouzi & Giovazolias, 2015).

Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο αυτοαναφοράς μετρά την αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη πατρική και μητρική αποδοχή και απόρριψη κατά την παιδική ηλικία, μεταξύ 7 - 12 χρονών. Οι προτάσεις της κλίμακας περιγράφουν συμπεριφορές των γονέων προς τα παιδιά, αλλά και τρόπους αντιμετώπισης των γονέων σε διάφορες καταστάσεις στις οποίες τα παιδιά εμπλέκονται. Η κλίμακα απαρτίζεται από 24 ερωτήματα και αποτελεί την σύντομη εκδοχή του ερωτηματολογίου των 60 ερωτημάτων. Αποτελείται από όμοιες ερωτήσεις για τον πατέρα και τη μητέρα, οι οποίες περιγράφουν συμπεριφορές των γονέων από τα παιδικά χρόνια των συμμετεχόντων και διαχωρίζονται σε 4 υποκλίμακες, που δηλώνουν στοιχεία της γονεϊκότητας (ζεστασιά - τρυφερότητα, εχθρότητα - επιθετικότητα, αδιαφορία- παραμέληση και αδιαφοροποίητη απόρριψη). Συγκεκριμένα, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να απαντήσουν στα ερωτήματα σε μια τετραβάθμια κλίμακα τύπου

Likert που κυμαίνεται από «πάντα» (1) έως «ποτέ» (4). Παραδείγματα δηλώσεων του παράγοντα της τρυφερότητας είναι: «Με διευκόλυνε με τον τρόπο του/της να του/της μιλώ για πράγματα που ήταν σημαντικά για μένα», «Με έκανε να νιώθω ότι με θέλει και με χρειάζεται». Η εχθρότητα υποδηλώνεται μέσα από φράσεις όπως: «Με τιμωρούσε πολύ αυστηρά όταν θύμωνε», «Έκανε τα πάντα για να με στεναχωρεί» και «Με φοβέριζε ή με απειλούσε όταν έκανα κάποιο λάθος». Αναλύσεις της αξιοπιστίας ($\alpha = .95$) και εγκυρότητας του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου δείχνουν ότι αποτελεί ένα αξιόπιστο εργαλείο για έρευνες τόσο στο γενικό πληθυσμό όσο και σε κλινικό περιβάλλον (Khaleque & Rohner, 2012). Η κλίμακα μετρά την αντιλαμβανόμενη αποδοχή του ατόμου η οποία προκύπτει από το άθροισμα της βαθμολογίας κλιμάκων, αφού πρώτα γίνει αντιστροφή της κλίμακας της στοργής για να μετρηθεί η αντιλαμβανόμενη ψυχρότητα. Η πρωτότυπη κλίμακα μεταφράστηκε και προσαρμόστηκε στην ελληνική γλώσσα από τους Giaouzi και Giovazolias (2015), οι οποίοι επιβεβαίωσαν την εγκυρότητα του. Επίσης, έδειξαν ότι το εργαλείο έχει υψηλό δείκτη αξιοπιστίας, αναφέροντας συντελεστή αξιοπιστίας για την συνολική κλίμακα της μητρικής αποδοχής-απόρριψης $\alpha = .90$ και για την κλίμακα της πατρικής αποδοχής-απόρριψης $\alpha = .91$.

Ερωτηματολόγιο Σχημάτων του Young (YSQ-SF3; Young, 1990).

Η κλίμακα απαρτίζεται από 90 ερωτήματα, αποτελεί την σύντομη εκδοχή του ερωτηματολογίου και μετρά 18 δυσλειτουργικά σχήματα. Οι ερωτήσεις βαθμολογούνται σε μια εξάβαθμη κλίμακα (1= δεν ισχύει καθόλου για μένα, 6= με περιγράφει με τον καλύτερο τρόπο). Ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να απαντήσουν σε ερωτήσεις σχετικά με εμπειρίες ζωής, όπως «Τις περισσότερες φορές, δεν είχα κάποιον που να με ακούει πραγματικά, να με καταλαβαίνει, ή νιώθει τις πραγματικές μου ανάγκες για συναισθήματα» ή να παρουσιάσουν τα συναισθήματά τους σχετικά με μερικές καταστάσεις, «Νομίζω ότι δεν έχω άλλη επιλογή

από το να υποκύπτω στις επιθυμίες των άλλων γιατί διαφορετικά θα με εκδικηθούν ή θα με απορρίψουν με κάποιο τρόπο''. Υψηλότερα σκορ υποδηλώνουν την ύπαρξη δυσλειτουργικών σχημάτων. Το ερωτηματολόγιο έχει μεταφραστεί σε πολλές χώρες. Στην Ελλάδα έγινε μετάφραση και προσαρμογή από τον Σίμο (2011). Το εργαλείο έχει δείκτη αξιοπιστίας Cronbach's alpha=.95.

Κλίμακα Relationship Profile Test-RPT (Bornstein et al., 2003)

Το RPT αποτελεί ερωτηματολόγιο αυτοαναφοράς που αξιολογεί το δίπολο εξάρτηση-αποστασιοποίηση, το οποίο διαχωρίζεται σε 3 υποκλίμακες: την υγιή εξάρτηση, την καταστροφική υπερβολική εξάρτηση και την δυσλειτουργική αποστασιοποίηση. Ζητείται από τους συμμετέχοντες να απαντήσουν σε 30 ερωτήματα σε μια πενταβάθμια κλίμακα τύπου Likert που κυμαίνεται από «Διαφωνώ απόλυτα» (1) έως «Συμφωνώ απόλυτα» (5). Παράδειγμα δηλώσεων του παράγοντα της υγιούς εξάρτησης αποτελεί η φράση 'Είναι εύκολο για μένα να εμπιστευτώ τους άλλους''. Η καταστροφική υπερβολική εξάρτηση υποδηλώνεται παραδείγματος χάριν με την πρόταση 'Οι άλλοι ζητούν πολλά πράγματα από μένα''. Τέλος, για την δυσλειτουργική αποστασιοποίηση, μια φράση που υποδηλώνει αυτήν την υποκλίμακα αποτελεί η 'Γίνομαι νευρικός/ή όταν πρέπει να δείξω υπευθυνότητα''. Οι παραπάνω δηλώσεις αντλήθηκαν από την θεωρητική και εμπειρική βιβλιογραφία σχετικά με την αποστασιοποίηση, την υγιή εξάρτηση και την υπερβολική εξάρτηση. Συγκεκριμένα, γράφτηκαν βασισμένες στο μοντέλο των 4 συνιστωσών του κάθε στυλ προσωπικότητας (συμπεριφοριστικό, γνωστικό, συναισθηματικό, κινητοποιητικό) και σε άλλα βασικά χαρακτηριστικά της διάστασης υπό αμφισβήτηση (Bornstein et al., 2003). Υψηλότερα σκορ στις υποκλίμακες υποδηλώνουν πιο δυσλειτουργικά στυλ σχέσεων. Η πρωτότυπη κλίμακα μεταφράστηκε και προσαρμόστηκε στην ελληνική γλώσσα για τους σκοπούς της παρούσας

έρευνας . Το εργαλείο έχει δείκτη αξιοπιστίας με συντελεστή αξιοπιστίας για τη συνολική κλίμακα $\alpha = .72$.

Πραγματοποιήθηκε σχετικός έλεγχος αξιοπιστίας με την χρήση του δείκτη Cronbach alpha.

Στόχος του ανωτέρω δείκτη είναι η μέτρηση της εσωτερικής συνοχής μιας κλίμακας, δηλαδή εάν τα επί μέρους στοιχεία ενός εργαλείου μέτρησης απεικονίζουν το ίδιο πράγμα (George, D & Mallery, P.,2003). Οι κύριες μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα έρευνα και διερευνήθηκαν ήταν οι κατωτέρω: η πατρική αποδοχή, η μητρική αποδοχή, τα πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα στο σύνολό τους και το στυλ διαπροσωπικών σχέσεων στο σύνολό τους.

Ως εκ τούτου, διαπιστώθηκε ότι τα επί μέρους στοιχεία που απαρτίζουν την συνολική κλίμακα πατρικής αποδοχής, σκοράρουν δείκτη Cronbach alpha 0,9145 και αντίστοιχα τα επί μέρους στοιχεία που απαρτίζουν την συνολική κλίμακα μητρικής αποδοχής σκοράρουν δείκτη Cronbach alpha 0,9097. Σε ό,τι αφορά στα επί μέρους στοιχεία που απαρτίζουν την συνολική κλίμακα των γνωστικών σχημάτων, σκοράρουν δείκτη Cronbach alpha 0,9545 ενώ τέλος τα επί μέρους στοιχεία που συγκροτούν την συνολική κλίμακα του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων, σκοράρουν δείκτη Cronbach alpha 0,7228.

Με δεδομένο ότι ο δείκτης Cronbach alpha θεωρείται αποδεκτός όταν έχει τιμή άνω του 0,70, μπορούμε να πούμε ότι τα επί μέρους στοιχεία που απαρτίζουν έκαστη κλίμακα, είναι αξιόπιστα.

B.3. Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Δημιουργήθηκε μία διαδικτυακή εκδοχή όλων των παραπάνω ερωτηματολογίων η οποία καταχωρήθηκε στην εξής ιστοσελίδα:

https://docs.google.com/spreadsheets/ccc?key=0AtTnySBawjoRdFlxSTZJUE9FSWMyaDFSSVNqSIM3U0E&hl=en_US#gid=0.

Στην πρώτη σελίδα υπήρχε μία φόρμα ενημέρωσης και συγκατάθεσης στην οποία οι συμμετέχοντες ενημερώνονται πως η έρευνα διεξάγεται από το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία» του Πανεπιστημίου Αθηνών σε συνεργασία με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και πληροφορούνται για τον σκοπό της συγκεκριμένης έρευνας. Επίσης, ενημερώθηκαν πως θα υπάρξει εμπιστευτικότητα και διασφάλιση της ανωνυμίας των στοιχείων που πρόκειται να συμπληρώσουν και πως δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις. Ο χρόνος συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων υπολογίστηκε γύρω στα τριάντα λεπτά. Η συλλογή των ερευνητικών δεδομένων έγινε κατά το διάστημα Ιανουάριος-Απρίλιος 2016. Η συμμετοχή των φοιτητών ήταν ανώνυμη και εθελοντική με τη μέθοδο της χιονοστιβάδας και δεν περιελάμβανε κάποια αμοιβή για τη συμμετοχή στην έρευνα. Όσοι φοιτητές είχαν κάποια απορία ή ήθελαν να παραθέσουν σχόλια και παρατηρήσεις μπορούσαν να επικοινωνήσουν με την υπεύθυνη που διενεργούσε την έρευνα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ).

B.4. Ανάλυση δεδομένων

Αφού ολοκληρώθηκε η συλλογή των δεδομένων, αυτά περάστηκαν σε μια βάση δεδομένων και ακολούθησε η ανάλυση τους μέσω του στατιστικού προγράμματος SPSS 21. Οι διαφορές φύλου στις υπό εξέταση μεταβλητές ελέγχθηκαν με τη χρήση του t-test. Επίσης, ελέγξαμε εάν οι μεταβλητές της έρευνας σχετίζονται μεταξύ τους πραγματοποιώντας αναλύσεις συσχετίσεων με τη χρήση του δείκτη Pearson r. Οι αναλύσεις διαμεσολάβησης πραγματοποιήθηκαν μέσα από το πρόγραμμα PROCESS, ένα στατιστικό πρόγραμμα το οποίο έχει απλοποιήσει τη διαδικασία πραγματοποίησης αναλύσεων παλινδρόμησης και βασίζεται σε διαδικασίες bootstrapping. Θεωρείται μία σημαντικά αξιόπιστη μέθοδος

αναλύσεων διαμεσολάβησης (Hayes, 2013). Μέσω του προγράμματος αυτού ελέγξαμε αν τα πρώιμα δυσλειτουργικά γνωστικά σχήματα διαμεσολαβούν στη σχέση μεταξύ γονεϊκής αποδοχής-απόρριψης και των στυλ διαπροσωπικών σχέσεων.

Γ. Αποτελέσματα

Γ1. T-tests και αναλύσεις συσχέτισης

Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε έλεγχος t με βάση το φύλο των συμμετεχόντων. Μεταξύ των δύο φύλων, διαπιστώθηκε ότι υφίσταται στατιστικά σημαντική διαφορά σε ό,τι αφορά την γονεϊκή αποδοχή τόσο από τον πατέρα όσο και από την μητέρα, Ειδικότερα, η αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη γονεϊκή αποδοχή είναι μεγαλύτερη στις γυναίκες απ'ότι στους άνδρες. Σημαντική στατιστική διαφορά παρατηρήθηκε και σε ό,τι αφορά το σύνολο των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων. Ωστόσο αναλύοντας επιμέρους τα σχήματα, παρατηρήθηκε ότι σε ορισμένα από αυτά είναι στατιστικά σημαντική η διαφορά μεταξύ των δύο φύλων. Ειδικότερα, και σε επίπεδο $p < 0,05$, παρατηρήθηκε υψηλότερος μέσος όρος στους άνδρες στα σχήματα: συναισθηματική στέρηση, κοινωνική απομόνωση-αποξένωση, ελαττωματικότητα-μειονεκτικότητα – ντροπή, συναισθηματική αναστολή, ανελαστικά πρότυπα-υπερκριτικότητα, αυτονόητο δικαίωμα-μεγαλομανία, αναζήτηση επιδοκμασίας-αναγνώρισης και τιμωρητικότητα. Από την άλλη στις γυναίκες παρατηρήθηκε υψηλότερος μέσος όρος στα σχήματα: εγκατάλειψη-αστάθεια, αυτοθυσία και στα στυλ διαπροσωπικών σχέσεων: καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση και υγιή εξάρτηση. Τα σχετικά αποτελέσματα περιέχονται συνοπτικά στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 2). Οι μεταβλητές στις οποίες παρατηρούνται στατιστικά σημαντικές διαφορές σε επίπεδο $p < 0,05$, επισημαίνονται με έντονη υπογράμμιση.

Πίνακας 2 Σύγκριση μέσων όρων

	Independent Samples T-								
	Ανδρες			Γυναίκες			Test		
	Πλήθος	M.O.	T.A.	Πλήθος	M.O.	T.A.	T	df	Sig.
Πατρική αποδοχή	344	78,95	11,644	384	81,529	11,370	-3,013	726	0,003
Μητρική αποδοχή	344	84,30	11,198	384	87,396	8,689	-4,187	726	0,000

ΠΔΣ – σύνολο	344	225,39	52,220	384	217,107	53,923	2,101	726	0,036
Συναισθηματική									
στέρηση	344	11,27	5,123	384	10,401	4,779	2,376	726	0,018
Εγκατάλειψη	344	12,28	4,430	384	13,031	5,300	-2,048	726	0,041
Καχυποψία	344	12,55	4,602	384	12,346	4,852	0,594	726	0,553
Κοινωνική									
απομόνωση	344	11,71	4,899	384	10,354	4,661	3,831	726	0,000
Μειονεκτικότητα -									
ντροπή	344	9,08	4,239	384	7,839	3,697	4,235	726	0,000
Αποτυχία	344	9,44	4,283	384	9,151	4,125	0,933	726	0,351
Εξάρτηση	344	9,64	3,977	384	9,263	3,646	1,353	726	0,176
Ευπάθεια σε βλάβη ή									
ασθένεια	344	10,51	4,710	384	10,656	4,740	-0,396	726	0,692
Μη ανεπτυγμένος									
εαυτός	344	9,86	3,826	384	10,070	4,341	-0,688	726	0,491
Υποχωρητικότητα	344	9,88	3,897	384	10,086	4,185	-0,663	726	0,508
Αυτοθυσία	344	15,19	4,526	384	16,596	4,940	-3,984	726	0,000
Συναισθηματική									
αναστολή	344	14,42	5,581	384	12,333	5,403	5,126	726	0,000
Υπερκριτικότητα	344	17,50	4,804	384	16,534	4,711	2,761	726	0,006
Μεγαλομανία	344	15,84	4,728	384	14,492	4,676	3,888	726	0,000
Ανεπαρκής									
αυτοέλεγχος	344	14,24	4,809	384	13,820	4,937	1,171	726	0,242
Αναζήτηση									
αναγνώρισης	344	14,76	4,763	384	13,893	4,801	2,462	726	0,014
Απαισιοδοξία	344	13,19	5,220	384	13,490	5,110	-0,777	726	0,437
Τιμοφρητικότητα	344	13,97	4,742	384	12,815	4,554	3,37	726	0,001
Στυλ διαπρ. σχέσεων									
- σύνολο	344	90,20	12,009	384	91,326	10,823	-1,326	726	0,185

Στολ διαπρ. σχέσεων - σύνολο	Pearson Correlation	-,131(**)	-,055	,467(**)	1	,633(**)	,616(**)	-,485(**)
	Sig. (2- tailed)	,000	,136	,000	.	,000	,000	,000
	Sum of Squares and Cross- products	-12556,222	-4619,963	206215,222	94760,000	34076,926	28875,761	21394,768
	Covariance	-17,248	-6,346	283,263	130,165	46,809	39,719	-29,429
	N	729	729	729	729	729	728	728
	Καταστρ επική υπερβολι κή εξάρτηση	Pearson Correlation	-,068	-,047	,364(**)	,633(**)	1	,059
Sig. (2- tailed)		,067	,207	,000	,000	.	,112	,000
Sum of Squares and Cross- products		-3703,362	-2219,075	91348,695	34076,926	30578,447	1613,060	-3591,036
Covariance		-5,087	-3,048	125,479	46,809	42,003	2,219	-4,940
N		729	729	729	729	729	728	728
Δυλειτου ργική αποστασι οποίηση		Pearson Correlation	-,080(*)	,019	,324(**)	,616(**)	,059	1
	Sig. (2- tailed)	,031	,605	,000	,000	,112	.	,000
	Sum of Squares and Cross- products	-3918,830	817,434	73165,810	28875,761	1613,060	24774,874	-3344,607
	Covariance	-5,390	1,124	100,641	39,719	2,219	34,078	-4,601
	N	728	728	728	728	728	728	728
	Υγιής εξάρτηση	Pearson Correlation	,215(**)	,186(**)	-,343(**)	-,485(**)	-,139(**)	-,143(**)
Sig. (2- tailed)		,000	,000	,000	,000	,000	,000	.
Sum of Squares and Cross- products		9889,036	7464,107	-72927,161	-21394,768	-3591,036	-3344,607	21947,768
Covariance		13,603	10,267	-100,312	-29,429	-4,940	-4,601	30,190
N		728	728	728	728	728	728	728

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Με βάση τα παραπάνω, παρατηρούμε γενικά ότι η συσχέτιση της μεταβλητής που απεικονίζει το σύνολο των γνωστικών σχημάτων είναι στατιστικά σημαντική με όλες τις υπόλοιπες μεταβλητές του πίνακα.

Από την μία πλευρά, εμφανίζει μία μετριοπαθή αρνητική συσχέτιση με τις μεταβλητές που αφορούν την πατρική και μητρική αποδοχή (δείκτης Pearson $-.278$ και $-.284$ αντιστοίχως). Από την άλλη, εμφανίζει μία ισχυρή θετική συσχέτιση με την μεταβλητή που αφορά το στυλ διαπροσωπικών σχέσεων (δείκτης Pearson $.467$) και μια μετριοπαθή προς ισχυρή θετική συσχέτιση με τις μεταβλητές που αφορούν καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση και δυσλειτουργική αποστασιοποίηση (δείκτης Pearson $-.364$ και $-.324$ αντιστοίχως). Σε ό,τι αφορά στην μεταβλητή της υγιούς εξάρτησης, εμφανίζεται μία μετριοπαθής προς ισχυρή αρνητική συσχέτιση (δείκτης Pearson $-.343$).

Η αρνητική συσχέτιση του συνόλου των γνωστικών σχημάτων τόσο με την γονεϊκή αποδοχή όσο και με την υγιή εξάρτηση είναι αναμενόμενη, αφού τα γνωστικά σχήματα εμπεριέχουν περισσότερο αρνητικά φορτισμένες έννοιες, ενώ η γονεϊκή αποδοχή και η υγιής εξάρτηση εμπεριέχουν περισσότερο θετικά φορτισμένες έννοιες.

Η συσχέτιση της πατρικής αποδοχής είναι στατιστικά σημαντική με την μητρική αποδοχή και μάλιστα σε ισχυρό βαθμό (δείκτης Pearson $.482$) ενώ όπως προαναφέρθηκε, υφίσταται στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ της γονεϊκής αποδοχής και του συνόλου των γνωστικών σχημάτων. Σε ό,τι αφορά στις λοιπές μεταβλητές, η πατρική αποδοχή εμφανίζει στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση με την μεταβλητή που αφορά την υγιή εξάρτηση και στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση με το στυλ διαπροσωπικών σχέσεων, αν και οι συσχετίσεις αυτές είναι μάλλον αδύναμες (δείκτες Pearson $.215$ και $-.131$ αντιστοίχως). Όσον αφορά στην δυσλειτουργική αποστασιοποίηση, υφίσταται μια στατιστικά

σημαντική μεν, αλλά αδύναμη δε αρνητική συσχέτιση, ενώ δεν εμφανίζεται να υπάρχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση με την καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση.

Όσον αφορά στην μητρική αποδοχή, πέραν των προαναφερθέντων, στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση φαίνεται να υφίσταται μόνο σε ότι αφορά την υγιή εξάρτηση

Σε ό,τι αφορά στα επιμέρους δυσλειτουργικά γνωστικά σχήματα, όλα εμφανίζουν στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση με τις μεταβλητές της γονεϊκής αποδοχής. Εξαιρέση αποτελούν η αυτοθυσία, τα ανελαστικά πρότυπα-υπερκριτικότητα και η τιμωρητικότητα τα οποία δεν έχουν σημαντικά στατιστική σχέση με την πατρική αποδοχή-απόρριψη. Τα ίδια αποτελέσματα παρατηρούνται και για την μητρική αποδοχή-απόρριψη, με εξαίρεση την τιμωρητικότητα η οποία εμφανίζει, αν και αδύναμη, στατιστικά σημαντική σχέση.

Η κλίμακα που αντιπροσωπεύει το συνολικό στυλ διαπροσωπικών σχέσεων παρουσιάζει στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση με όλα τα πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα. Επιπροσθέτως, όλα τα πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα παρουσιάζουν στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση με την κλίμακα της καταστρεπτικής υπερβολικής εξάρτησης και της δυσλειτουργική αποστασιοποίηση με τις κάτωθι εξαιρέσεις:

- Τα ανελαστικά πρότυπα-υπερκριτικότητα και το αυτονόητο δικαίωμα-μεγαλομανία, οι οποίες δεν συσχετίζονται με την καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση.

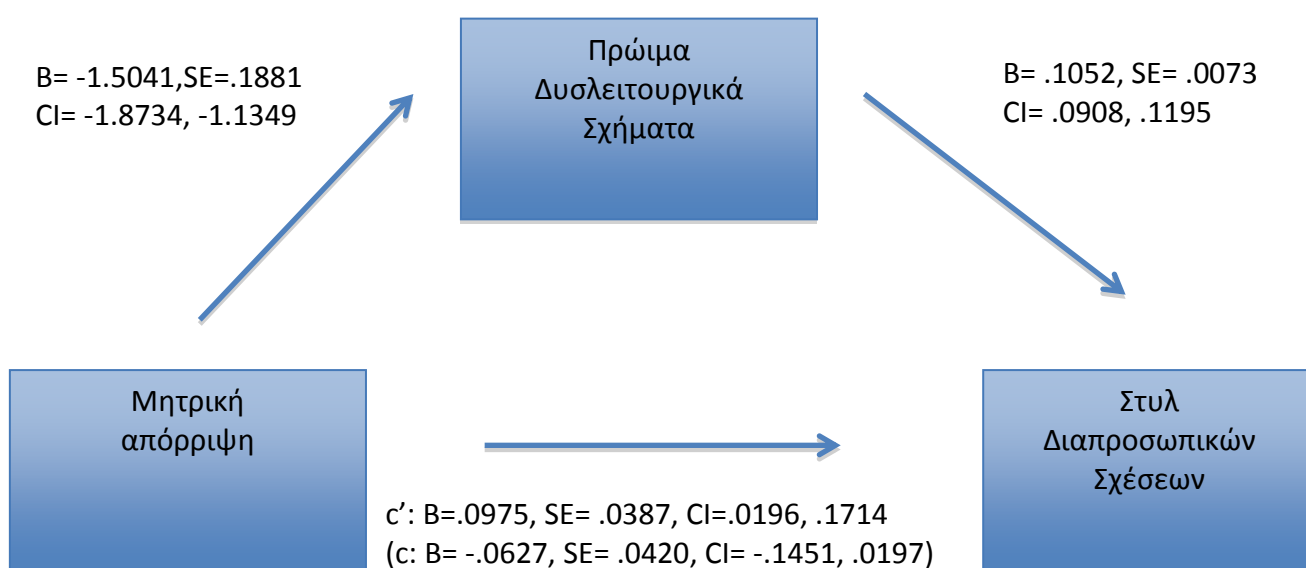
- Την αποτυχία, την εξάρτηση-ανικανότητα και την υπερεμπλοκή-μη αναπτυγμένο εαυτό, οι οποίες δεν σχετίζονται με την δυσλειτουργική αποστασιοποίηση.

Τέλος, όλα τα δυσλειτουργικά γνωστικά σχήματα επέδειξαν στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση με την κλίμακα της υγιούς εξάρτησης πλην της αυτοθυσίας και των ανελαστικών-υπερκριτικότητας.

Γ2. Αναλύσεις διαμεσολάβησης

Οι αναλύσεις διαμεσολάβησης που παρουσιάζονται, απαντούν στο ερώτημα εάν τα πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα έχουν διαμεσολαβητικό ρόλο στη σχέση της γονεϊκής αποδοχής - απόρριψης και του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων.

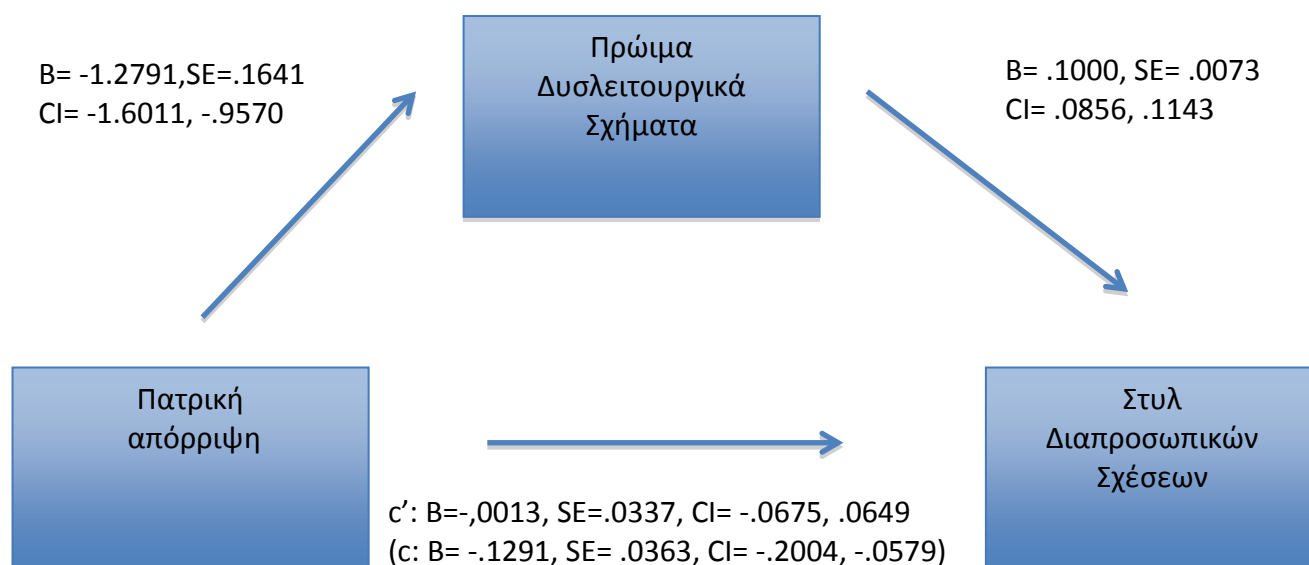
Διερεύνηση της διαμεσολάβησης των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων στη σχέση της γονεϊκής απόρριψης και του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων



Γράφημα 1. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων. (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Η ανάλυση διαμεσολάβησης δείχνει ότι παρόλο που η αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη μητρική απόρριψη δεν έχει σημαντική συνολική επίδραση στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων [$c: B = -.0627, SE = .0420, BCaCI = (-.1451, .0197)$], έπειτα από τον έλεγχο για την επίδραση των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων ως διαμεσολαβητή [$B = -1.5041, SE = .1881, BCaCI = (-1.8734, -1.1349)$ • $B = .1052, SE = .0073, BCaCI = (.0908, .1195)$] η

άμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων αυξάνεται [c' : $B=.0975$, $SE=.0387$, $BCaCI=(.0196, .1714)$]. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων [$B=-.1582$, $BCa CI (-.2161, -.1047)$] δείχνει πως δεν υπάρχει διαμεσολάβηση των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων (Preacher & Kelley 2011) (Γράφημα 1).

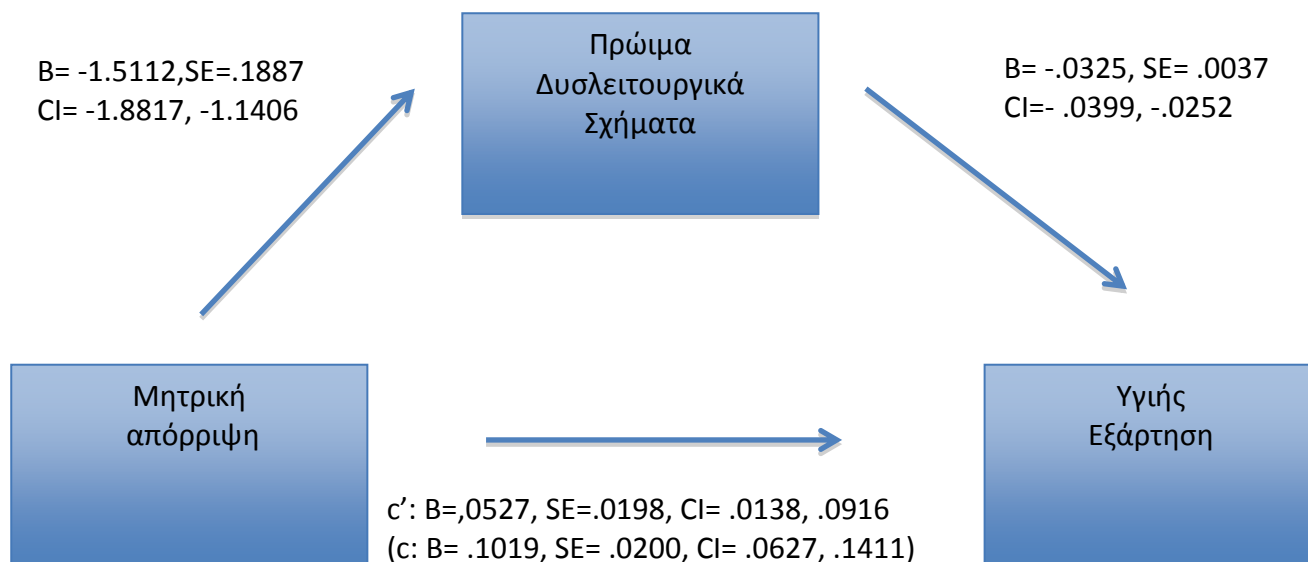


Γράφημα 2. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων. (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Η ανάλυση της διαμεσολάβησης δείχνει ότι παρόλο που η αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη πατρική απόρριψη δεν έχει σημαντική συνολική επίδραση στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων [c : $B = -.1291$, $SE = .0363$, $BCaCI = (-.2004, -.0579)$], έπειτα από τον έλεγχο για την επίδραση των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων ως διαμεσολαβητή [$B = -1.2791, SE = .1641, BCaCI = (-1.6011, -.9570)$], $B = .1000, SE = .0073,$

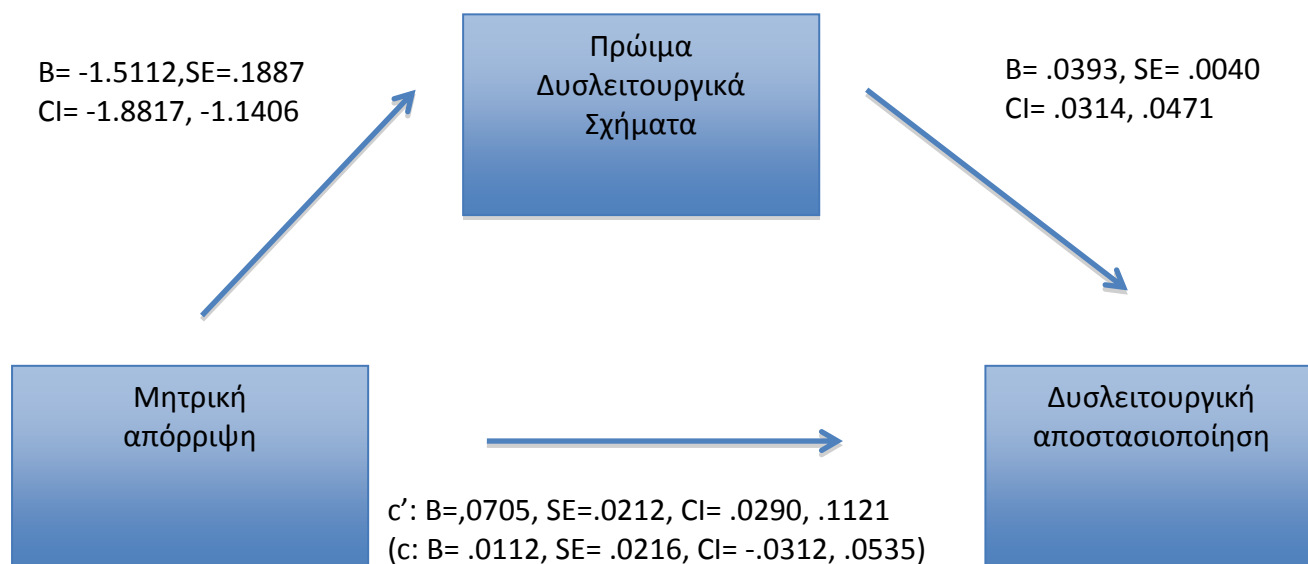
BCaCI=(.0856, .1143)] η άμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μειώνεται [c' : $B=-,0013$, $SE=.0337$, $BCaCI=(-.0675, .0649)$]. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων [$B= -.1279$, $BCa CI (-.1761, -.0888)$] δείχνει πλήρη διαμεσολάβηση (Preacher & Kelley 2011) (Γράφημα 2).

Διερεύνηση της διαμεσολάβησης των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων στη σχέση της γονεϊκής απόρριψης και των υποκλιμάκων του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων



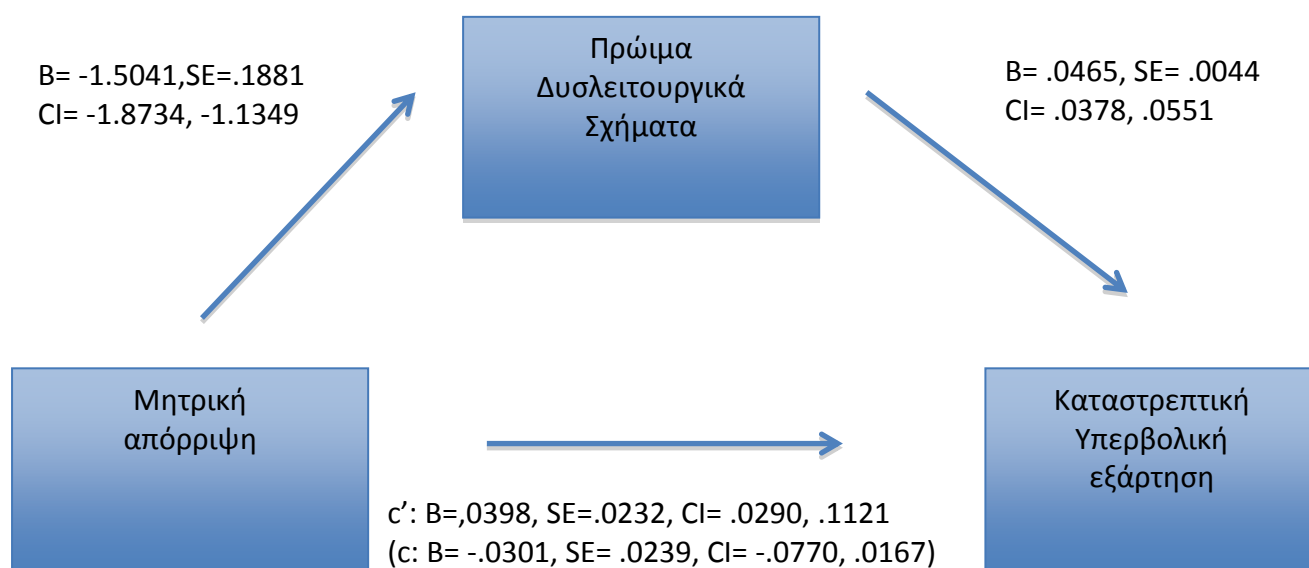
Γράφημα 3. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στην υγιή εξάρτηση (υποκλίμακα του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων) μέσω του παράγοντα των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στην υγιή εξάρτηση φαίνεται στη παρένθεση)

Η ανάλυση της διαμεσολάβησης δείχνει ότι παρόλο που η αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη μητρική απόρριψη έχει σημαντική συνολική επίδραση στην υγιή εξάρτηση [c: $B = .1019$, $SE = .0200$, $BCaCI = (.0627, .1411)$], έπειτα από τον έλεγχο για την επίδραση των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων ως διαμεσολαβητή [$B = -1.5112$, $SE = .1887$, $BCaCI = (-1.8817, -1.1406)$ • $B = -.0325$, $SE = .0037$, $BCaCI = (-.0399, -.0252)$] η άμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στην υγιή εξάρτηση μειώνεται [c': $B = .0527$, $SE = .0198$, $BCaCI = (.0138, .0916)$]. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στην υγιή εξάρτηση μέσω των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων [$B = .0492$, $BCaCI = (.0261, .0737)$] δείχνει μερική διαμεσολάβηση. (Preacher & Kelley 2011) (Γράφημα 3).



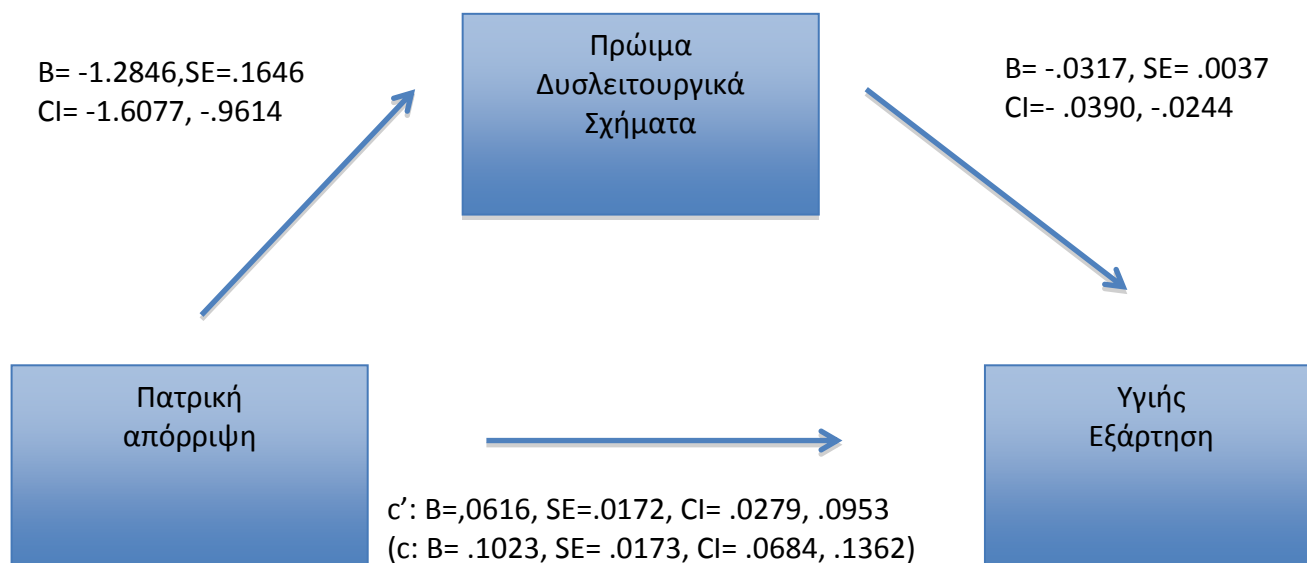
Γράφημα 4. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στην δυσλειτουργική αποστασιοποίηση (υποκλίμακα του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων) μέσω του παράγοντα των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων. (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στην δυσλειτουργική αποστασιοποίηση φαίνεται στη παρένθεση)

Η ανάλυση της διαμεσολάβησης δείχνει ότι παρόλο που η αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη μητρική απόρριψη δεν έχει σημαντική συνολική επίδραση στην δυσλειτουργική αποστασιοποίηση [c : $B = .0112$, $SE = .0216$, $BCaCI = (-.0312, .0535)$], έπειτα από τον έλεγχο για την επίδραση των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων ως διαμεσολαβητή [$B = -1.5112$, $SE = .1887$, $BCaCI = (-1.8817, -1.1406)$ • $B = .0393$, $SE = .0040$, $BCaCI = (.0314, .0471)$] η άμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στην δυσλειτουργική αποστασιοποίηση αυξάνεται [c' : $B = .0705$, $SE = .0212$, $BCaCI = (.0290, .1121)$]. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στην δυσλειτουργική αποστασιοποίηση μέσω των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων [$B = -.0594$, $BCaCI = (-.0808, -.0398)$] δείχνει μερική διαμεσολάβηση. (Preacher & Kelley 2011) (Γράφημα 4).



Γράφημα 5. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στην καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση (υποκλίμακα του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων) μέσω του παράγοντα των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων. (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στην καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση φαίνεται στη παρένθεση)

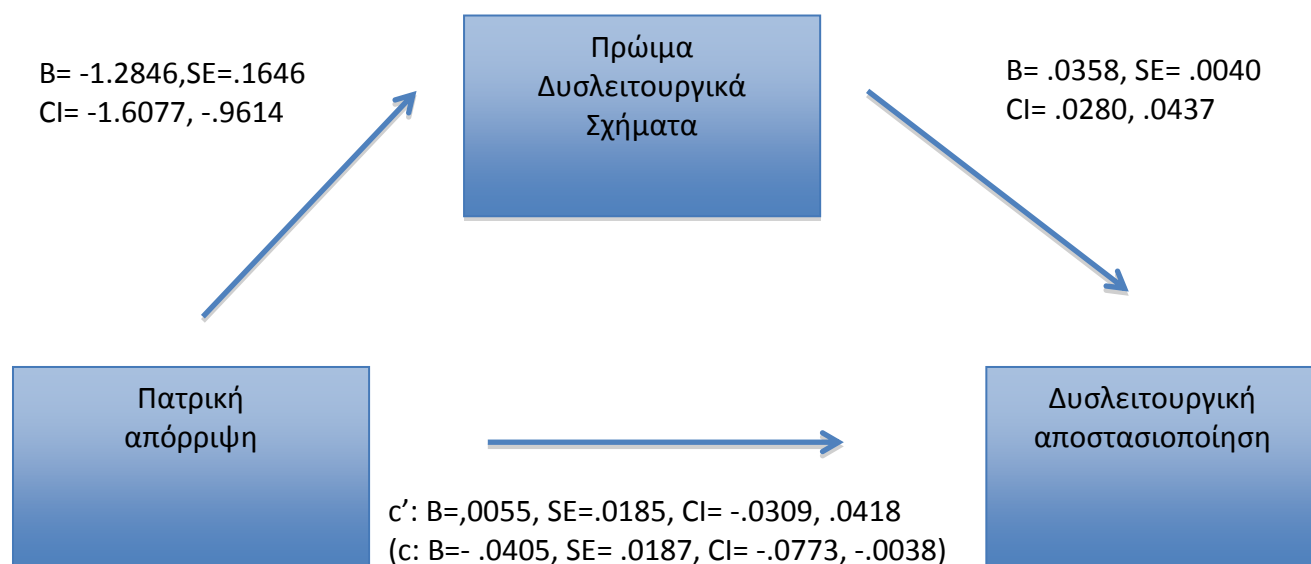
Η ανάλυση της διαμεσολάβησης που πραγματοποιήθηκε για τη διερεύνηση των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων ως διαμεσολαβητικού παράγοντα της σχέσης της μητρικής απόρριψης και της καταστρεπτικής υπερβολικής εξάρτησης, υποκλίμακας του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων, έδειξε ότι τα πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα διαμεσολαβούν μερικώς στη συγκεκριμένη σχέση. (Preacher & Kelley 2011) (Γράφημα 5).



Γράφημα 6. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στην υγιή εξάρτηση (υποκλίμακα του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων) μέσω του παράγοντα των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στην υγιή εξάρτηση φαίνεται στη παρένθεση)

Η ανάλυση της διαμεσολάβησης δείχνει ότι παρόλο που η αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη πατρική απόρριψη έχει σημαντική συνολική επίδραση στην υγιή εξάρτηση [$c: B = .1023, SE = .0173, BCaCI = (.0684, .1362)$], έπειτα από τον έλεγχο για την επίδραση των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων ως διαμεσολαβητή [$B = -1.2846, SE = .1646, BCaCI = (-1.6077, -.9614) \cdot B = -.0317, SE = .0037, BCaCI = (-.0390, -.0244)$] η άμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στην υγιή εξάρτηση μειώνεται [$c': B = .0616,$

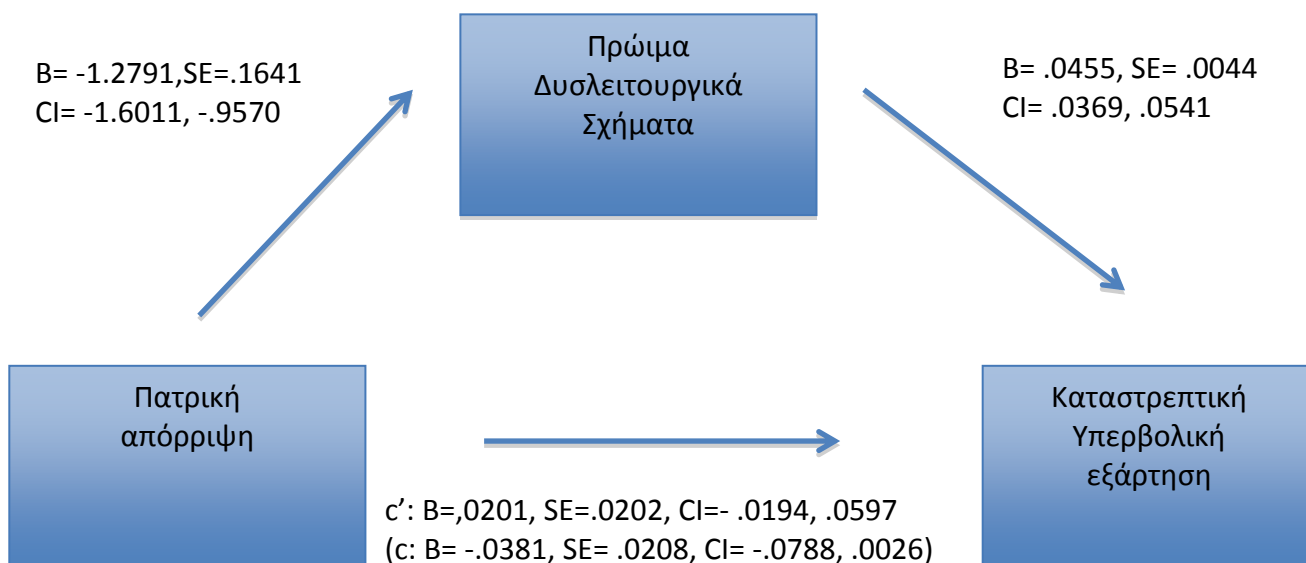
SE=.0172, BCaCI=(.0279, .0953)]. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στην υγιή εξάρτηση μέσω των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων [B= .0407, BCa CI (.0236, .0599)] δείχνει ότι υπάρχει μερική διαμεσολάβηση. (Preacher & Kelley 2011) (Γράφημα 6).



Γράφημα 7. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στην δυσλειτουργική αποστασιοποίηση (υποκλίμακα του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων) μέσω του παράγοντα των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων. (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στην δυσλειτουργική αποστασιοποίηση φαίνεται στη παρένθεση)

Η ανάλυση της διαμεσολάβησης δείχνει ότι παρόλο που η αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη πατρική απόρριψη έχει σημαντική συνολική επίδραση στην δυσλειτουργική αποστασιοποίηση [c: $B = -.0405$, $SE = .0187$, $BCaCI = (-.0773, -.0038)$], έπειτα από τον έλεγχο για την επίδραση των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων ως διαμεσολαβητή [$B = -1.2846$, $SE = .1646$, $BcaCI = (-1.6077, -.9614)$ • $B = .0358$, $SE = .0040$, $BcaCI = (.0280, .0437)$] η άμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στην δυσλειτουργική αποστασιοποίηση αυξάνεται [c': $B = .0055$, $SE = .0185$, $BCaCI = (-.0309, .0418)$]. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στην δυσλειτουργική αποστασιοποίηση

μέσω των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων [$B = -.0460$, BCa CI (-.0671, -.0314)] δείχνει ότι δεν υφίσταται. (Preacher & Kelley 2011) (Γράφημα 7).



Γράφημα 8. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στην καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση (υποκλίμακα του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων) μέσω του παράγοντα των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων. (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στην καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση φαίνεται στη παρένθεση)

Η ανάλυση της διαμεσολάβησης που πραγματοποιήθηκε για τη διερεύνηση των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων ως διαμεσολαβητικού παράγοντα της σχέσης της μητρικής απόρριψης και της καταστρεπτικής υπερβολικής εξάρτησης, υποκλίμακας του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων, έδειξε ότι τα πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα δεν διαμεσολαβούν στη συγκεκριμένη σχέση διότι τόσο η άμεση όσο και η συνολική άμεση επίδραση δεν είναι στατιστικά σημαντικές. (Preacher & Kelley 2011) (Γράφημα 8).

Διερεύνηση της διαμεσολάβησης των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων (κάθε σχήμα ξεχωριστά) στη σχέση της γονεϊκής απόρριψης και του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων

(Γραφήματα 9-44 στο Παράρτημα)

Οι αναλύσεις της διαμεσολάβησης δείχνουν ότι παρόλο που η αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη μητρική απόρριψη έχει σημαντική συνολική επίδραση στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων, έπειτα από τον έλεγχο για την επίδραση των 18 πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων (το καθένα ξεχωριστά), ως διαμεσολαβητή, διαπιστώνουμε πως δεν υπάρχει διαμεσολαβητική σχέση κανενός από αυτά τα σχήματα ανάμεσα στην μητρική απόρριψη και το συνολικό στυλ διαπροσωπικών σχέσεων εκτός από το σχήμα της συναισθηματικής στέρησης. Όμως η διαμεσολάβηση είναι ασυνεπής (inconsistent) (Γραφήματα 9-26) (βλ. Παράρτημα)

Εφόσον βρέθηκε πως υπάρχει διαμεσολάβηση, διερευνήσαμε την διαμεσολαβητική σχέση της συναισθηματικής στέρησης ανάμεσα στην μητρική απόρριψη και τις τρεις υποκλίμακες του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων (δηλαδή της υγιούς εξάρτησης, της δυσλειτουργικής αποστασιοποίησης και της καταστρεπτικής υπερβολικής εξάρτησης), όμως δεν βρέθηκε να υπάρχει διαμεσολάβηση.

Οι αναλύσεις της διαμεσολάβησης δείχνουν ότι παρόλο που η αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη πατρική απόρριψη έχει σημαντική συνολική επίδραση στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων, έπειτα από τον έλεγχο για την επίδραση των 18 πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων (το καθένα ξεχωριστά), ως διαμεσολαβητή, διαπιστώνουμε πως δεν υπάρχει διαμεσολαβητική σχέση κανενός από αυτά τα σχήματα ανάμεσα στην πατρική

απόρριψη και το συνολικό στυλ διαπροσωπικών σχέσεων. (Γραφήματα 27-44) (βλ. Παράρτημα)

Δ. Συζήτηση

Ο άνθρωπος είναι διαπροσωπικό ον και επιθυμεί να δημιουργεί και να διατηρεί σχέσεις στη ζωή του. Ο καθένας ψάχνει να βρει το άτομο με το οποίο θα δημιουργήσει την δική του οικογένεια έχοντας βέβαια ως πρότυπο τις περισσότερες φορές την οικογένεια μέσα στην οποία μεγάλωσε. Τα βιώματα στις σχέσεις του ατόμου με τους σημαντικούς άλλους δημιουργούν νοητικές αναπαραστάσεις οι οποίες διαμορφώνουν τις αντιλήψεις του για τις διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις που θα χτίσει κατά την διάρκεια της ζωής του.

Επομένως οι πρώιμες σχέσεις και οι μετέπειτα με τα βασικά πρόσωπα στη ζωή ενός παιδιού επηρεάζουν την ανάπτυξη και τις ψυχοσυναισθηματικές δεξιότητες και σχέσεις του με τα άλλα άτομα. Ειδικότερα, νεότερα δεδομένα δείχνουν ότι η αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη γονεϊκή αποδοχή - απόρριψη έχει άμεσο και έμμεσο αποτέλεσμα στην ψυχική ευημερία των παιδιών (Rohner, 2005). Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων ως διαμεσολαβητικών μεταβλητών στη σχέση της γονεϊκής αποδοχής-απόρριψης και του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων σε νεαρούς/ες Έλληνες φοιτητές και φοιτήτριες.

Αρχικά ελέγξαμε εάν παρατηρούνται διαφορές μεταξύ των ανδρών και των γυναικών ως προς τις υπό μέτρηση μεταβλητές. Μεταξύ των δύο φύλων, διαπιστώθηκε ότι η αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη γονεϊκή αποδοχή είναι μεγαλύτερη στις γυναίκες απ'ότι στους άνδρες. Και οι δύο μετα-αναλύσεις των Khaleque και Rohner (2002, 2012) δεν βρήκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάλογα με το φύλο του γονέα ή του παιδιού. Αντίθετα, σύμφωνα με τις έρευνες των Chyung και Lee (2008) σε Κορεάτες νεαρούς ενήλικες, των Rohner, Uddin, Shamsunnaher and Khaleque (2008) σε Ιάπωνες ενήλικες και Kazarian et al. (2010) σε Λιβανέζους βρέθηκε ότι παρόλο που και στα δύο φύλα δεν υπήρχε διαφορά στην

αντίληψη σχετικά με την μητρική ζεστασιά ή απόρριψη, οι άνδρες αξιολόγησαν τους πατεράδες με λιγότερη αποδοχή και περισσότερη απόρριψη σε σχέση με τις γυναίκες.

Στο σύνολο των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων φαίνεται και τα δύο φύλα να ανταποκρίνονται το ίδιο. Ωστόσο αναλύοντας επιμέρους τα σχήματα, παρατηρήθηκε υψηλότερος μέσος όρος στους άνδρες στα σχήματα: συναισθηματική στέρηση, κοινωνική απομόνωση-αποξένωση, ελαττωματικότητα-μειονεκτικότητα – ντροπή, συναισθηματική αναστολή, ανελαστικά πρότυπα-υπερκριτικότητα, αυτονόητο δικαίωμα-μεγαλομανία, αναζήτηση επιδοκμασίας-αναγνώρισης και τιμωρητικότητα. Αντίθετα, στις γυναίκες παρατηρήθηκε υψηλότερος μέσος όρος στα σχήματα: εγκατάλειψη-αστάθεια, αυτοθυσία και στα στυλ διαπροσωπικών σχέσεων: καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση και υγιή εξάρτηση. Για τις γυναίκες το ίδιο ακριβώς αποτέλεσμα βρέθηκε και στην έρευνα των Camara και Calvete (2012) σε Ισπανούς φοιτητές και φοιτήτριες. Στη μελέτη όμως των Shorey et al. (2012) στις ΗΠΑ διαπιστώθηκε πως οι γυναίκες σκοράρουν υψηλότερα και σε παραπάνω αριθμό σχημάτων από τους άνδρες (σε 14 για την ακρίβεια). Η πλειονότητα των μελετών που ερευνούν τις διαφορές φύλων και την εξάρτηση στην ενήλικη ζωή υποστηρίζει πως οι γυναίκες έχουν υψηλότερα επίπεδα εξάρτησης σε σχέση με τους άνδρες (Birtchnell & Kennard, 1983• Chevron, Quinlan, & Blatt, 1978• Conley, 1980• Lao, 1980• H. Ojha & Singh, 1985• Singh & Ojha, 1987• Vats, 1986). Αυτό μπορεί να εξηγηθεί καθώς όπως έχουν σημειώσει οι Spence και Helmreich (1978), τα αγόρια γενικά αποθαρρύνονται να εκφράσουν ανοιχτά εξαρτώμενα συναισθήματα και ανάγκες, όμως τα κορίτσια εδώ και αιώνες ενθαρρύνονται να παρουσιάζουν αυτά τα συναισθήματα, επειδή η παθητική, εξαρτώμενη συμπεριφορά παραδοσιακά θεωρείται σύμφωνη με το κορίτσι (δηλαδή τον θηλυκό σεξουαλικό ρόλο).

Όσον αφορά στις αναλύσεις συσχέτισης μεταξύ της γονεϊκής αποδοχής-απόρριψης και των στυλ διαπροσωπικών σχέσεων, διαπιστώθηκε ότι η πατρική αποδοχή σχετίζεται θετικά

με την υγιή εξάρτηση αλλά αρνητικά με την δυσλειτουργική αποστασιοποίηση. Δεν σχετίζεται καθόλου με την καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση. Όσον αφορά στην μητρική αποδοχή, αυτή σχετίζεται θετικά με την υγιή εξάρτηση. Οι Rohner και Britner (2002) μέσα από την μελέτη σχετικών ερευνών ισχυρίζονται ότι η αντιλαμβανόμενη γονεϊκή αποδοχή - απόρριψη είναι συχνά η κύρια «γενεσιουργός αιτία» που οδηγεί είτε άμεσα είτε έμμεσα στην ανάπτυξη προβλημάτων συμπεριφοράς και στις διαπροσωπικές σχέσεις. Η πρώτη μας υπόθεση, πως δηλαδή υψηλά επίπεδα αντιλαμβανόμενης/ενθυμούμενης γονεϊκής απόρριψης, θα οδηγούν σε δυσλειτουργικά στυλ διαπροσωπικών σχέσεων στην ενήλικη ζωή επιβεβαιώθηκε. Η υποθεωρία προσωπικότητας του Rohner αναφέρει, ότι η απόρριψη των γονέων οδηγεί σε εξάρτηση, εχθρότητα, παθητική επιθετικότητα ή σε ψυχολογικά προβλήματα με στοιχεία εχθρότητας, επιθετικότητας, συναισθηματικής απάθειας, ανώριμη ή αμυντική εξάρτηση ανάλογα με την μορφή, τη συχνότητα, τη διάρκεια και την ένταση της αντιλαμβανόμενης απόρριψης και του γονεϊκού ελέγχου (Rohner et al., 2012). Επιπρόσθετα, μελέτες δείχνουν ότι η γονεϊκή απόρριψη σχετίζεται με ανεπάρκεια στην αυτοεκτίμηση και της επάρκειας του εαυτού, καθώς και με συναισθηματική αστάθεια και αρνητική κοσμοθεωρία, που θα προκύψουν από τον έντονο ψυχολογικό πόνο, αγανάκτηση και άλλα επώδυνα καταστρεπτικά συναισθήματα που επιφέρει το βίωμα της απόρριψης (Rohner & Khaleque, 2010)

Σε ό,τι αφορά στην ανάλυση συσχετίσεων μεταξύ της γονεϊκής αποδοχής-απόρριψης και των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων βρέθηκε πως το σύνολο των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων σχετίζεται αρνητικά με την μητρική και πατρική αποδοχή. Διερευνώντας διεξοδικότερα τη συσχέτιση με τα επιμέρους δυσλειτουργικά γνωστικά σχήματα διαπιστώθηκε πως η αυτοθυσία, τα ανελαστικά πρότυπα-υπερκριτικότητα και η τιμωρητικότητα δεν έχουν σημαντικά στατιστική σχέση με την πατρική αποδοχή-απόρριψη.

Παρατηρήθηκαν τα ίδια και για την μητρική αποδοχή-απόρριψη, με εξαίρεση την τιμωρητικότητα η οποία εμφανίζει, αν και αδύναμη, στατιστικά σημαντική σχέση.

Τα αποτελέσματα από τις αναλύσεις συσχετίσεων μεταξύ των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων και των στυλ διαπροσωπικών σχέσεων έδειξαν ότι αυτά σχετίζονται θετικά και ιδιαίτερα με την καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση και την δυσλειτουργική αποστασιοποίηση, ενώ δεν φαίνεται να σχετίζονται σχεδόν καθόλου με την υγιή εξάρτηση. Εξαίρεση αποτελούν τα ανελαστικά πρότυπα-υπερκριτικότητα και το αυτονόητο δικαίωμα-μεγαλομανία, οι οποίες δεν συσχετίζονται με την καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση και η αποτυχία, η εξάρτηση-ανικανότητα και η υπερεμπλοκή-μη αναπτυγμένο εαυτό, οι οποίες δεν σχετίζονται με την δυσλειτουργική αποστασιοποίηση. Επίσης, όλα επέδειξαν στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση με την κλίμακα της υγιούς εξάρτησης πλην της αυτοθυσίας και των ανελαστικών-υπερκριτικότητας.

Επιχειρήσαμε επίσης να διαπιστώσουμε αν τα πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα διαμεσολαβούν στην σχέση μεταξύ της γονεϊκής απόρριψης και του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων. Η υπόθεσή μας πως τα πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα θα αποτελούν διαμεσολαβητικό παράγοντα στη σχέση μεταξύ γονεϊκής απόρριψης και στυλ διαπροσωπικών σχέσεων επιβεβαιώθηκε. Βρέθηκε πως υπάρχει διαμεσολάβηση με ανεξάρτητη μεταβλητή την μητρική απόρριψη αλλά και με ανεξάρτητη μεταβλητή την πατρική απόρριψη . Ειδικότερα, τα πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα διαμεσολαβούν μερικώς στη σχέση μεταξύ της μητρικής απόρριψης και των υποκλιμάκων των στυλ διαπροσωπικών σχέσεων (υγιής εξάρτηση, καταστρεπτική υπερβολική εξάρτηση, δυσλειτουργική αποστασιοποίηση) . Όσον αφορά στην διαμεσολαβητική επίδραση των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων στη σχέση της πατρικής απόρριψης και του συνόλου των στυλ διαπροσωπικών σχέσεων βρέθηκε πως υφίσταται πλήρης διαμεσολάβηση. Επίσης βρέθηκε πως το σύνολο των πρώιμων

δυσλειτουργικών σχημάτων διαμεσολαβεί μερικώς ανάμεσα στην πατρική απόρριψη και την υγιή εξάρτηση (από τα τρία στυλ διαπροσωπικών σχέσεων).

Επομένως, διαπιστώνουμε πως η αντιλαμβανόμενη/ενθουμούμενη γονεϊκή απόρριψη έχει άμεση συνολική επίδραση στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων που θα έχει το παιδί στην ενήλικη ζωή, αλλά παράλληλα διαμεσολαβούν και τα πρώιμα δυσλειτουργικά σχήματα. Άρα η αποδοχή ή απόρριψη που θα έχει δεχτεί το αγόρι ή το κορίτσι κατά την διάρκεια της παιδική ηλικίας είναι πολύ πιθανό να οδηγήσει στην ενήλικη ζωή σε λειτουργικούς ή δυσλειτουργικούς για το άτομο τρόπους να συνδεθεί με ένα άλλο άτομο σε ρομαντική σχέση.

Ε. Περιορισμοί

Είναι σημαντικό να αναφερθούν μερικοί περιορισμοί της έρευνας που χρειάζεται να λάβουμε υπόψιν.

Το δείγμα αποτελείται από άτομα ηλικίας 18-25 ετών, πρόκειται δηλαδή για νεαρούς ενήλικες. Θα ήταν χρήσιμο να έχουμε δείγμα και από μεγαλύτερες ηλικίες π.χ. 25-29, 30-35 που ίσως έχουν συνάψει περισσότερες ρομαντικές σχέσεις.

Παράλληλα, αναφέρεται στη συλλογή του δείγματος πως το μεγαλύτερο μέρος του αποτελείται από φοιτητές που σπουδάζουν στην Κρήτη, γεγονός το οποίο πιθανόν δεν αντιπροσωπεύει το σύνολο των νέων που κατοικούν στην Ελλάδα

Επίσης, ένας ακόμη ερευνητικός περιορισμός αφορά τη χρήση ερωτηματολογίων αυτοαναφοράς για τη συλλογή των δεδομένων. Θα ήταν πολύ χρήσιμο να συμπεριληφθούν σε μελλοντικές έρευνες διαφορετικά είδη μετρήσεων έτσι ώστε να έχουμε και πληροφορίες μέσω άλλων πηγών πέρα των συμμετεχόντων, για παράδειγμα του/της συντρόφου (εφόσον έχει).

ΣΤ.Προτάσεις σχετικά με την αξιοποίηση των ευρημάτων από την Συμβουλευτική Ψυχολογία

Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας θα μπορούσαν να βρουν εφαρμογή στον τομέα της συμβουλευτικής ψυχολογίας ιδιαίτερα όταν μιλάμε για νεαρούς ενήλικες.

Τα ζητήματα σχέσεων αποτελούν τα περισσότερα αν όχι όλα τα αιτήματα με τα οποία οι άνθρωποι έρχονται σε επαφή με τον κόσμο της συμβουλευτικής και της ψυχοθεραπείας. Καθημερινά συναναστρεφόμαστε με άλλους ανθρώπους οι οποίοι δεν έχουν τα ίδια βιώματα και τις ίδιες επιθυμίες με εμάς, έτσι δημιουργούνται συγκρούσεις τις οποίες μπορούμε ή όχι να διαχειριστούμε αποτελεσματικά. Όταν η διαχείριση δεν είναι αποτελεσματική και το άτομο δυσκολεύεται να λειτουργήσει στην καθημερινότητά του, τότε έρχεται σε επαφή με έναν ειδικό ψυχικής υγείας.

Οι γονείς μας είναι τα πρώτα άτομα με τα οποία ερχόμαστε σε επαφή και αλληλεπίδραση. Έτσι, κατά την διάρκεια της βρεφικής, νηπιακής, παιδικής και εφηβικής μας ηλικίας μας μεγαλώνουν και μας γαλουχούν με τις δικές τους αρχές και πρότυπα. Μας αποδέχονται ή μας απορρίπτουν συνειδητά ή υποσυνείδητα και αυτό καθορίζει σε έναν βαθμό τις υπόλοιπες σχέσεις στην ζωή μας. Αυτές τις σχέσεις έρχονται να συζητήσουν μαζί μας οι συμβουλευόμενοι, τις σχέσεις με τους γονείς τους, τα αδέρφια τους, τους φίλους, τους συντρόφους. Κι εμείς είμαστε εκεί να τους βοηθήσουμε να βρουν τον καλύτερο δρόμο για εκείνους να ακολουθήσουν.

Η αναγνώριση των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων, καθώς και η αναγνώριση των στυλ διαπροσωπικών σχέσεων αποτελεί αρχικά ένα σημαντικό βήμα για τον συμβουλευόμενο. Στη συνέχεια μέσω βιωματικών τεχνικών όπως είναι οι φαντασιακές αναπαραστάσεις και οι διάλογοι το άτομο μπαίνει στη διαδικασία να τροποποιήσει το σχήμα σε συναισθηματικό επίπεδο και να το καταστήσει λειτουργικό για εκείνο. Με τη βοήθεια του

θεραπευτή προετοιμάζει συμπεριφορικές εργασίες ώστε να αντικαταστήσει τις δυσλειτουργικές αντιδράσεις αντιμετώπισης με νέα, πιο λειτουργικά συμπεριφορικά στερεότυπα για να κατανοήσει πώς επιλογές συντρόφων ή αποφάσεις ζωής διαιωνίζουν το σχήμα με σκοπό να κάνει υγιέστερες επιλογές.

Κατακλείδα

Συμπερασματικά, θα μπορούσε να ειπωθεί πως με την παρούσα έρευνα έγινε μια προσπάθεια να εμπλουτιστεί η υπάρχουσα βιβλιογραφία σχετικά με την γονεϊκή αποδοχή - απόρριψη σε σχέση με θέματα διαπροσωπικών σχέσεων. Τα ερευνητικά ευρήματα, με τη συμβολή της βιβλιογραφικής ανασκόπησης, εισήγαγαν το ρόλο των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων για έναν πιθανό διάλογο ανάμεσα στην γονεϊκή αποδοχή- απόρριψη και τα στυλ διαπροσωπικών σχέσεων. Πιστεύω πως είναι ένα χρήσιμο πεδίο για τον εμπλουτισμό της επιστημονικής γνώσης που θα εμπνεύσει νέες έρευνες στο κοντινό μέλλον συμβάλλοντας στη διερεύνηση νέων παραγόντων.

Βιβλιογραφία

Ainsworth, M. D. S. (1969). Object relations, dependency and attachment: A theoretical review of the infant-mother relationship. *Child Development, 40*, 969-1025.

Ahmed, R. A., Rohner, R. P., Khaleque, A., Gielen, U. P. (2011). *Parental acceptance and rejection: Theory, measures, and research in the Arab world*. Published online: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED514028.pdf>.

American Psychiatric Association. (1952). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders*. Washington, DC: Author

Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachment as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin, 117*, 497–529.

Beck, A.T (1987). Cognitive models of depression. *Journal of Cognitive Psychotherapy, 1*, 5-37.

Beck, A.T., & Freeman, A. (1990). *Cognitive Therapy for Personality Disorders*. New York: Guilford.

Birtchnell, J., & Kennard, J. (1983). What does the MMP1 Dependency scale really measure? *Journal of Clinical Psychology, 39*, 532-543.

Blatt, S. J., Zohar, A. H., Quinlan, D. M., Luthar, S., & Hart, B. (1996). Levels of relatedness within the dependency factor of the Depressive Experiences Questionnaire for Adolescents. *Journal of Personality Assessment, 67*, 52–71

Blatt, S. J., & Homann, E. (1992). Parent–child interaction in the etiology of dependent and self-critical depression. *Clinical Psychology Review, 12*, 47–91.

Bornstein, R. (1992). The dependent personality: Developmental, social, and clinical perspectives. *Psychological Bulletin* 1992, Vol. 112, No. 1, 3–23.

Bornstein, R.F. (1993). *The dependent personality*. New York: Guilford.

Bornstein, R.F. (1995). Active dependency. *Journal of Nervous and Mental Disease, 183*, 64–77.

Bornstein, R.F. (1998). Depathologizing dependency. *Journal of Nervous and Mental Disease, 186*, 67–73.

Bornstein, R.F. (2005). *The dependent patient: A practitioner's guide*. Washington, DC: APA Books.

Bornstein, R.F. (2006). The complex relationship between dependency and domestic violence: Converging psychological factors and social forces. *American Psychologist, 61*(6), 595–606.

Bornstein, R.F., & Cecero, J.J. (2000). Deconstructing dependency in a five-factor world: A meta-analytic review. *Journal of Personality Assessment*, 74, 324–343.

Bornstein, R.F., & Huprich, S.K. (2006). Construct validity of the relationship profile test: Three-year retest reliability and links with core personality traits, object relations, and interpersonal problems. *Journal of Personality Assessment*, 86(2), 162–171.

Bornstein, R.F., & Languirand, M.A. (2003). *Healthy dependency*. New York: Newmarket.

Bornstein, R.F., Geiselman, K.J., Eisenhart, E.A., & Languirand, M.A. (2002). Construct validity of the relationship profile test: Links with attachment, identity, relatedness, and affect. *Assessment*, 9(4), 373–381.

Bornstein, R.F., Geiselman, K.J., Gallagher, H.A., Ng, H.M., Hughes, E.E., & Languirand, M.A. (2004). Construct validity of the Relationship Profile Test: Impact of gender, gender role, and gender role stereotype. *Journal of Personality Assessment*, 82(1), 104–113.

Bornstein, R.F., Languirand, M.A., Geiselman, K.J., Creighton, J.A., West, M.A., Gallagher, H.A., et al. (2003). Construct validity of the Relationship Profile Test: A Self-report measure of dependency-detachment. *Journal of Personality Assessment*, 80(1), 64–74.

Bornstein, R.F., Languirand, M.A., West, M.A., Creighton, J.A., & Geiselman, K.J. (2001, April). Construct validity of the Relationship Profile Test. *Paper presented at the 72nd meeting of the Eastern Psychological Association*, Washington, DC.

Bornstein, R.F., Porcerelli, J.H., Huprich, S.K., & Markova, T. (2009). Construct validity of the Relationship Profile Test: Correlates of overdependence, detachment, and healthy dependence in low income urban women seeking medical services. *Journal of Personality Assessment*, 91, 537–544.

Chevron, E. S., Quinlan, D. M., & Blatt, S. J. (1978). Sex roles and gender differences in the experience of depression. *Journal of Abnormal Psychology*, 87, 680-683.

Clark, K. E., & Ladd, G. W. (2000). Connectedness and autonomy support in parent–child relationships: Links to children’s socioemotional orientation and peer relationships. *Developmental Psychology*, 36, 485–498.

Conley, J. J. (1980). Family configuration as an etiological factor in alcoholism. *Journal of Abnormal Psychology*, 89, 670-673.

Costa, P.T., & Widiger, T.A. (Eds.). (1994). *Personality disorders and the five-factor model of personality*. Washington, DC: American Psychological Association.

Cross, S. E., & Madison, L. (1997). Models of the self: Self-construals and gender. *Psychological Bulletin*, 122, 5–37.

Fenichel, O. (1945). *The psychoanalytic theory of neurosis*. New York: Norton.

Fisher, S., & Greenberg, R. R (1985). *The scientific credibility of Freud's theories and therapy*. New York: Columbia University Press.

George, D & Mallery,P. (2003), *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference 11.0 Update*. Pearson Education Inc

Giaouzi, A. & Giovazolias, T. (2015). Remembered parental rejection and social anxiety: The mediating role of partner acceptance-rejection. *Journal of Child and Family Studies*, 24, 11, 3170-3179.

Greenberg, J. R., & Mitchell, S. J. (1983). *Object relations in psychoanalytic theory*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Haggerty, G., Blake, M. & Siefert, C.J. (2010). Convergent and Divergent validity of the Relationship Profile Test: Investigating the Relationship with attachment, interpersonal distress, and psychological health. *Journal of Clinical Psychology*, Vol.66 (4), 339-354.

Hayes, A. F. (2013). *Introduction to mediation, moderation and conditional process analysis: A regression-based approach*. New York: The Guildford Press.

Head, S. B., Baker, J. D., & Williamson, D. A. (1991). Family environment characteristics and dependent personality disorder. *Journal of Personality Disorders*, 5, 256–263.

Hetherington, A. (1999). The development of trust and dependency in an individual through the lifespan and its influence on group dynamics. *Social Science International*, 15, 1–10.

Khaleque, A., & Rohner, R. P. (2002). Perceived parental acceptance - rejection and psychological adjustment: A meta - analysis of cross - cultural and intracultural studies.

Journal of Marriage and Family, 64, 54 - 64.

Khaleque, A., & Rohner, R. P. (2012). Pancultural associations between perceived parental acceptance and psychological adjustment of children and adults: analytic review of worldwide research. *Journal of Cross - Cultural Psychology*, 43, 784 - 800.

Khurshid, Butt, Z. & Hafeez, A. (2012). University Students' Perception of Acceptance & Rejection. *Global journal of human social science*, 12 6.

Kraepelin, E. (1913). *Psychiatrie: Ein lehrbuch [Psychiatry: A textbook]*. Leipzig, Germany: Barth.

Lang-Takac, E., & Osterweil, Z. (1992). Separateness and connectedness: Differences between the genders. *Sex Roles*, 27, 277–289.

Lao, R. C. (1980). Differential factors affecting male and female academic performance in high school. *Journal of Psychology*, 104,119-127.

Leary, T. (1957). *Interpersonal diagnosis of personality*. New York: Ronald.

Lee, R. M., & Robbins, S. B. (1995). Measuring belongingness: The Social Connectedness and Social Assurance scales. *Journal of Counseling Psychology*, 42, 232–241.

Masling, J. M. (1986). Orality, pathology and interpersonal behavior. In J. Masling(Ed.), *Empirical studies of psychoanalytic theories (Vol. 2, pp. 73-106)*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Millon, T. (1990). *Toward a new personology: An evolutionary model*. New York: Wiley.

Millon, T. (1996). *Disorders of personality: DSM-IV and beyond*. New York: Wiley.

McCrae, R.R., & Costa, P.T. (1990). *Personality in adulthood*. New York: Guilford.

Neki, J.S. (1976). An examination of the cultural relativism of dependence as a dynamic of social and therapeutic relationship. *British Journal of Medical Psychology*, 49, 1–10.

Ojha, H., & Singh, R. R. (1985). Relationship of marriage role attitude with dependence proneness and insecurity in university students. *Psychologia*, 28, 249-253.

Paley, B., Conger, R.D., & Harold, G. T. (2000). [Parents' affect, adolescent cognitive representations, and adolescent social development](#). *Journal of Marriage and Family* 62(3), 761–776.

Pincus, A. L., & Gurtman, M. B. (1995). The three faces of interpersonal dependency: Structural analysis of self-report dependency measures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69, 744–758

Rohner, R. P. (1980). Worldwide Tests of Parental Acceptance-Rejection Theory: An Overview. *Cross-Cultural Research*, 15, 1, 1-21.

Rohner, R. P. (1986). *The warmth dimension: Foundations of parental acceptance rejection theory*. CA: Sage Publications, Inc.

Rohner, R.P. (1998). Father love and child development. *Current Directions in Psychological Science, 1*, 157-161.

Rohner, R. P. (2004). The parental "acceptance - rejection syndrome": Universal correlates of perceived rejection. *American Psychologist, 59*, 827 - 840.

Rohner, R. P. (2005). Parental acceptance - rejection theory. In V. L. Bengston, A. C. Acock, K. R. Allen, P. Dilworth- Anderson & D. M. Klein (Eds.), *Sourcebook of family theory & research* (pp. 370 - 372). Sage Publications Inc.

Rohner, R. P. (2008). Introduction: Parental acceptance - rejection theory studies of intimate adult relationships. In R. P. Rohner & T. Melendez (Eds.) *Parental Acceptance - Rejection Theory Studies of Intimate Adult Relationships. Cross - Cultural Research, 42*, 1, 5 - 12.

Rohner, R. P. (2010). Perceived teacher acceptance, parental acceptance, and the adjustment, achievement, and behavior of school - going youths internationally. *Cross- Cultural Research, 44*.

Rohner, R.P., & Britner, P.A. (2002). Worldwide mental health correlates of parental acceptance – rejection: Review of cross – cultural and intracultural evidence. *Cross – Cultural Research, 36*, 16 – 47.

Rohner, R. P., & Cournoyer, D. E. (1994). Universals in youth's perceptions of parental acceptance and rejection: Evidence from factor analyses within eight sociocultural groups worldwide. *Cross - Cultural Research*, 28, 371 - 383.

Rohner, R. P., & Khaleque, A. (2010). Testing central postulates of parental acceptance-rejection theory (PARTheory): A meta - analysis of cross - cultural studies. *Journal of Family Theory and Review*, 3, 73 - 87.

Rohner, R. P., Khaleque, A., & Cournoyer, D. E. (2003). Cross-national perspectives on parental acceptance-rejection theory. *Marriage and Family Review*, 35, 85-105.

Rohner, R. P., Khaleque, A. & Cournoyer, D. E. (2005). Parental Acceptance-Rejection: Theory, Methods, Cross-Cultural Evidence, and Implications. *Journal of the Society for Psychological Anthropology*, 33, 3, 299–334.

Rohner, R. P, Khaleque, A., & Cournoyer, D. E. (Revised November 16, 2012). *Introduction to parental acceptance - rejection theory, methods, evidence, and implications*. University of Connecticut.

Rohner, R. P., & Rohner, E. C. (1980). Parental acceptance - rejection and parental control: Cross - cultural codes. *Ethnology*, 20, 245 - 260.

Rohner, R. P., & Veneziano, R. A. (2001). The importance of father love: History and contemporary evidence. *Review of General Psychology*, 5, 382-405.

Rude, S. S., & Burnham, B. L. (1995). Connectedness and neediness: Factors of the DEQ and SAS dependency scales. *Cognitive Therapy and Research, 19*, 323–340.

Sarıtaş, D. (2007). *The effects of maternal acceptance-rejection on psychological distress of adolescents: the mediator roles of early maladaptive schemas* (Unpublished master's thesis). Middle East Technical University, Ankara.

Sarıtaş-Atalar, D., & Gençöz, T. (in press). *Anne ret algısı ile psikolojik sorunlar arasındaki ilişkide erken dönem uyumsuz şemaların aracı rolü*. *Türk Psikiyatri Dergisi*.

Singh, R. R., & Ojha, S. K. (1987). Sex difference in dependence proneness, insecurity and self-concept. *Manas, 34*, 61-66.

Schneider, K. (1923). *Die psychopathischen personlichkeiten*. Vienna, Austria: Deuticke

Spence, J. T., & Helmreich, R. L. (1978). *Masculinity and femininity: Their psychological dimensions, correlates and antecedents*. Austin: University of Texas Press.

Sullivan, H.S. (1947). *Conceptions of modern psychiatry*. Washington, DC: William Alanson White Institute.

Tait, M. (1997). Dependence: A means or an impediment to growth? *British Journal of Guidance and Counseling, 25*, 17–26.

Theiler, S. (2005). *The efficacy of Early Childhood Memories as Indicators of Current Maladaptive Schemas and Psychological Health*. (Doctoral Thesis). Swinburne University of Technology, School of Social and Behavioral Sciences. Hawthorn, Victoria: Australia.

Thimm, J. C. (2010a). Mediation of early maladaptive schemas between perceptions of parental rearing style and personality disorder symptoms. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 41, 52-59.

van Vreeswijk, M., Broersen, J., & Nadort, M. (Eds.) (2012). *The Wiley-Blackwell handbook of schema therapy: Theory, research and practice*. John Wiley & Sons.

Vats, A. (1986). Birth order, sex and dependence-proneness in Indian students. *Psychological Reports*, 58, 284-286.

.

Veneziano, R. A. (2000). Perceived paternal and maternal acceptance and rural African American and European American youths' psychological adjustment. *Journal of Marriage and the Family*, 62, 123-132.

Young, J.E., Klosko, J.S., Weishaar, M. (2003). *Schema Therapy: A Practitioner's guide*. Guilford Publications: New York.

Young, J.E., Klosko, J.S., & Weishaar, M.E. (2010). *Θεραπεία Σχημάτων. Ένας οδηγός για τον θεραπευτή*. Αθήνα: Πατάκη.

Young, J. E. (1990). *Cognitive Therapy for Personality Disorders: a schema-focused approach*. Sarasota, FL: Professional Resource Exchange.

Young, J.E., & Brown, G. (1990). *Young Schema Questionnaire*. Νέα Υόρκη: Cognitive Therapy Center of New York.

Young, J. E., & Brown, G. (1994). Young schema questionnaire. *Cognitive therapy for personality disorders: A schema-focused approach*, 63-76

Young, J. E., & Lindemann, M. D. (1992). An integrative schema-focused model for personality disorders. *Journal of Cognitive Psychotherapy: An International Quarterly*, 6, 11–23.

Young, J.E. (1999). *Cognitive therapy for personality disorders: A schema-focused approach* (rev. ed.). Sarasota, FL: Professional Resource Exchange.

Παράρτημα

Ενημέρωση για την έρευνα στους συμμετέχοντες

Ερωτηματολόγιο δημογραφικών στοιχείων

Το ερωτηματολόγιο της γονεϊκής αποδοχής – απόρριψης

Το ερωτηματολόγιο Σχημάτων του Young

Η κλίμακα Relationship Profile Test

Γραφήματα αναλύσεων διαμεσολάβησης

Ενημέρωση για την έρευνα στους συμμετέχοντες

Αγαπητέ/ή συμμετέχοντα/ουσα,

Η παρούσα έρευνα αποτελεί μέρος της διπλωματικής μου εργασίας για την απόκτηση του μεταπτυχιακού μου τίτλου, υπό την εποπτεία του Επίκουρου Καθηγητή Συμβουλευτικής Ψυχολογίας Άκη Γιοβαζολιά.

Η έρευνα απευθύνεται σε γυναίκες και άντρες φοιτητές, ηλικίας 18 έως και 29 ετών και αποσκοπεί στη διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ νεαρών ενηλίκων. Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο χρησιμοποιείται ως μέσο συγκέντρωσης πληροφοριών για τον σκοπό της παραπάνω έρευνας.

Δεν υπάρχουν σωστές και λάθος απαντήσεις. Σας διαβεβαιώνουμε ότι οι απαντήσεις σας είναι άκρως εμπιστευτικές και δεν υπάρχει πιθανότητα αναγνώρισης της ταυτότητάς σας. Παρακαλούμε απαντήστε, με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ειλικρίνεια.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την συμμετοχή και το χρόνο σας.

Για οποιαδήποτε πληροφορία ή απορία επικοινωνήστε μαζί μας.

Υπεύθυνοι Έρευνας: Παναγιώτα Πρωτόπαπα, penny28_01_1988@yahoo.gr,

Άκης Γιοβαζολιάς, Αναπλ. Καθηγητής, giovazot@uoc.gr

Ερωτηματολόγιο δημογραφικών στοιχείων

Φύλο Άνδρας _____ Γυναίκα _____

Σεξουαλικός προσανατολισμός

Ετερόφυλος/η _____

Ομοφυλόφυλος/η _____

Αμφισεξουαλικός/ή _____

Ηλικία: _____ έτη

Εθνικότητα

α. Ελληνική ____

β. Αλβανική ____

γ. Ρωσική ____

δ. Άλλο (προσδιορίστε): _____

Τμήμα Φοίτησης: _____

Έτος φοίτησης _____

Τόπος μόνιμης κατοικίας

___ Χωριό (έως 2.000 κατ.)

___ Κωμόπολη (2.000 - 10.000 κατ.)

___ Πόλη (10.000 - 80.000 κατ.)

___ Μεγάλη Πόλη (80.000 - 250.000 κατ.)

Μεγαλούπολη (πάνω από 250.000 κατ.)

Αλλοδαπή

Αδέρφια:

Κανένα,

Ένα,

Δύο,

Τρία

Μορφωτικό επίπεδο πατέρα:

Δεν τελείωσε το σχολείο

Απόφοιτος δημοτικού

Απόφοιτος λυκείου

Απόφοιτος Ανώτερης/ Ανώτατης σχολής

Απόφοιτος γυμνασίου

Κ ά τ ο χ ο ς μεταπτυχιακού διπλώματος

Μορφωτικό επίπεδο μητέρας:

Δεν τελείωσε το σχολείο

Απόφοιτος δημοτικού

Απόφοιτος λυκείου

Απόφοιτος Ανώτερης/ Ανώτατης σχολής

Απόφοιτος γυμνασίου

Κ ά τ ο χ ο ς μεταπτυχιακού διπλώματος

Το ερωτηματολόγιο της γονεϊκής αποδοχής – απόρριψης

Οι παρακάτω σελίδες περιλαμβάνουν μια σειρά από δηλώσεις που περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο οι γονείς μερικές φορές φέρονται προς τα παιδιά τους. Διάβασε κάθε δήλωση προσεκτικά και σκέψου πόσο καλά περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο οι γονείς σου, σου φέρονταν όταν ήσουν περίπου 7-12 χρονών. Δώσε την πρώτη σου εντύπωση και προχώρα στην επόμενη ερώτηση χωρίς να επιμείνεις περισσότερο σε κάποια από αυτές.

Απάντησε σε κάθε δήλωση με βάση την πραγματική συμπεριφορά των γονιών σου και όχι την συμπεριφορά που θα ήθελες να έχουν. Δώσε μία απάντηση κάθε φορά χρησιμοποιώντας την παρακάτω κλίμακα. Απάντησε πρώτα για τον πατέρα σου και έπειτα για την μητέρα σου.

①	②	③	④
Πάντα	Μερικές Φορές	Σπάνια	Ποτέ

Ο Πατέρας μου.....

1	Έλεγε καλά λόγια για μένα.	①	②	③	④
2	Δε μου έδινε καθόλου σημασία.	①	②	③	④
3	Με διευκόλυνε με τον τρόπο του να του μιλώ για πράγματα που ήταν σημαντικά για μένα.	①	②	③	④
4	Με χτυπούσε ακόμη κι αν μερικές φορές δεν το άξιζα.	①	②	③	④
5	Με έβλεπε ως μεγάλο μπελά.	①	②	③	④
6	Με τιμωρούσε πολύ αυστηρά όταν θύμωνε.	①	②	③	④
7	Ήταν πάντοτε πολύ απασχολημένος για να απαντήσει στις ερωτήσεις μου.	①	②	③	④
8	Φαινόταν να με αντιπαθεί.	①	②	③	④
9	Έδειχνε πραγματικά ενδιαφέρον για τις δραστηριότητές μου.	①	②	③	④
10	Μου έλεγε πολλά σκληρά λόγια.	①	②	③	④
11	Με αγνοούσε όταν του ζητούσα βοήθεια.	①	②	③	④
12	Με έκανε να νιώθω ότι με θέλει και με χρειάζεται.	①	②	③	④
13	Μου έδινε πολλή σημασία.	①	②	③	④
14	Έκανε τα πάντα για να με στεναχωρεί.	①	②	③	④
15	Ξεχνούσε σημαντικά πράγματα που νομίζω θα έπρεπε να θυμάται.	①	②	③	④
16	Με έκανε να νιώθω ότι δε μ' αγαπά, αν έκανα κάποια αταξία.	①	②	③	④
17	Με έκανε να αισθάνομαι ότι ασχολούμαι με σημαντικά πράγματα	①	②	③	④
18	Με φοβέριζε ή με απειλούσε όταν έκανα κάποιο λάθος.	①	②	③	④

19	Ενδιαφερόταν για το τι σκέφτομαι και ήθελε να το συζητώ μαζί του.	①	②	③	④
20	Ό,τι και αν έκανα, νόμιζε ότι τα άλλα παιδιά συμπεριφέρονταν καλύτερα από μένα.	①	②	③	④
21	Μου έδειχνε ότι δεν με θέλει.	①	②	③	④
22	Μου έδειχνε την αγάπη του.	①	②	③	④
23	Με αγνοούσε όσο δεν έκανα κάτι που τον ενοχλεί.	①	②	③	④
24	Μου συμπεριφερόταν με στοργή και καλοσύνη.	①	②	③	④

①	②	③	④
Πάντα	Μερικές Φορές	Σπάνια	Ποτέ

Η Μητέρα μου.....

1	Έλεγε καλά λόγια για μένα.	①	②	③	④
2	Δε μου έδινε καθόλου σημασία.	①	②	③	④
3	Με διευκόλυνε με τον τρόπο του να του μιλώ για πράγματα που ήταν σημαντικά για μένα.	①	②	③	④
4	Με χτυπούσε ακόμη κι αν μερικές φορές δεν το άξιζα.	①	②	③	④
5	Με έβλεπε ως μεγάλο μπελά.	①	②	③	④
6	Με τιμωρούσε πολύ αυστηρά όταν θύμωνε.	①	②	③	④
7	Ήταν πάντοτε πολύ απασχολημένος για να απαντήσει στις ερωτήσεις μου.	①	②	③	④
8	Φαινόταν να με αντιπαθεί.	①	②	③	④
9	Έδειχνε πραγματικά ενδιαφέρον για τις δραστηριότητές μου.	①	②	③	④
10	Μου έλεγε πολλά σκληρά λόγια.	①	②	③	④
11	Με αγνοούσε όταν του ζητούσα βοήθεια.	①	②	③	④
12	Με έκανε να νιώθω ότι με θέλει και με χρειάζεται.	①	②	③	④
13	Μου έδινε πολλή σημασία.	①	②	③	④
14	Έκανε τα πάντα για να με στεναχωρεί.	①	②	③	④
15	Ξεχνούσε σημαντικά πράγματα που νομίζω θα έπρεπε να θυμάται.	①	②	③	④
16	Με έκανε να νιώθω ότι δε μ' αγαπά, αν έκανα κάποια αταξία.	①	②	③	④
17	Με έκανε να αισθάνομαι ότι ασχολούμαι με σημαντικά πράγματα	①	②	③	④
18	Με φοβέριζε ή με απειλούσε όταν έκανα κάποιο λάθος.	①	②	③	④
19	Ενδιαφερόταν για το τι σκέφτομαι και ήθελε να το συζητώ μαζί του.	①	②	③	④
20	Ό,τι και αν έκανα, νόμιζε ότι τα άλλα παιδιά συμπεριφέρονταν καλύτερα από μένα.	①	②	③	④
21	Μου έδειχνε ότι δεν με θέλει.	①	②	③	④
22	Μου έδειχνε την αγάπη του.	①	②	③	④
23	Με αγνοούσε όσο δεν έκανα κάτι που τον ενοχλεί.	①	②	③	④
24	Μου συμπεριφερόταν με στοργή και καλοσύνη.	①	②	③	④

Το ερωτηματολόγιο Σχημάτων του Young

Ακολουθούν κάποιες προτάσεις με τις οποίες κανείς θα μπορούσε να περιγράψει τον εαυτό του. Παρακαλώ διαβάστε την κάθε πρόταση και αποφασίστε πόσο καλά περιγράφει εσάς.

Στην περίπτωση που δεν είστε σίγουρος/η, απαντήστε σύμφωνα με το πώς νιώθετε και όχι με το τι νομίζετε ότι ισχύει.

Κάποιες από τις προτάσεις αναφέρονται στη σχέση με τους γονείς ή τους συντρόφους σας.

Αν κάποιος από αυτούς έχει πεθάνει, παρακαλώ απαντήστε στην ερώτηση βασιζόμενος/η στη σχέση που είχατε όταν ήταν εν ζωή. Αν στην παρούσα φάση δεν έχετε σύντροφο, αλλά είχατε συντρόφους στο παρελθόν, παρακαλώ απαντήστε βασιζόμενος/η στην τελευταία σημαντική συντροφική σχέση που είχατε.

Στη συνέχεια επιλέξτε την βαθμολογική κατάταξη από το 1 ως το 6 που σας περιγράφει (συμπεριλαμβανομένων και τυχόν αναδιατυπώσεων), και σημειώστε το νούμερο στην αρχή κάθε πρότασης.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ:

- 1= Δεν ισχύει καθόλου για μένα
- 2= Μάλλον δεν ισχύει για μένα
- 3= Ισχύει μάλλον, παρά δεν ισχύει
- 4= Ισχύει αρκετά για μένα
- 5= Ισχύει πάρα πολύ για μένα
- 6= Με περιγράφει τέλεια

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

- A. _4 Ανησυχώ ότι οι άνθρωποι που αγαπώ δεν με συμπαθούν.

1. ___ Δεν είχα κάποιο άτομο να με φροντίζει, να μοιράζεται τον εαυτό του μαζί μου, ή να νοιάζεται σε βάθος για οτιδήποτε μου συμβαίνει.
2. ___ Θεωρώ ότι προσκολλώμαι σε ανθρώπους που νιώθω κοντά μου γιατί φοβάμαι ότι θα με εγκαταλείψουν.
3. ___ Νιώθω ότι οι άλλοι θα με εκμεταλλευτούν.
4. ___ Δεν ανήκω κάπου. Δεν μπορώ να ενταχθώ.
5. ___ Κανένας άνδρας/καμία γυναίκα που να επιθυμώ δεν θα μπορούσε να με αγαπήσει εάν έβλεπε τα ελαττώματά μου.
6. ___ Σχεδόν τίποτα από αυτά που κάνω στη δουλειά (ή το σχολείο) δεν είναι τόσο καλό όσο εκείνα που μπορούν να κάνουν οι άλλοι.
7. ___ Νιώθω ότι δεν είμαι ικανός/ή να αντεπεξέλθω μόνος μου στην καθημερινή ζωή.
8. ___ Δεν μπορώ να ξεφύγω από την αίσθηση ότι κάτι κακό πρόκειται να συμβεί.
9. ___ Δεν έχω καταφέρει να διαχωρίσω τον εαυτό μου από τους γονείς μου, όπως συμβαίνει με άλλους ανθρώπους της ηλικίας μου.
10. ___ Πιστεύω πως εάν κάνω αυτό που θέλω, είναι σαν να πηγαίνω γυρεύοντας για προβλήματα.
11. ___ Συνήθως εγώ είμαι αυτός/ή που καταλήγει να φροντίζει τους κοντινούς μου ανθρώπους.
12. ___ Είμαι υπερβολικά συγκρατημένος/η, για να εκφράσω θετικά συναισθήματα στους άλλους (π.χ. να εκδηλώσω στοργή, να δείξω ότι νοιάζομαι).
13. ___ Πρέπει να είμαι ο/η καλύτερος/η στα περισσότερα από αυτά που κάνω. Δεν μπορώ να δεχτώ να έρχομαι δεύτερος/η.
14. ___ Δυσκολεύομαι ιδιαίτερα να δεχτώ το «όχι» ως απάντηση, όταν θέλω κάτι από τους άλλους.

15. ___ Δεν καταφέρνω να πειθαρχήσω τον εαυτό μου, ώστε να ολοκληρώνω καθημερινές δραστηριότητες ή βαρετά καθήκοντα.
16. ___ Το να έχω χρήματα και να γνωρίζω επιφανείς ανθρώπους με κάνει να νιώθω ότι αξίζω (είμαι σημαντικός/ή).
17. ___ Ακόμη κι αν όλα φαίνεται να πηγαίνουν καλά, νιώθω ότι αυτό είναι μόνο προσωρινό.
18. ___ Εάν κάνω κάποιο λάθος, μου αξίζει να τιμωρηθώ.
19. ___ Γενικά, οι άλλοι δεν ήταν εκεί για να μου δώσουν ζεστασιά, στήριγμα και στοργή.
20. ___ Χρειάζομαι τόσο πολύ τους άλλους ανθρώπους που ανησυχώ ότι θα τους χάσω.
21. ___ Νιώθω ότι δεν μπορώ να αφηθώ όταν είμαι με άλλους ανθρώπους, γιατί εσκεμμένα θα με πληγώσουν.
22. ___ Είμαι ουσιαστικά διαφορετικός/ή από τους άλλους ανθρώπους.
23. ___ Κανένα άτομο που να επιθυμώ δεν θα ήθελε να μείνει κοντά μου, εάν ήξερε τον πραγματικό μου εαυτό.
24. ___ Είμαι ανίκανος/η να επιτύχω πράγματα.
25. ___ Θεωρώ τον εαυτό μου εξαρτημένο άτομο όσο αφορά στην καθημερινή λειτουργία.
26. ___ Νιώθω ότι ανά πάσα στιγμή κάποια καταστροφή (φυσική, εγκληματική, οικονομική, ιατρική) μπορεί να συμβεί.
27. ___ Οι γονείς μου κι εγώ έχουμε την τάση να παρεμβαίνουμε υπερβολικά ο ένας στη ζωή και τα προβλήματα του άλλου.
28. ___ Νομίζω ότι δεν έχω άλλη επιλογή από το να υποκύπτω στις επιθυμίες των άλλων γιατί διαφορετικά θα με εκδικηθούν ή θα με απορρίψουν με κάποιο τρόπο.
29. ___ Είμαι καλός άνθρωπος γιατί σκέφτομαι τους άλλους περισσότερο απ' ό,τι σκέφτομαι τον εαυτό μου.
30. ___ Νιώθω αμηχανία να εκφράσω τα συναισθήματά μου σε άλλους.

31. ___ Προσπαθώ να κάνω ό,τι καλύτερο μπορώ. Δεν μπορώ να συμβιβαστώ με το «αρκετά καλό».
32. ___ Είμαι ιδιαίτερο άτομο και δεν θα έπρεπε να δέχομαι τους περιορισμούς που υπάρχουν για τους άλλους ανθρώπους.
33. ___ Εάν δεν καταφέρνω να επιτύχω ένα στόχο, απογοητεύομαι εύκολα και τα παρατάω.
34. ___ Τα επιτεύγματα έχουν μεγαλύτερη αξία για μένα εάν οι άλλοι άνθρωποι τα αναγνωρίζουν.
35. ___ Εάν συμβεί κάτι καλό, ανησυχώ ότι πιθανότατα κάτι κακό θα ακολουθήσει.
36. ___ Εάν δεν προσπαθήσω όσο πιο σκληρά μπορώ, θα πρέπει να περιμένω ότι θα χάσω.
37. ___ Για μεγάλο μέρος της ζωής μου δεν ένιωσα ότι ήμουν κάτι ιδιαίτερο για κάποιον.
38. ___ Ανησυχώ ότι οι άνθρωποι που νιώθω κοντά μου θα φύγουν ή θα με εγκαταλείψουν.
39. ___ Είναι απλά θέμα χρόνου να με προδώσει κάποιος
40. ___ Δεν ανήκω πουθενά. Είμαι μοναχικός/ή.
41. ___ Είμαι ανάξιος/α της αγάπης, της προσοχής και του σεβασμού των άλλων.
42. ___ Οι περισσότεροι από τους άλλους ανθρώπους είναι πιο ικανοί από μένα όσο αφορά στη δουλειά (ή το σχολείο) και στην επίτευξη πραγμάτων.
43. ___ Στερούμαι κοινής λογικής.
44. ___ Ανησυχώ μήπως δεχτώ επίθεση.
45. ___ Είναι ιδιαίτερα δύσκολο για μένα και τους γονείς μου να αποκρύπτουμε λεπτομέρειες της ιδιωτικής μας ζωής ο ένας από τον άλλο, χωρίς να νιώθουμε προδομένοι ή ένοχοι.
46. ___ Στις σχέσεις αφήνω τον άλλο να έχει το πάνω χέρι.
47. ___ Αφιερώνω τόσο πολύ χρόνο κάνοντας πράγματα για τους ανθρώπους για τους οποίους νοιάζομαι, που έχω ελάχιστο χρόνο για μένα.
48. ___ Δυσκολεύομαι να είμαι ζεστός/ή και αυθόρμητος/η.
49. ___ Πρέπει να αντεπεξέρχομαι σε όλες μου τις υποχρεώσεις.

50. ___Απεχθάνομαι να με περιορίζουν ή να με εμποδίζουν να κάνω αυτό που θέλω.
51. ___Δυσκολεύομαι ιδιαίτερα να θυσιάσω την άμεση ικανοποίηση, προκειμένου να επιτύχω ένα μακροπρόθεσμο στόχο.
52. ___Νιώθω λιγότερο σημαντικός/ή, όταν οι άλλοι δε μου δίνουν ιδιαίτερη σημασία.
53. ___Όσο και να προσέχεις, σχεδόν πάντα κάτι θα πάει στραβά.
54. ___Εάν δεν κάνω αυτό που πρέπει, οφείλω να υποστώ τις συνέπειες.
55. ___Τις περισσότερες φορές, δεν είχα κάποιον που να με ακούει πραγματικά, να με καταλαβαίνει, ή νιώθει τις πραγματικές μου ανάγκες και συναισθήματα.
56. ___Απελπίζομαι όταν κάποιο άτομο για το οποίο νοιάζομαι απομακρύνεται από μένα.
57. ___Είμαι αρκετά καχύποπτος/η για τα κίνητρα των ανθρώπων.
58. ___Νιώθω αποξενωμένος/η από τους άλλους ανθρώπους.
59. ___Νιώθω ότι δεν είμαι άξιος/α να αγαπηθώ.
60. ___Δεν είμαι όσο ταλαντούχος/α είναι οι περισσότεροι άνθρωποι στη δουλειά τους (ή το σχολείο).
61. ___Εάν εμπιστευτώ την κρίση μου σε καθημερινές καταστάσεις, θα πάρω τη λάθος απόφαση.
62. ___Ανησυχώ μήπως βρεθώ στο δρόμο ή γίνω περιθωριακός/ή.
63. ___Συχνά νιώθω ότι οι γονείς μου ζουν μέσα από μένα – δεν έχω τη δική μου ζωή.
64. ___Αφήνω πάντα τους άλλους να επιλέγουν για μένα και έτσι δεν ξέρω τι πραγματικά θέλω για τον εαυτό μου.
65. ___Ανέκαθεν ήμουν αυτός/ή που άκουγε τα προβλήματα όλων των άλλων.
66. ___Συγκρατώ τον εαυτό μου τόσο πολύ που οι άλλοι νομίζουν ότι δεν έχω συναισθήματα.
67. ___Νιώθω ότι υπάρχει μια συνεχής πίεση να επιτύχω και να καταφέρω πράγματα.

68. ___Νιώθω ότι δεν θα έπρεπε να ακολουθώ τους συνήθεις κανόνες και συμβάσεις, όπως όλοι οι άλλοι άνθρωποι.
69. ___Δεν μπορώ να πιέσω τον εαυτό μου να κάνει πράγματα που δεν με ευχαριστούν, ακόμη κι όταν ξέρω ότι είναι για το καλό μου.
70. ___Εάν κάνω κάποιο σχόλιο σε μια συνάντηση ή με συστήσουν σε μια συγκέντρωση, αναζητώ την αναγνώριση και το θαυμασμό των άλλων.
71. ___Όσο σκληρά κι αν εργάζομαι, ανησυχώ ότι θα καταστραφώ οικονομικά.
72. ___Δεν έχει σημασία για ποιο λόγο κάνω ένα λάθος. Όταν κάνω κάτι στραβό, θα πρέπει να τιμωρηθώ.
73. ___Σπάνια είχα ένα δυνατό άτομο να μου δώσει μια σωστή συμβουλή ή κατεύθυνση όταν δεν είμαι σίγουρος/η για το τι πρέπει να κάνω.
74. ___Μερικές φορές ανησυχώ τόσο πολύ μήπως οι άλλοι με αφήσουν, που τους απομακρύνω από κοντά μου.
75. ___Συνήθως βρίσκομαι σε επαγρύπνηση για τα απώτερα κίνητρα των άλλων.
76. ___Πάντα νιώθω εκτός κάθε ομάδας.
77. ___Είμαι τόσο μη αποδεκτός/ή στην ουσία μου, ώστε να μην μπορώ να αποκαλύψω τον εαυτό μου στους άλλους ανθρώπους.
78. ___Δεν είμαι τόσο έξυπνος/η όσο είναι οι περισσότεροι άνθρωποι στη δουλειά (ή το σχολείο).
79. ___Δεν αισθάνομαι σίγουρος/η για την ικανότητά μου να αντιμετωπίζω καθημερινά προβλήματα που εμφανίζονται.
80. ___Ανησυχώ ότι πρόκειται να εκδηλώσω σοβαρή ασθένεια, παρά το γεγονός ότι ο γιατρός δεν έχει διαγνώσει κάτι σοβαρό.
81. ___Συχνά νιώθω ότι δεν έχω τη δική μου ξεχωριστή ταυτότητα ως προς τους γονείς μου ή το/τη σύντροφό μου.

82. ___ Δυσκολεύομαι πολύ να απαιτήσω να γίνονται σεβαστά τα δικαιώματά μου και να λαμβάνονται υπόψη τα συναισθήματά μου.
83. ___ Οι άνθρωποι γύρω μου θεωρούν ότι κάνω υπερβολικά πολλά για τους άλλους και όχι αρκετά για μένα.
84. ___ Οι άλλοι με θεωρούν συναισθηματικά σφιγμένο/η.
85. ___ Δε μου επιτρέπω να ξεφύγω εύκολα ή να βρω δικαιολογίες για τα λάθη μου.
86. ___ Νιώθω ότι αυτό που εγώ έχω να προσφέρω είναι πολύ πιο σπουδαίο από οποιαδήποτε συνεισφορά των άλλων.
87. ___ Σπανίως καταφέρνω να μείνω πιστός/ή στις αποφάσεις μου.
88. ___ Οι έπαινοι και οι φιλοφρονήσεις με κάνουν να νιώθω σημαντικός/ή (ότι αξίζω).
89. ___ Ανησυχώ ότι μια λάθος απόφαση θα μπορούσε να οδηγήσει στην καταστροφή.
90. ___ Είμαι ένα κακό άτομο που αξίζει να τιμωρηθεί.

Η κλίμακα Relationship Profile Test

Παρακαλώ χρησιμοποίησε την κλίμακα που ακολουθεί για να βαθμολογήσεις τις παρακάτω δηλώσεις. Αν η δήλωση σε βρίσκει απόλυτα σύμφωνο πρέπει να επιλέξεις το μεγαλύτερο νούμερο, δηλαδή 4 ή 5. Αν διαφωνείς απόλυτα με τη δήλωση να επιλέξεις το μικρότερο νούμερο, δηλαδή το 1 ή το 2.

Διαφωνώ απόλυτα

Συμφωνώ απόλυτα

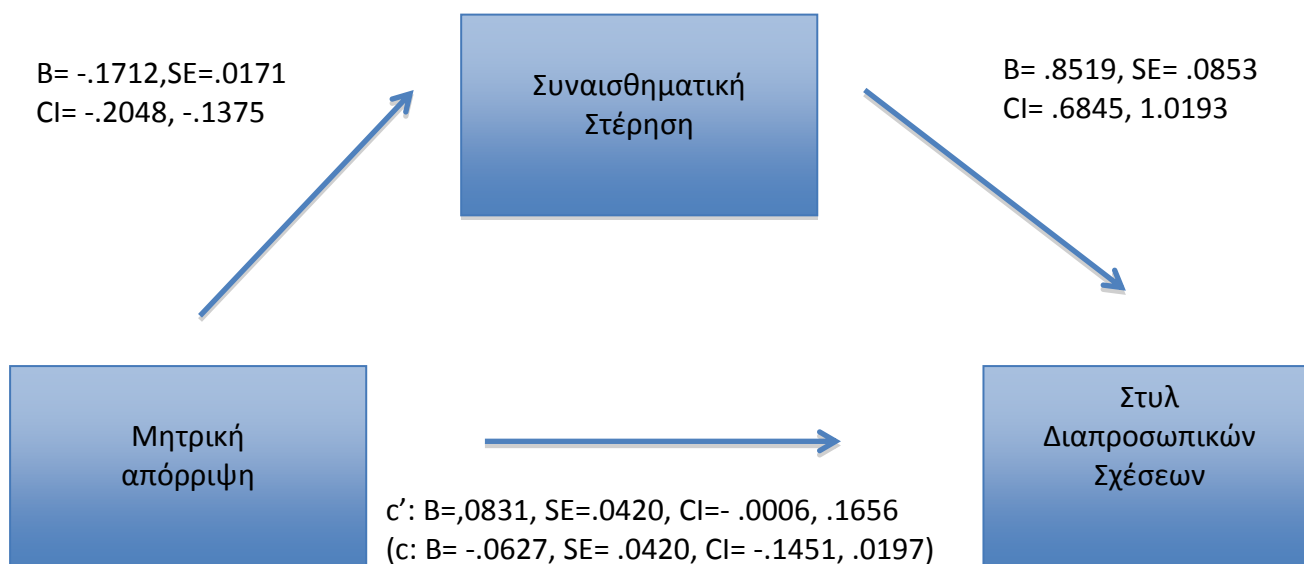
1 2 3 4 5

1	Άλλοι άνθρωποι φαίνεται να έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση από μένα.	①	②	③	④	⑤
2	Πληγώνομαι εύκολα με την κριτική.	①	②	③	④	⑤
3	Γίνομαι νευρικός/ή όταν πρέπει να δείξω υπευθυνότητα.	①	②	③	④	⑤
4	Είμαι πιο άνετος/η όταν κάποιος άλλος είναι επικεφαλής.	①	②	③	④	⑤
5	Οι άλλοι δεν μπορούν να συνειδητοποιήσουν πόσο πολύ μπορεί να με πληγώσουν με τις λέξεις τους.	①	②	③	④	⑤
6	Είναι σημαντικό οι άνθρωποι να με συμπαθούν.	①	②	③	④	⑤
7	Είναι πιο σημαντικό να υποχωρήσω και να διατηρήσω την ηρεμία από το να στηρίξω την άποψή μου και να κερδίσω ένα επιχείρημα.	①	②	③	④	⑤
8	Είμαι πιο χαρούμενος/η όταν κάποιος άλλος είναι επικεφαλής.	①	②	③	④	⑤
9	Όταν διαφωνώ με κάποιον με ενδιαφέρει να μην πληγώσω μόνιμα τη σχέση μου μαζί του.	①	②	③	④	⑤
10	Μερικές φορές συμφωνώ με πράγματα που στην πραγματικότητα δεν πιστεύω έτσι ώστε οι άλλοι να με συμπαθούν.	①	②	③	④	⑤
11	Οι άλλοι ζητούν πολλά πράγματα από μένα.	①	②	③	④	⑤
12	Όταν κάποιος έρχεται πολύ κοντά μου, τείνω να απομακρύνομαι.	①	②	③	④	⑤
13	Έχω την ανάγκη να ξεφεύγω από όλα κάθε τόσο.	①	②	③	④	⑤
14	Θα ήθελα περισσότερο χρόνο μόνος/η μου.	①	②	③	④	⑤
15	Προτιμώ να παίρνω αποφάσεις μόνος/η μου, από το να ακούω την γνώμη άλλων.	①	②	③	④	⑤
16	Δεν μου αρέσει να αποκαλύπτω πολλές προσωπικές πληροφορίες.	①	②	③	④	⑤
17	Μερικές φορές είμαι επιφυλακτικός/ή για τα κίνητρα των άλλων.	①	②	③	④	⑤
18	Είμαι πιο ικανοποιημένος/η όταν δουλεύω μόνος/η μου.	①	②	③	④	⑤

19	Είναι πολύ σημαντικό για μένα να είμαι ανεξάρτητος/η και αυτόνομος/η.	①	②	③	④	⑤
20	Όταν τα πράγματα δεν πηγαίνουν καλά, προσπαθώ να κρύβω τα συναισθήματά μου και να είμαι δυνατός/ή.	①	②	③	④	⑤
21	Πιστεύω πως οι περισσότεροι άνθρωποι είναι καλοί και καλοπροαίρετοι.	①	②	③	④	⑤
22	Μπορώ να μοιραστώ τις πιο ενδόμυχες σκέψεις και συναισθήματα με τους ανθρώπους που γνωρίζω καλά.	①	②	③	④	⑤
23	Αισθάνομαι άνετα να ζητήσω βοήθεια.	①	②	③	④	⑤
24	Δεν με ενδιαφέρει πώς με βλέπουν οι άλλοι.	①	②	③	④	⑤
25	Οι περισσότερες σχέσεις μου είναι αμοιβαίας συνεισφοράς.	①	②	③	④	⑤
26	Οι σχέσεις μου είναι όπως θα ήθελα να είναι. Ακόμη κι αν μπορούσα, δεν θα άλλαζα τίποτα.	①	②	③	④	⑤
27	Θεωρώ τον εαυτό μου ικανό άνθρωπο που αντιμετωπίζει καλά τις απογοητεύσεις και τις δυσκολίες.	①	②	③	④	⑤
28	Στις σχέσεις μου αισθάνομαι άνετα να υποστηρίξω τον άλλον όταν το χρειάζεται, και να ζητάω υποστήριξη όταν το χρειάζομαι.	①	②	③	④	⑤
29	Όταν έχω μια διένεξη με κάποιον, πιστεύω ότι η σχέση θα επιβιώσει.	①	②	③	④	⑤
30	Είναι εύκολο για μένα να εμπιστευτώ τους άλλους.	①	②	③	④	⑤

Γραφήματα αναλύσεων διαμεσολάβησης

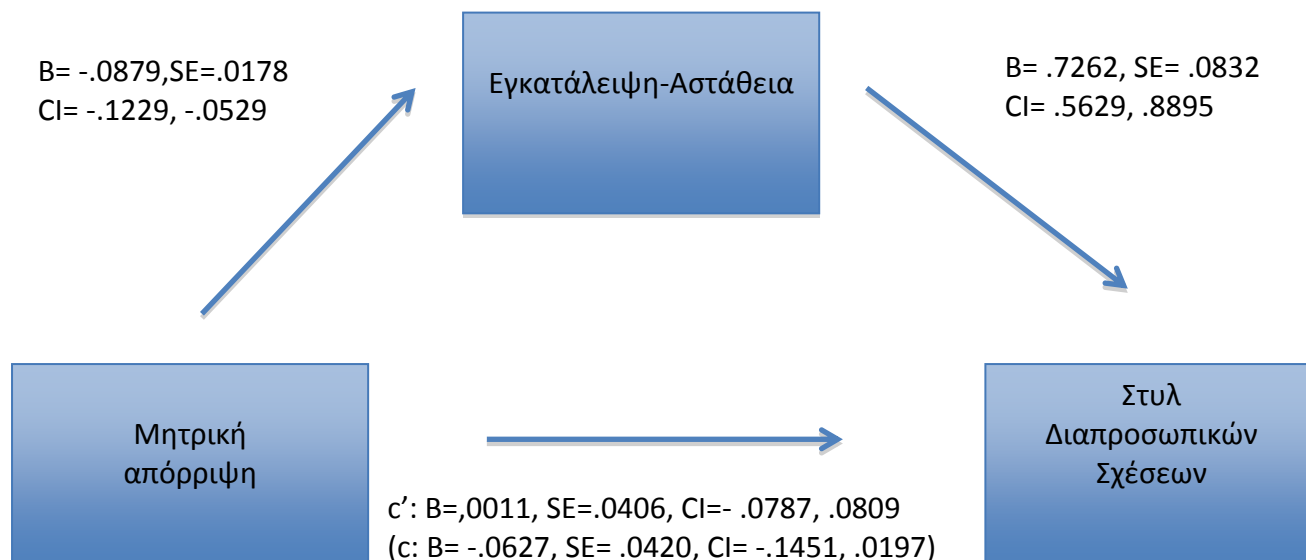
Διερεύνηση της διαμεσολάβησης των πρώιμων δυσλειτουργικών σχημάτων (κάθε σχήμα ξεχωριστά) στη σχέση της γονεϊκής απόρριψης και του στυλ διαπροσωπικών σχέσεων



Γράφημα 9. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της συναισθηματικής στέρησης (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.1458, BCa CI (-.2005, -.1019)$

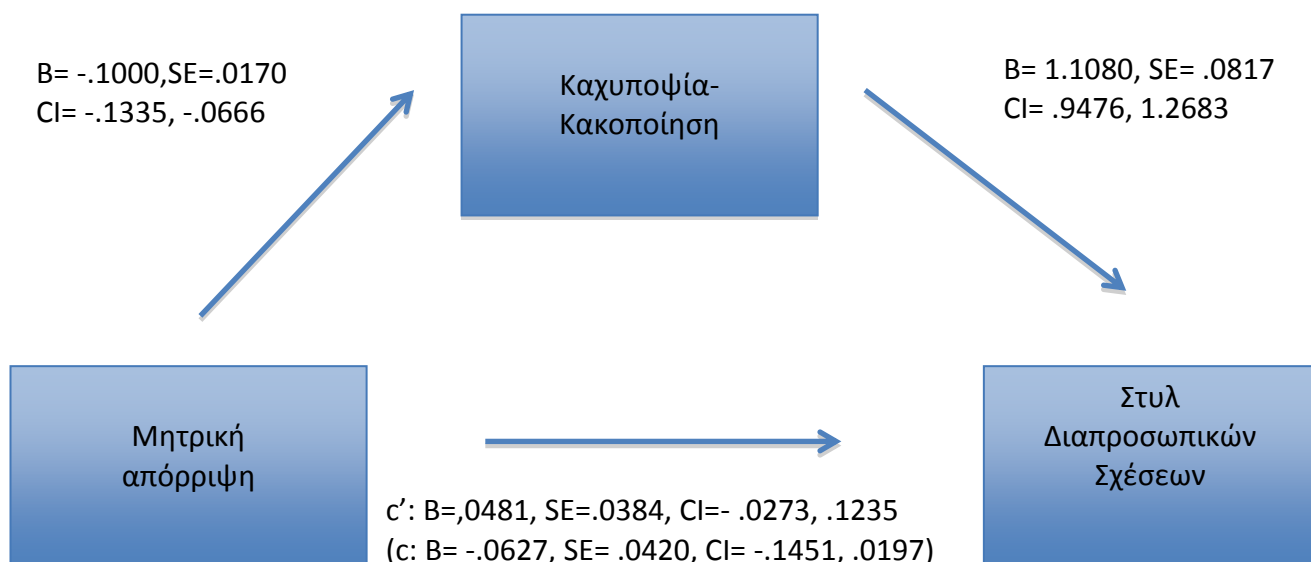
$k2 = .1263, BCa CI (.0906, .1693)$



Γράφημα 10. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της εγκατάλειψης-αστάθειας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0638, BCa CI (-.0944, -.0337)$

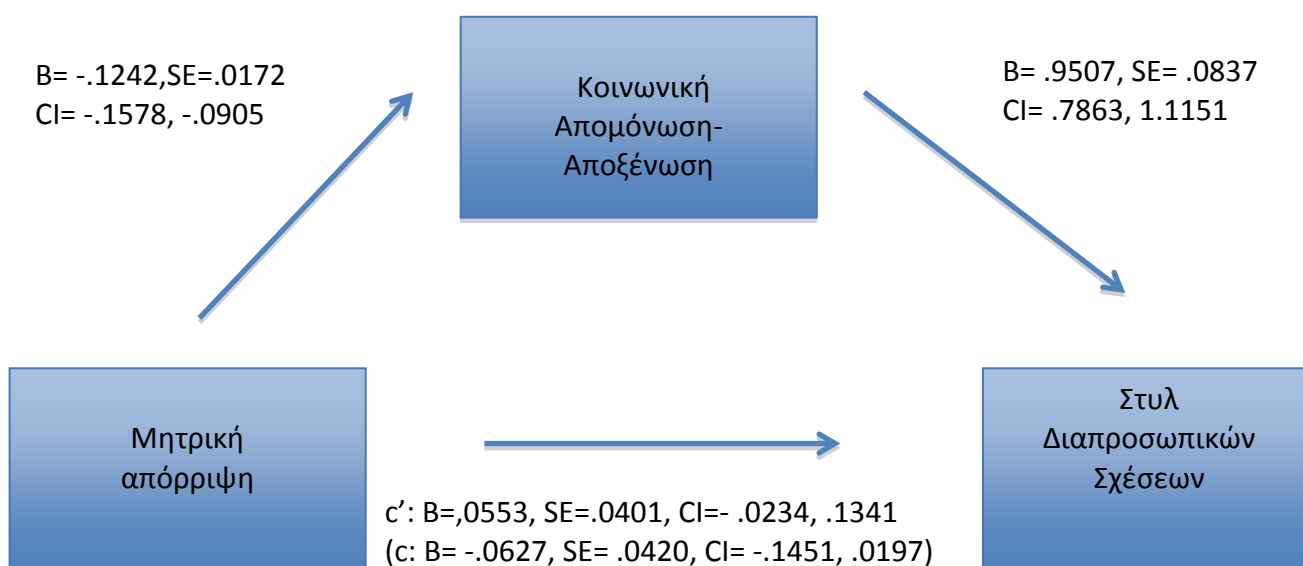
$k2 = .0574, BCa CI (.0309, .0835)$



Γράφημα 11. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της καχυποψίας-κακοποίησης (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.1108$, BCa CI $(-.1615, -.0657)$

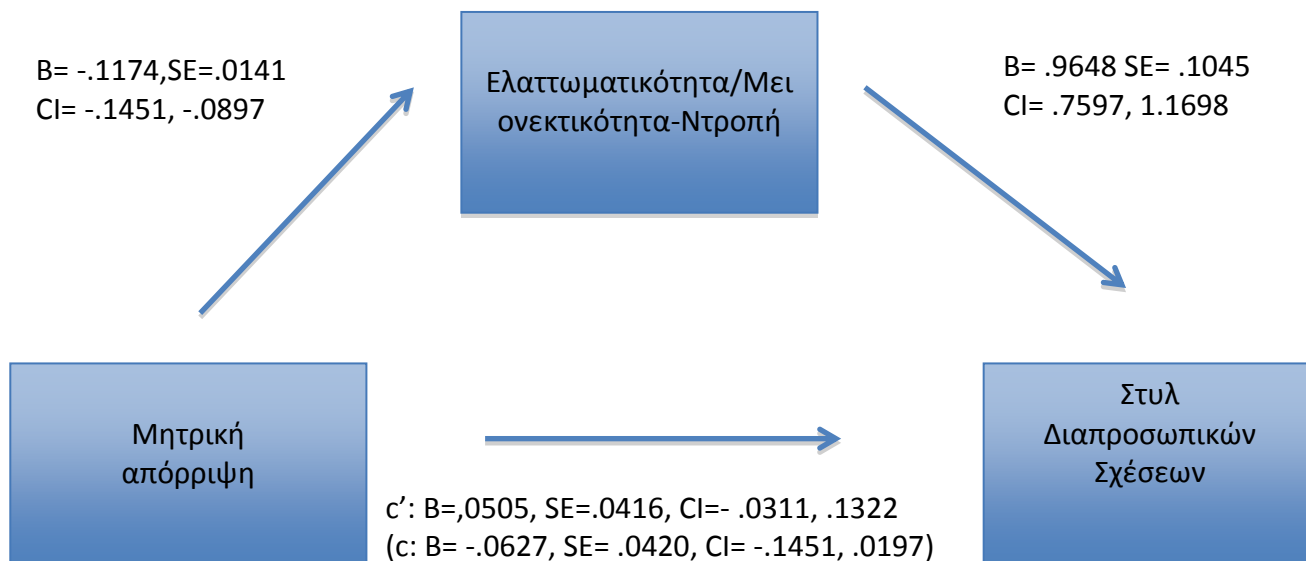
$k^2 = .1044$, BCa CI $(.0624, .1449)$



Γράφημα 12. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της κοινωνικής απομόνωσης-αποξένωσης (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.1180$, BCa CI $(-.1680, -.0762)$

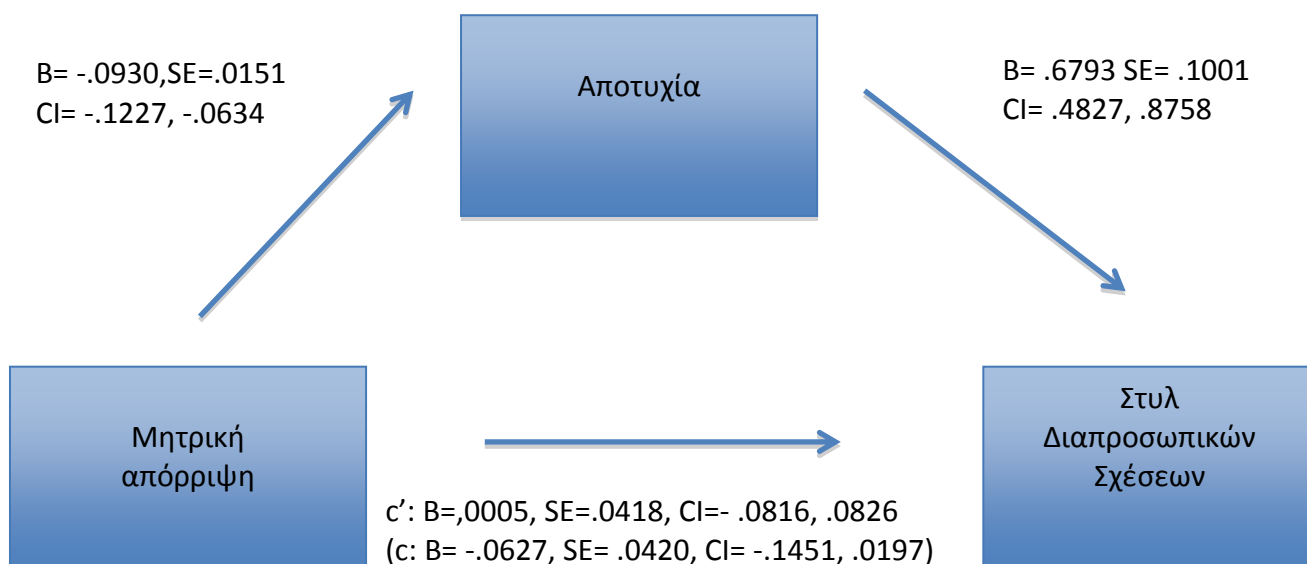
$k^2 = .1069$, BCa CI $(.0726, .1455)$



Γράφημα 13. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της ελαττωματικότητας/μειονεκτικότητας-ντροπής (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.1132, BCa CI (-.1526, -.0800)$

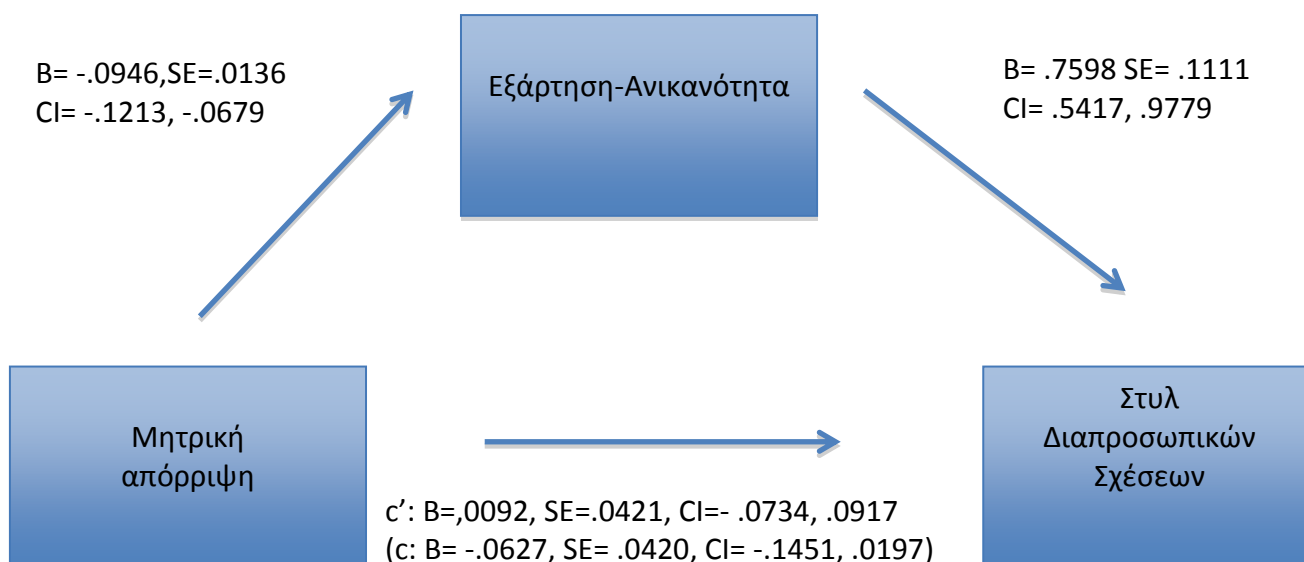
$k2 = .0993, BCa CI (.0730, .1336)$



Γράφημα 14. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της αποτυχίας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0632$, BCa CI (-.1085, -.0374)

$k2 = .0555$, BCa CI (.0337, .0897)

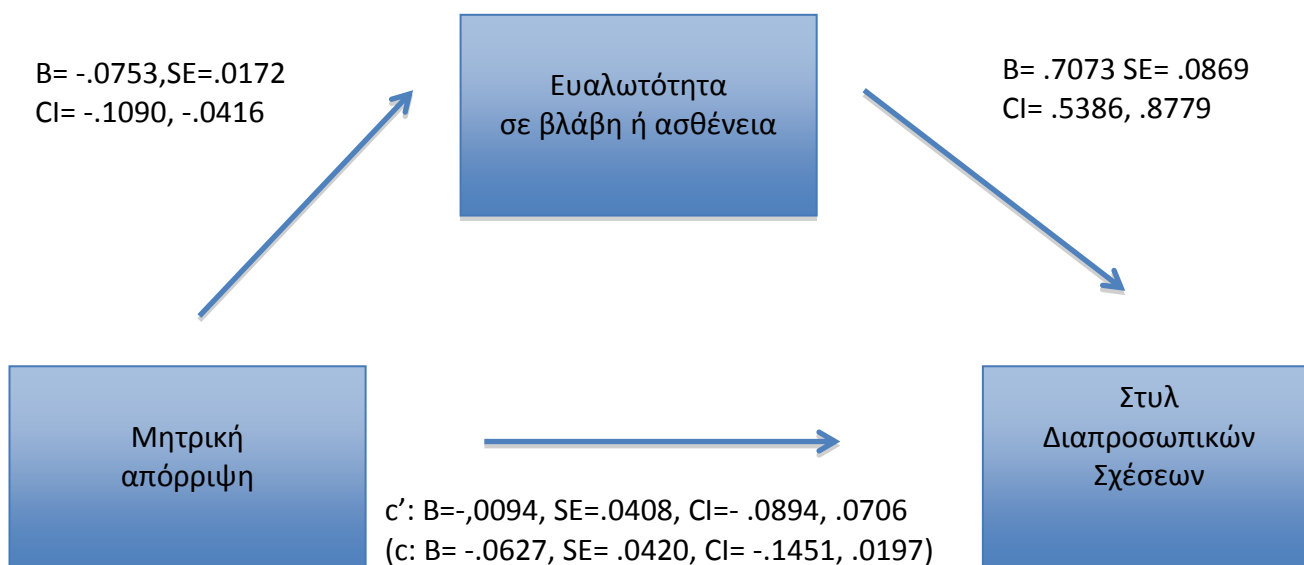


Γράφημα 15. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της εξάρτησης-ανικανότητας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα).

(η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0719$, BCa CI (-.1084, -.0451)

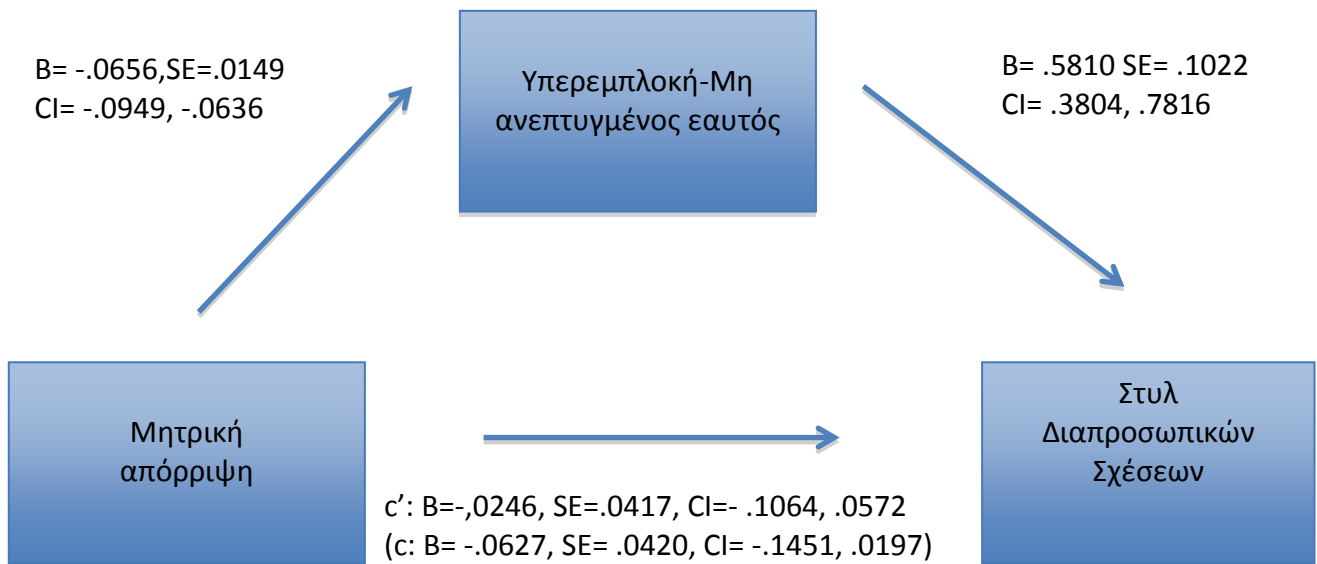
$k^2 = .0627$, BCa CI (.0393, .0904)



Γράφημα 16. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της ευαλωτότητας σε βλάβη ή ασθένεια (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0533$, BCa CI (-.0884, -.0293)

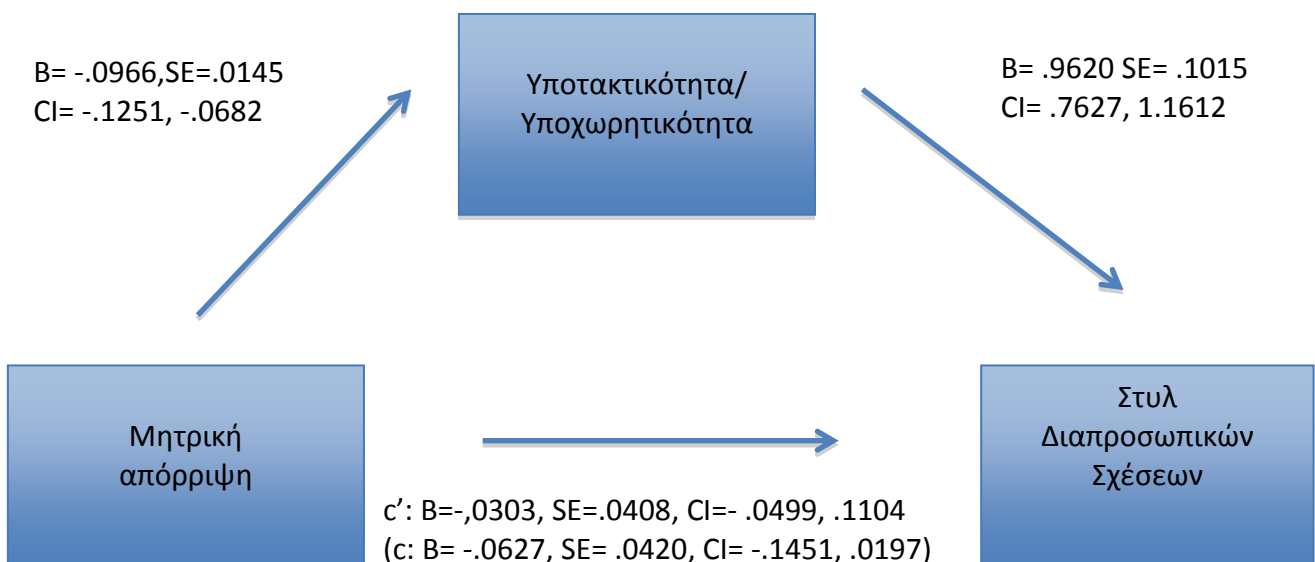
$k^2 = .0478$, BCa CI (.0263, .0766)



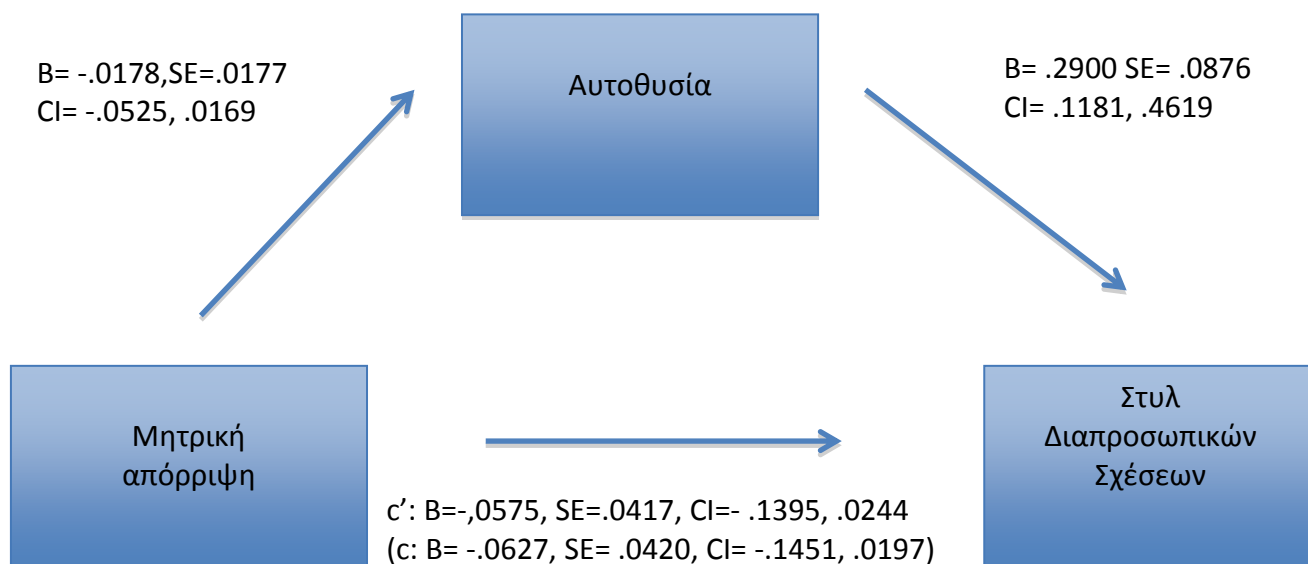
Γράφημα 17. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της υπερεμπλοκής-μη ανεπτυγμένου εαυτού (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0381, BCa CI (-.0682, -.0174)$

$k2 = .0337, BCa CI (.0160, .0578)$



Γράφημα 18. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της υποτακτικότητας-υποχωρητικότητας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)
 Έμμεση επίδραση: $B = -.0930$, BCa CI $(-.1346, -.0606)$
 $k2 = .0831$, BCa CI $(.0555, .1179)$

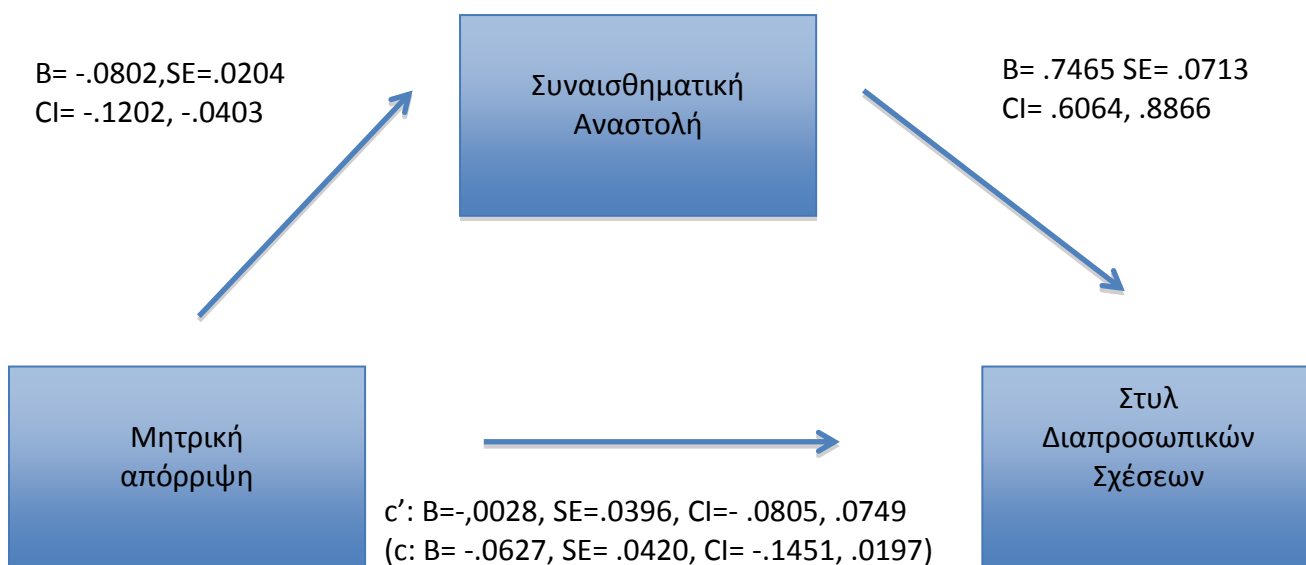


Γράφημα 19. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της αυτοθυσίας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση

συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0052$, BCa CI $(-.0209, .0053)$

$k^2 = .0046$, BCa CI $(.0002, .0171)$



Γράφημα 20. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της συναισθηματικής αναστολής (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0599$, BCa CI $(-.0979, -.0266)$

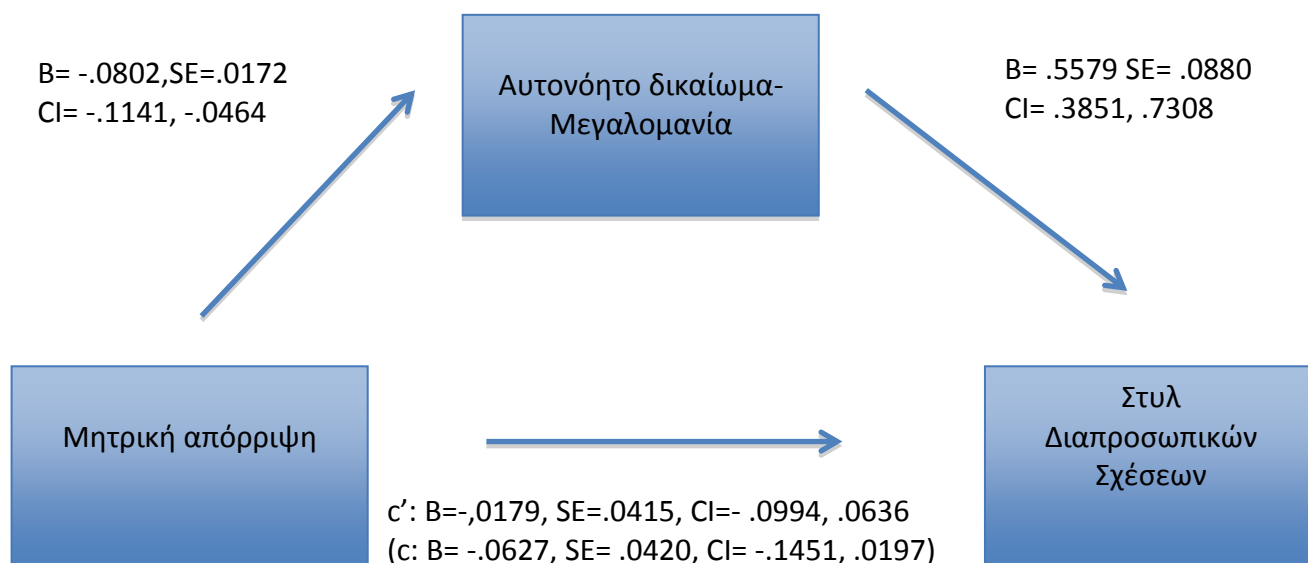
$k^2 = .0551$, BCa CI $(.0246, .0891)$



Γράφημα 21. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα των ανελαστικών προτύπων-υπερκριτικότητας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0152$, BCa CI $(-.0399, .0016)$

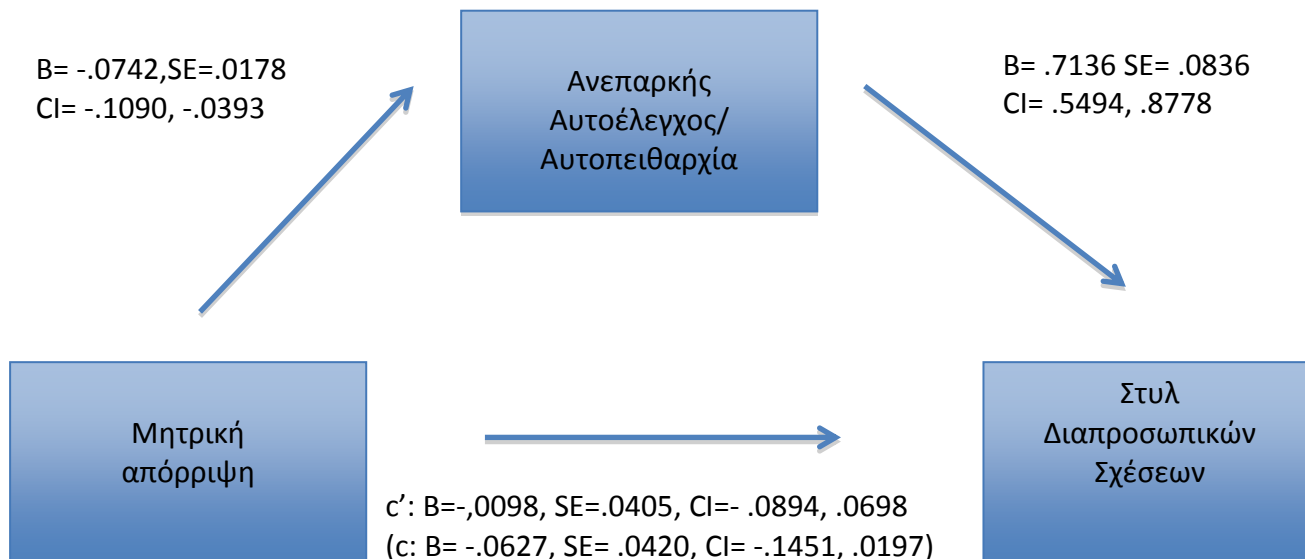
$k2 = .0135$, BCa CI $(.0010, .0340)$



Γράφημα 22. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα του αυτονόητου δικαιώματος-μεγαλομανίας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0448$, BCa CI $(-.0763, -.0243)$

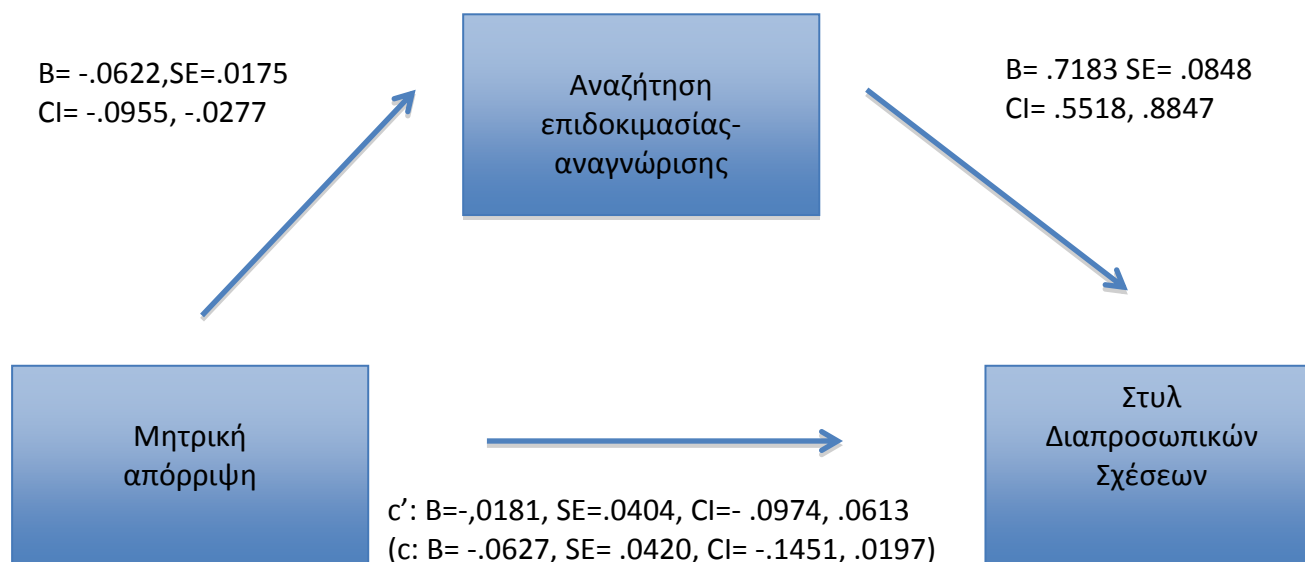
$k^2 = .0396$, BCa CI $(.0222, .0654)$



Γράφημα 23. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα του ανεπαρκή αυτοελέγχου-αυτοπειθαρχίας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0529$, BCa CI $(-.0887, -.0243)$

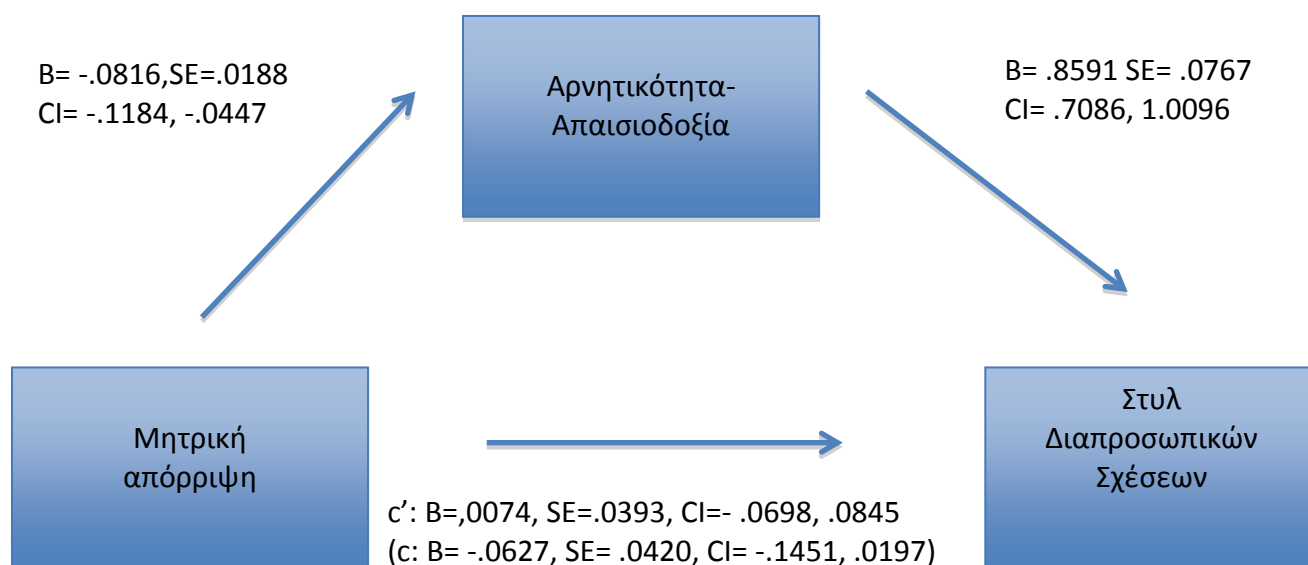
$k^2 = .0477$, BCa CI $(.0227, .0812)$



Γράφημα 24. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της αναζήτησης επιδοκμασίας-αναγνώρισης (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0446$, BCa CI $(-.0775, -.0187)$

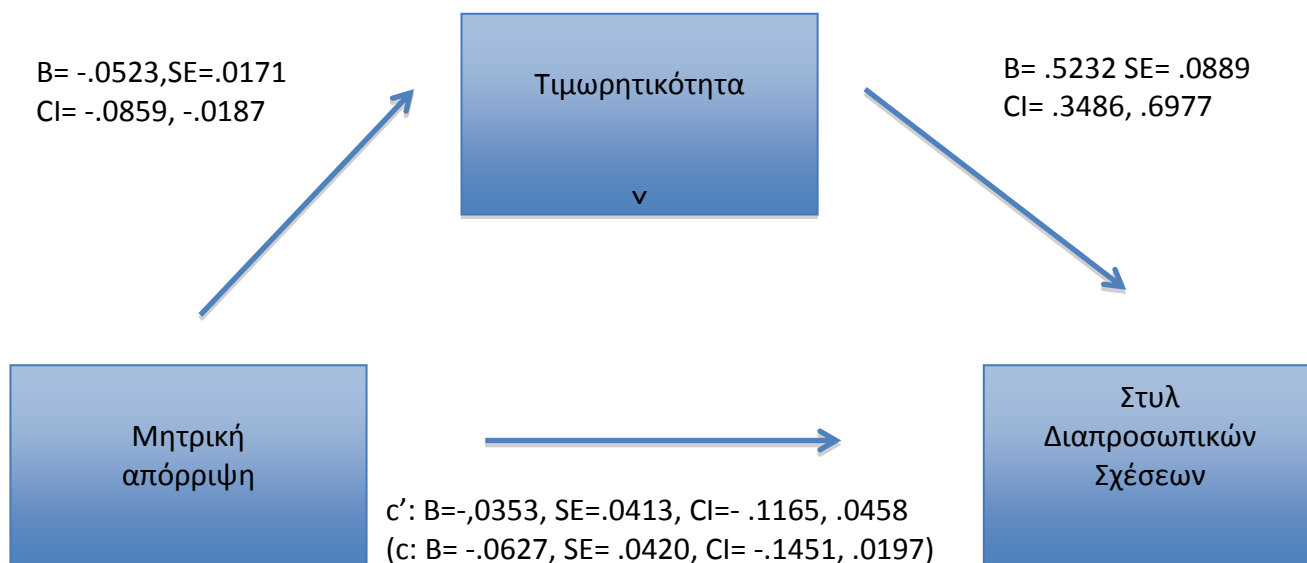
$k^2 = .0404$, BCa CI $(.0182, .0671)$



Γράφημα 25. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της αρνητικότητας-απαισιοδοξίας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0701$, BCa CI $(-.1057, -.0330)$

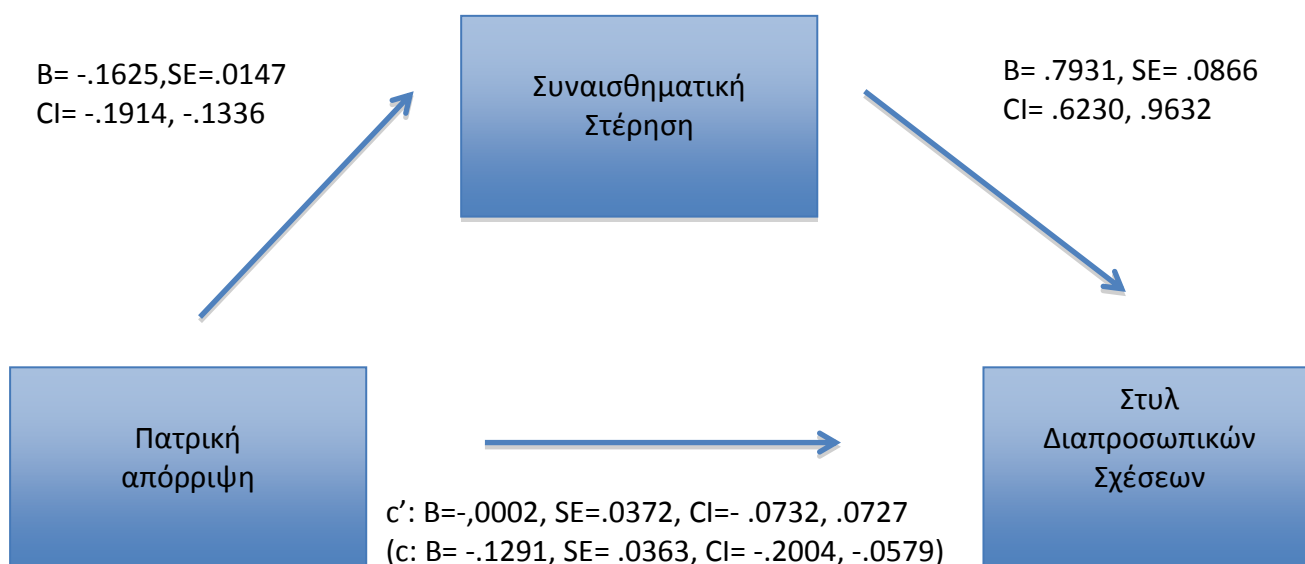
$k^2 = .0649$, BCa CI $(.0303, .0941)$



Γράφημα 26. Η έμμεση επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της τιμωρητικότητας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της μητρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0274, BCa CI (-.0542, -.0111)$

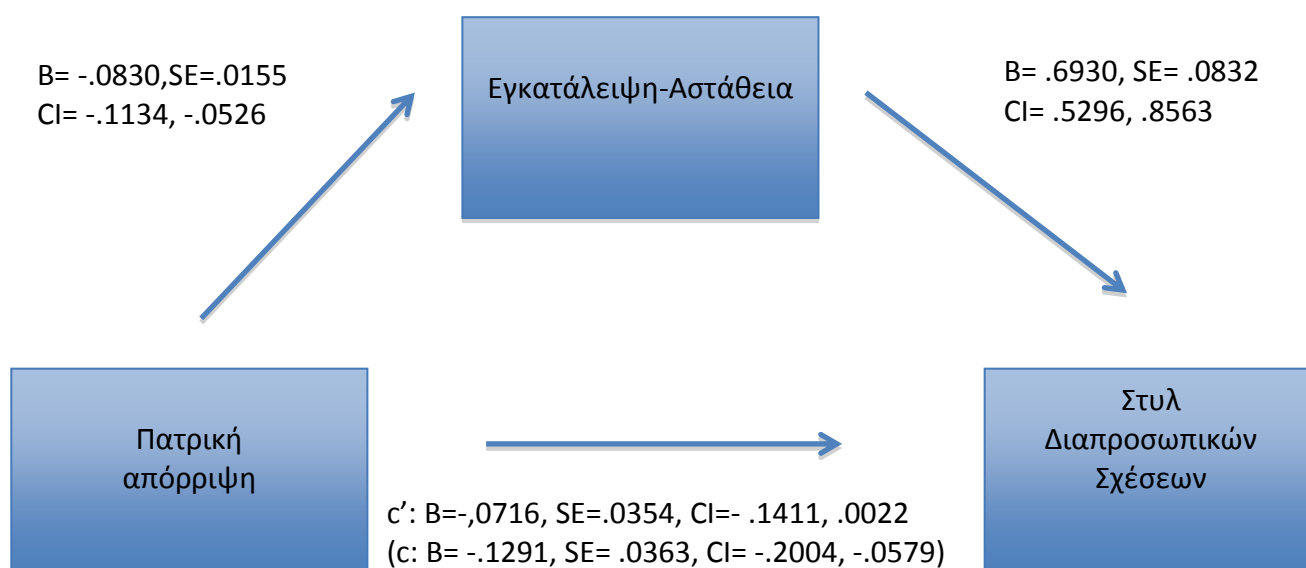
$k2 = .0243, BCa CI (.0103, .0481)$



Γράφημα 27. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της συναισθηματικής στέρησης (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.1289$, BCa CI $(-.1796, -.0943)$

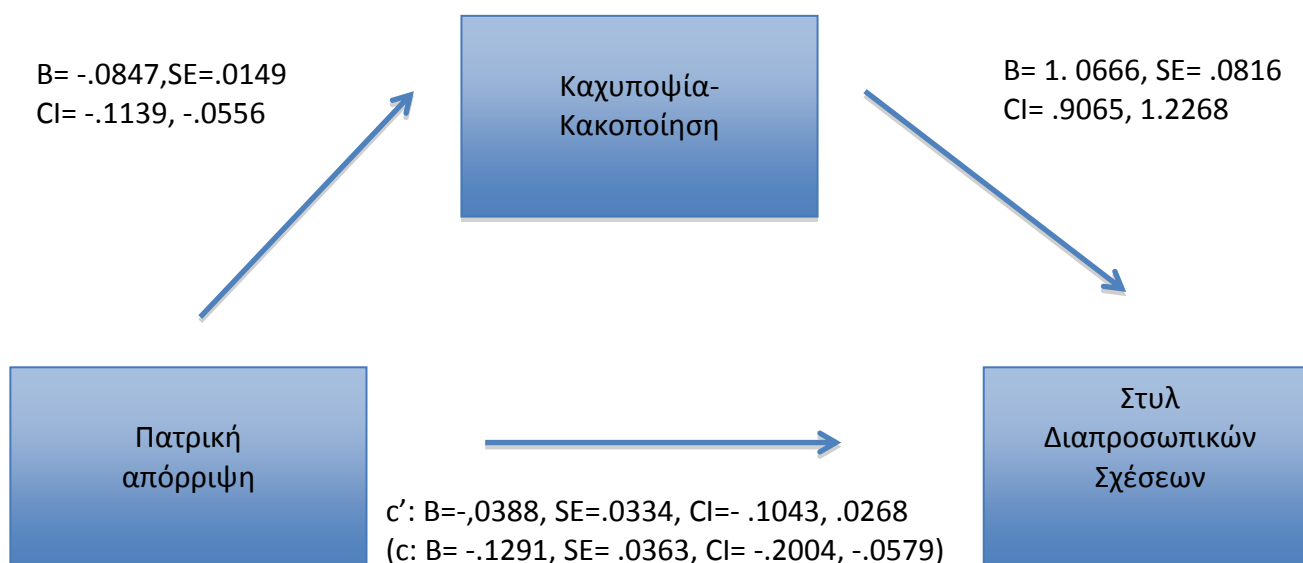
$k^2 = .1249$, BCa CI $(.0902, .1670)$



Γράφημα 28 Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της εγκατάλειψης-αστάθειας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0575$, BCa CI $(-.0879, -.0328)$

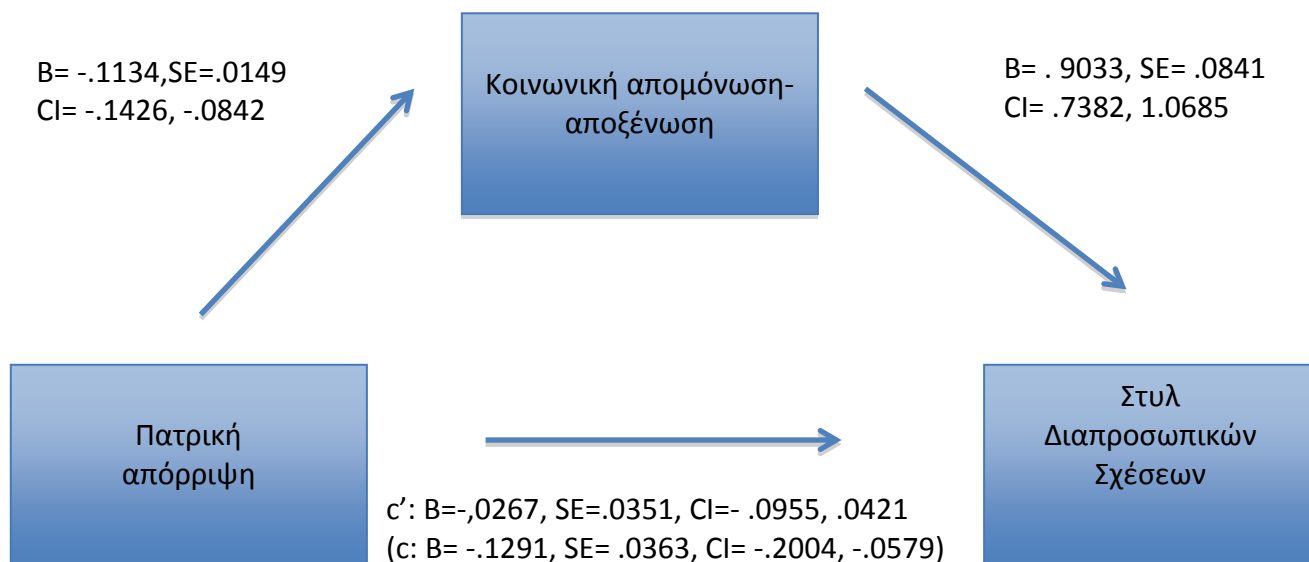
$k^2 = .0587$, BCa CI $(.0335, .0883)$



Γράφημα 29. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της καχυποψίας-κακοποίησης (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0904, BCa CI (-.1313, -.0544)$

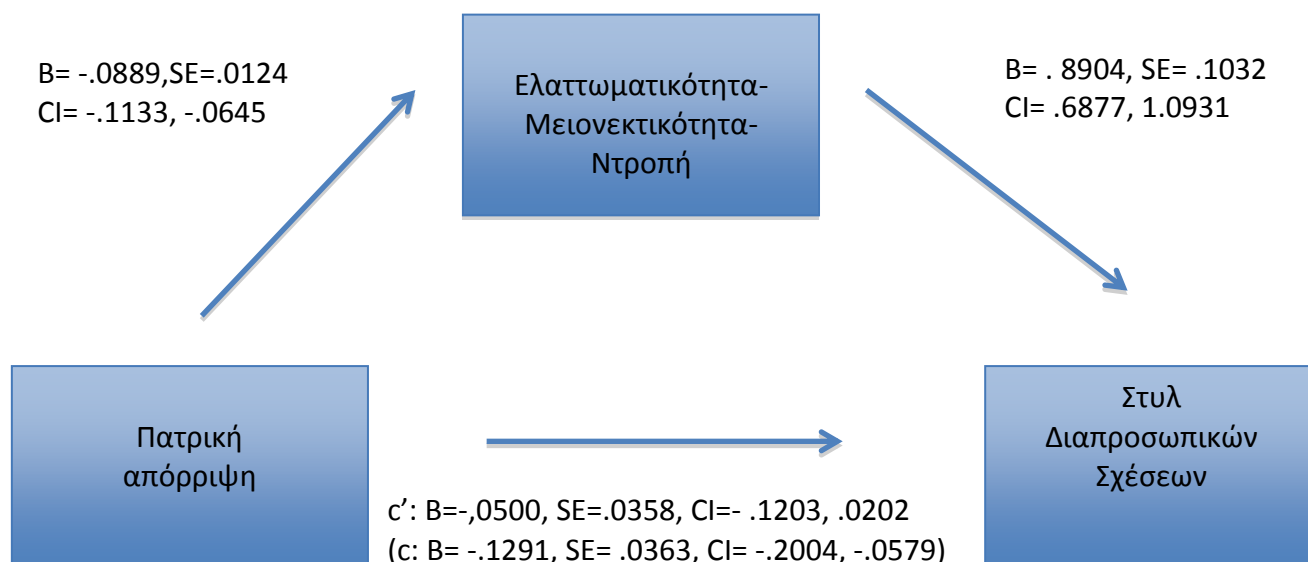
$k2 = .0957, BCa CI (.0594, .1329)$



Γράφημα 30. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της κοινωνικής απομόνωσης-αποξένωσης (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.1024$, BCa CI (-.1404, -.0706)

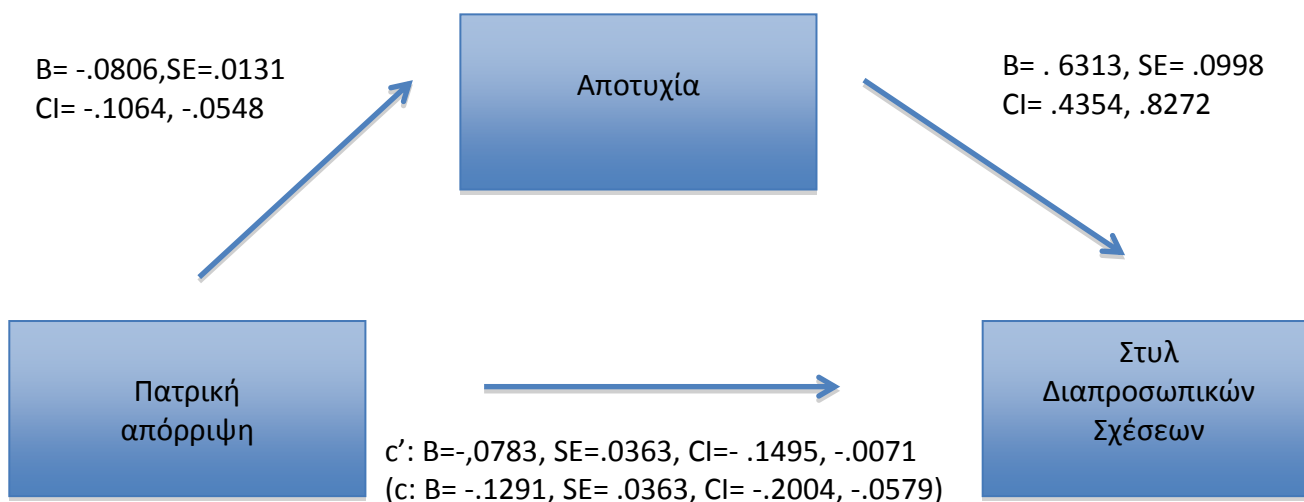
$k_2 = .1045$, BCa CI (.0731, .1399)



Γράφημα 31. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της ελαττωματικότητας/μειονεκτικότητας-ντροπής (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0791$, BCa CI (-.1128, -.0511)

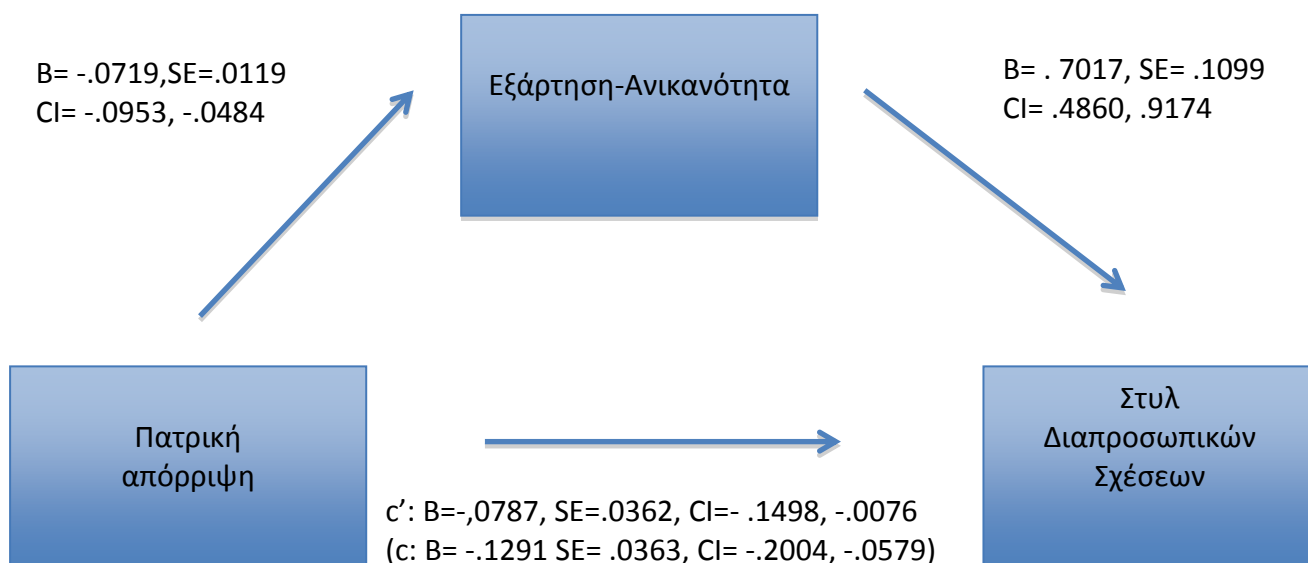
$k_2 = .0797$, BCa CI (.0526, .1111)



Γράφημα 32. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της αποτυχίας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0509$, $BCa\ CI (-.0832, -.0290)$

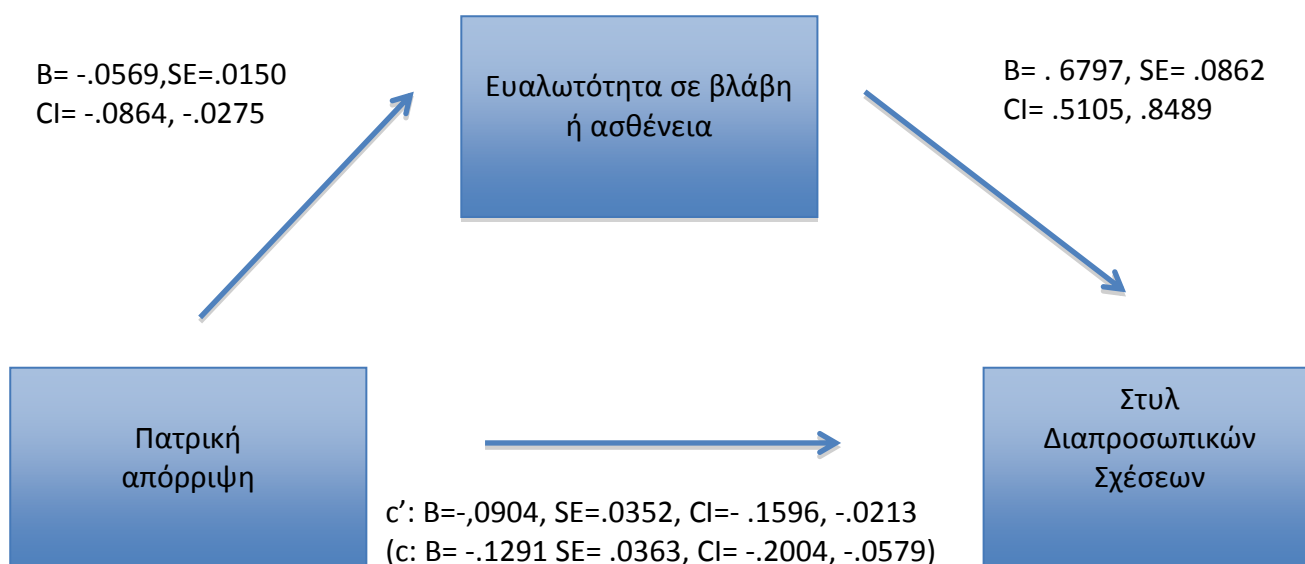
$k2 = .0511$, $BCa\ CI (.0292, .0814)$



Γράφημα 33. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της εξάρτησης-ανικανότητας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0504$, BCa CI (-.0820, -.0298)

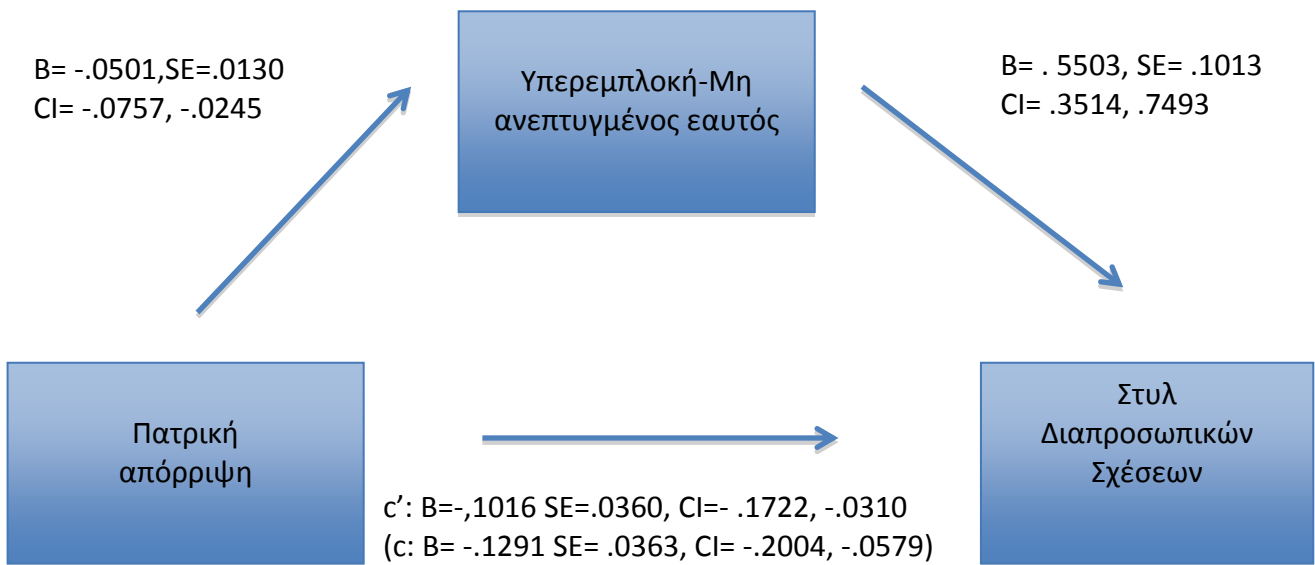
$k_2 = .0507$, BCa CI (.0305, .0812)



Γράφημα 34. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της ευαλωτότητας σε βλάβη ή ασθένεια (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0387$, BCa CI (-.0651, -.0154)

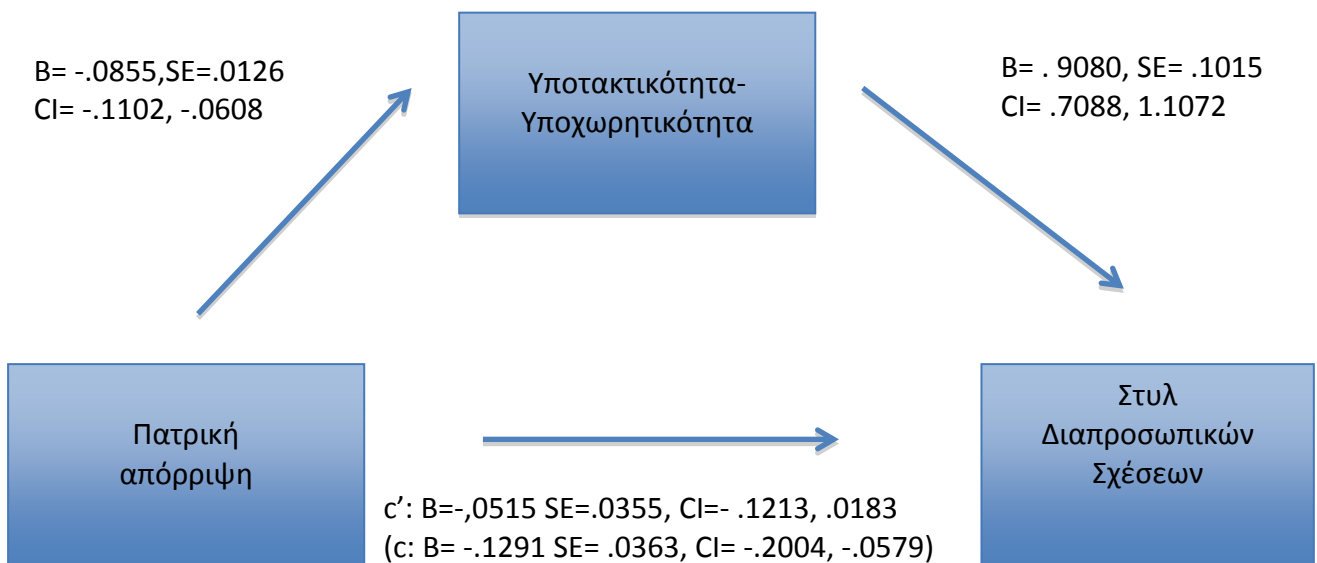
$k_2 = .0397$, BCa CI (.0163, .0668)



Γράφημα 35. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της υπερεμπλοκής-μη ανεπτυγμένου εαυτού (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0276, BCa CI (-.0510, -.0116)$

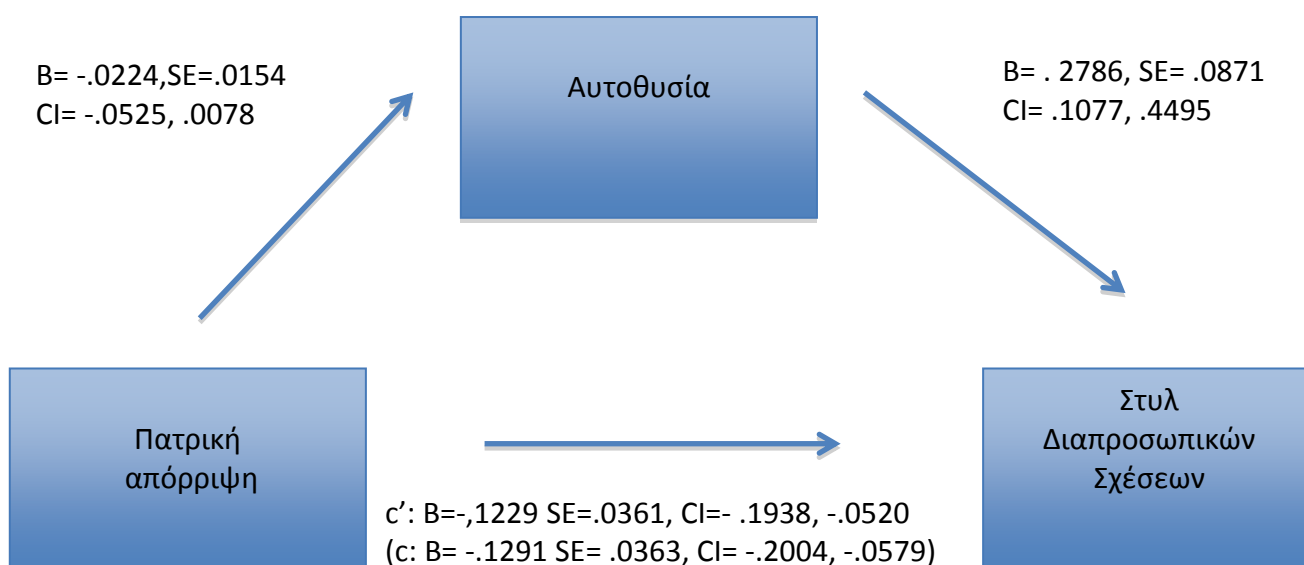
$k^2 = .0280, BCa CI (.0118, .0498)$



Γράφημα 36. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της υποτακτικότητας-υποχωρητικότητας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0776$, BCa CI (-.1116, -.0491)

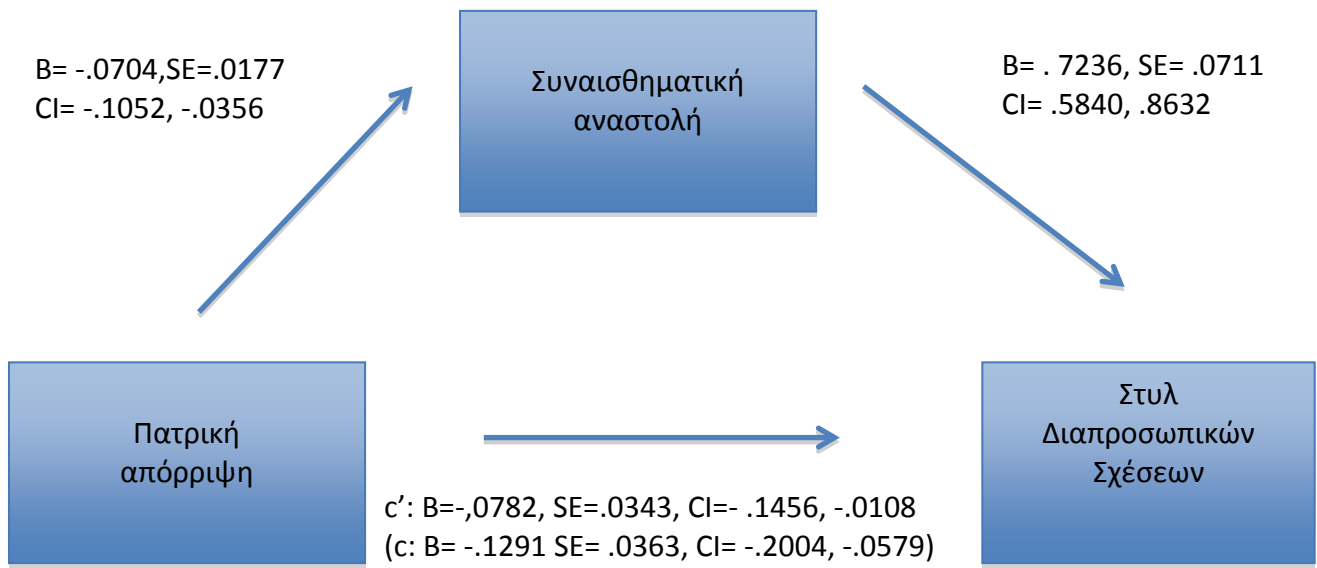
$k_2 = .0786$, BCa CI (.0510, .1098)



Γράφημα 37. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της αυτοθυσίας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0062$, BCa CI (-.0202, .0016)

$k_2 = .0064$, BCa CI (.0005, .0203)



Γράφημα 38. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της συναισθηματικής αναστολής (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: B= -.0510, BCa CI (-.0859, -.0245)

$k_2 = .0531$, BCa CI (.0241, .0850)



Γράφημα 39. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα των ανελαστικών προτύπων-υπερκριτικότητας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0137$, BCa CI $(-.0354, .0000)$

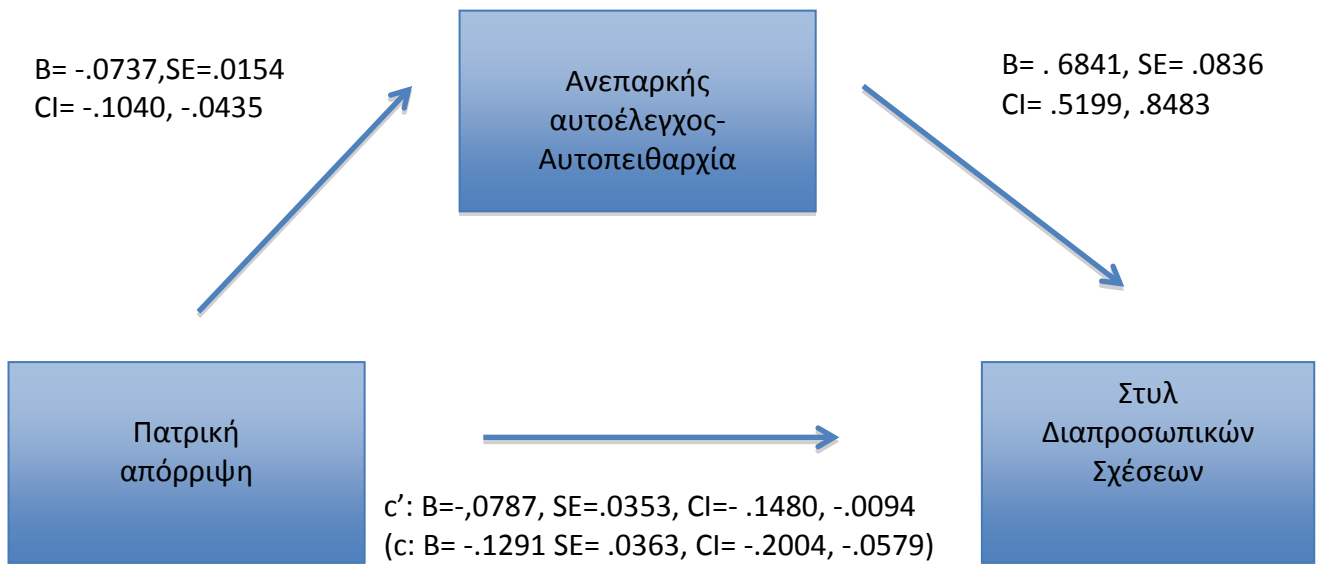
$k2 = .0140$, BCa CI $(.0021, .0363)$



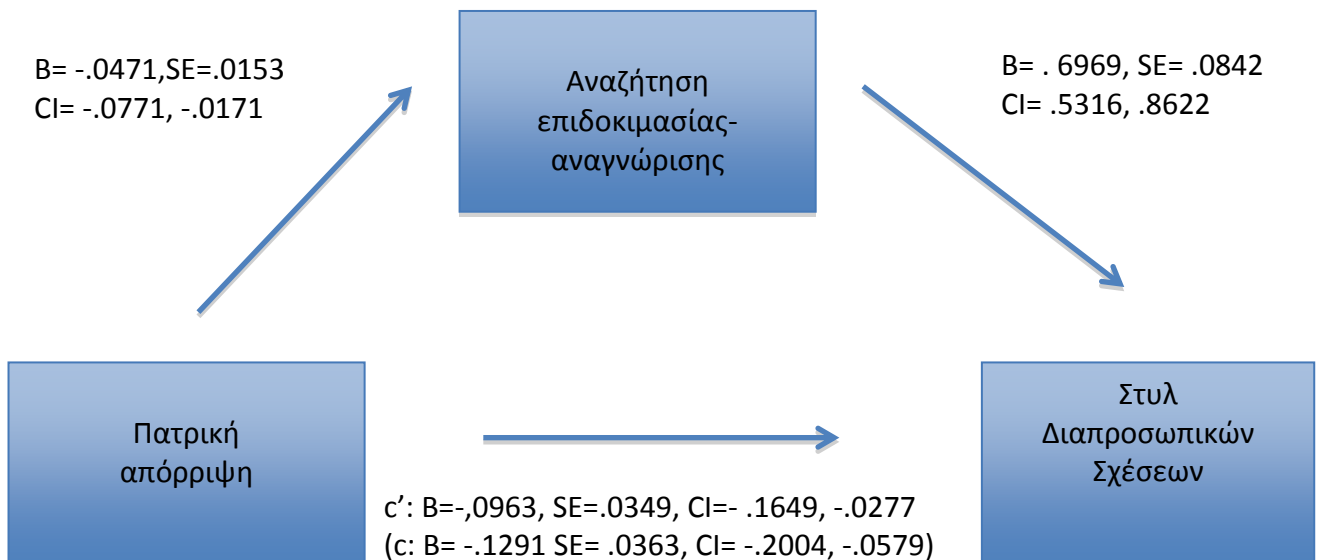
Γράφημα 40. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα του αυτονόητου δικαιώματος/δικαιωματικότητας-μεγαλομανίας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0359$, BCa CI $(-.0602, -.0182)$

$k2 = .0364$, BCa CI $(.0187, .0600)$



Γράφημα 41. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα του ανεπαρκή αυτοελέγχου-αυτοπειθαρχίας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)
 Έμμεση επίδραση: $B = -.0504, BCa CI (-.0793, -.0257)$
 $k2 = .0516, BCa CI (.0273, .0808)$

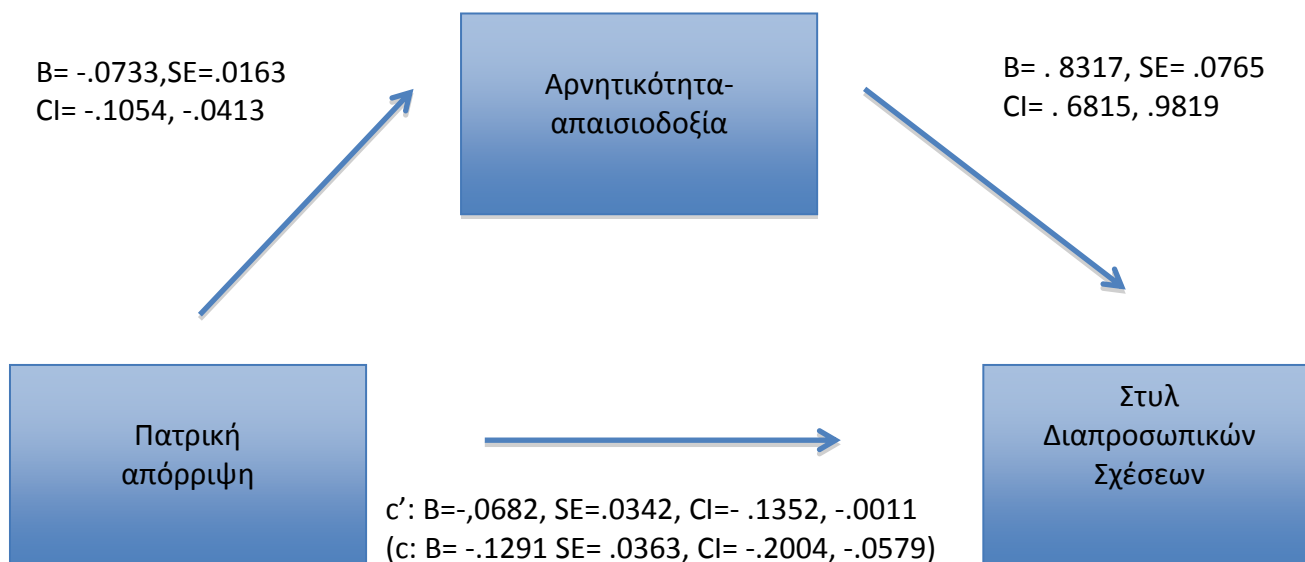


Γράφημα 42. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της αναζήτησης επιδοκμασίας-αναγνώρισης (πρώιμο

δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0328$, BCa CI (-.0590, -.0094)

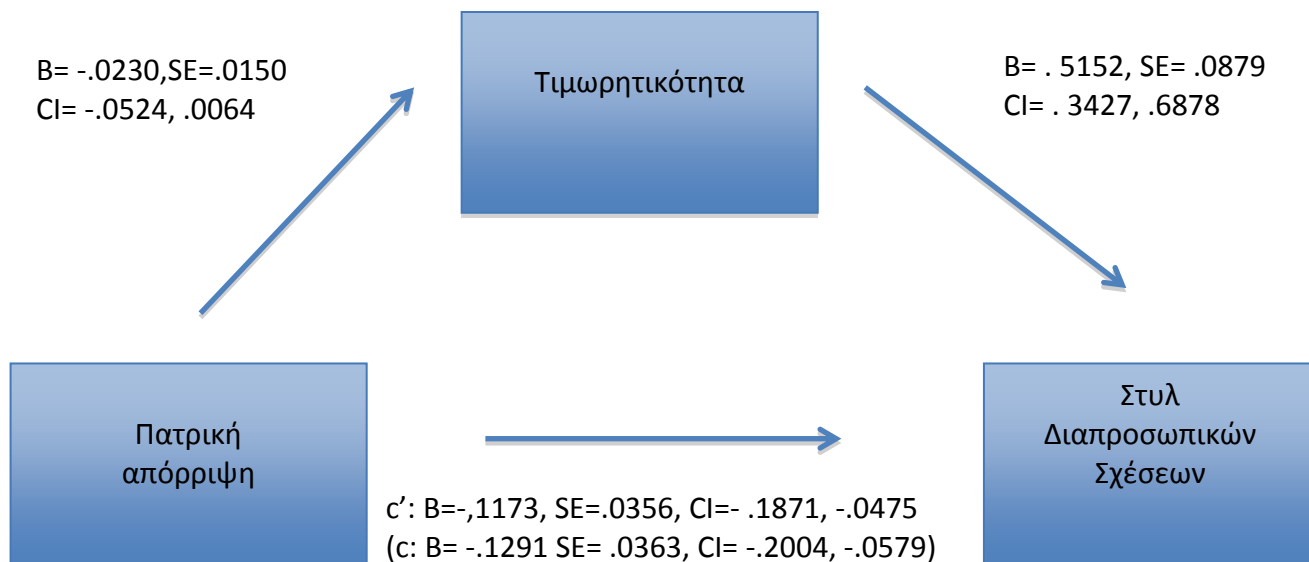
$k^2 = .0339$, BCa CI (.0098, .0596)



Γράφημα 43. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της αρνητικότητας-απαισιοδοξίας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0610$, BCa CI (-.0958, -.0317)

$k^2 = .0637$, BCa CI (.0337, .0965)



Γράφημα 44. Η έμμεση επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων μέσω του παράγοντα της τιμωρητικότητας (πρώιμο δυσλειτουργικό σχήμα). (η άμεση συνολική επίδραση της πατρικής απόρριψης στο στυλ διαπροσωπικών σχέσεων φαίνεται στη παρένθεση)

Έμμεση επίδραση: $B = -.0118$, BCa CI (-.0293, .0027)

$k_2 = .0121$, BCa CI (.0004, .0289)